

IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028)

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat

**Diputació
Barcelona**

**Àrea de Feminismes
i Igualtat**

AJUNTAMENT D'ESPLUGUES

Coordinació del treball:

Servei de Polítiques d'Igualtat

Co- autoria:

Consultoria MiT

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat

AJUNTAMENT D'ESPLUGUES

© Diputació de Barcelona

Març, 2024

Índex

1. Presentació.....	4
2. Marc legal	5
3. Metodologia	8
4. Contextualització sociodemogràfica.....	13
5. Avaluació III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania d'Esplugues de Llobregat	20
6. Diagnosi de gènere.....	28
Línia estratègica 1. Compromís amb la igualtat.....	30
Línia estratègica 2. Accions contra les violències masclistes.....	41
Línia estratègica 3. Drets, qualitat de vida i interseccionalitat	59
Línia estratègica 4. Coeducació i transmissió d'una cultura igualitària.....	78
Línia estratègica 5. Usos del Temps	92
Línia estratègica 6. Reconeixement del lideratge i la participació de les dones	103
7. Principals conclusions.....	113
8. Pla d'acció	120
Línia estratègica 1. Compromís amb la igualtat.....	121
Línia estratègica 2. Accions contra les violències masclistes	127
Línia estratègica 3. Drets, qualitat de vida i interseccionalitat	134
Línia estratègica 4. Coeducació i transmissió d'una cultura igualitària.....	139
Línia estratègica 5. Usos dels temps.....	148
Línia estratègica 6. Reconeixement del lideratge i la participació de les dones	153
Sistemes de seguiment i avaluació	160
9. Bibliografia i fonts documentals	161

1. Presentació

Esplugues, compromesa amb la igualtat de gènere

L'aprovació del IV Pla d'Igualtat de Gènere (2024 – 2028) per a la Ciutadania d'Esplugues de Llobregat posa de manifest la maduresa de les polítiques de gènere a la nostra ciutat. Aquest nou Pla ha estat possible gràcies a totes les àrees i serveis municipals, als ens supramunicipals, al tercer sector i la ciutadania, amb qui les polítiques de gènere han crescut de forma respectuosa i acompanyada. Ara que la transversalitat de gènere ja forma part de nosaltres, avancem tenint en compte tots els eixos de discriminació.

Ens sentim molt orgulloses d'accions com la incorporació de clàusules de gènere a tota la contractació municipal, la consolidació de l'avaluació de l'impacte de gènere dels pressupostos municipals o les mesures pel Dret al Temps que afavoreixen la conciliació de la vida personal, familiar i laboral. Tanmateix, no farem ni un pas enrere contra les violències masclistes, garantint la prevenció i la reparació en totes les seves formes i àmbits. Cercarem propostes innovadores, i fins i tot lúdiques, com el joc de prevenció de gran format "Surt de les caselles!" o la creació de la Xarxa d'establiments aliats per a fer de l'espai públic un lloc encara més segur.

Perquè ja no volem ser les primeres dones en càrrecs de responsabilitat, a l'emprenedoria o a sectors històricament masculinitzats, com per exemple l'àmbit STEAM, seguirem impulsant accions per garantir la visibilitat i representativitat de les dones a totes les àrees de la vida. Us necessitem de la mà, abraçant tota la diversitat, per seguir garantint que Esplugues és una ciutat capdavantera en la promoció de la igualtat de gènere.

Us esperem al Consell Municipal de les Dones, a la commemoració del 8M, al 25N, a projectes com "+Dones 3 . Ciència, Talent i Tecnologia" o a la cinquantena d'activitats, jornades i tallers organitzats al llarg de tot l'any!

Moltes gràcies per ser-hi!

Pilar Díaz
Alcaldessa

2. Marc legal

Des de l'aprovació del III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania d'Esplugues de Llobregat, l'any 2017, s'han experimentat grans avenços en matèria de feminismes en tota Catalunya i a l'Estat espanyol.

Aquest progrés s'ha vist reflectit en la promulgació de noves lleis, tant a nivell autonòmic com estatal, les quals aborden les reivindicacions dels moviments feministes des d'una perspectiva interseccional i transversal.

A nivell estatal, l'any 2023 va ser aprovada la **Llei orgànica 1/2023, de 28 de febrer, per la que es modifica la Llei Orgànica 2/2010, de 3 de març, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs**, que fa especial èmfasi en la prevenció i la resposta contra totes les manifestacions de violència envers les dones en l'àmbit reproductiu. També, durant el mateix any es va aprovar la **Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI**, per continuar avançant en la garantia dels drets humans de les persones LGTBI i les seves famílies. A aquestes dues lleis estatals cal sumar la **Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual**, aprovada l'any 2022, on es fa especial èmfasi en la responsabilitat institucional de la detecció de les violències sexuals, promovent l'elaboració de protocols específics de detecció, actuació i derivació en l'àmbit educatiu, social i sanitari.

A nivell català, a finals de l'any 2020 es va aprovar una nova llei que modifica i reforça l'anterior en matèria de violències masclistes: la **Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista**. En aquesta llei s'incorporen articles per protegir els drets de les dones, nenes i adolescents transgènere. A més, afegeix altres formes de violència masclista com la violència institucional, la violència digital, la violència vicària, la violència obstètrica, entre d'altres. Al mateix any, s'aprova la **Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació**, amb la finalitat d'evitar qualsevol forma de discriminació per motiu d'origen, sexe, gènere, orientació o identitat sexual, edat, raça, origen ètnic o color de pell, llengua o identitat cultural, ideologia, conviccions religioses, condició social o econòmica, discapacitat, alteracions de la salut, aspecte físic o qualsevol altra circumstància que sigui reconeguda pel dret internacional.

Pel que fa a l'àmbit competencial, l'administració local, com a institució més propera a la ciutadania, pren un paper més protagonista en les polítiques d'igualtat.

Les funcions dels ens locals de Catalunya cap a les polítiques d'igualtat de gènere es concreten

a l'article 6 de la **Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes**:

- a) Estudiar i detectar les mancances i les necessitats de les dones per complir les finalitats d'aquesta llei dins del seu àmbit territorial i comptant amb la col·laboració de les associacions de dones.
- b) Sensibilitzar la població sobre les causes de la violència masclista i, en el marc de la normativa vigent, impulsar actuacions i campanyes de prevenció i posar a disposició de la població els serveis d'atenció necessaris per a les persones que pateixen les diverses manifestacions de la violència masclista.
- c) Atendre, informar i orientar les dones sobre programes i recursos per facilitar l'exercici efectiu dels seus drets i sensibilitzar homes i dones en termes d'igualtat de drets i deures.
- d) Crear i adequar els mecanismes necessaris per integrar la transversalitat de la perspectiva de gènere en les seves actuacions polítiques.
- e) Establir les condicions de formació i capacitació del personal al seu servei.
- f) Elaborar, aprovar, executar i avaluar els plans d'igualtat d'homes i dones destinats al personal al seu servei a què fa referència l'article 15.
- g) Dissenyar, aprovar, executar i avaluar els plans d'igualtat a què fa referència aquesta llei i que afecten els ens locals.
- h) Fomentar l'autonomia personal i econòmica de les dones i impulsar l'ocupació femenina.
- i) Fomentar la presència de dones en els òrgans de participació i en els espais de presa de decisions.
- j) Donar suport als grups feministes i a les entitats de defensa dels drets de les dones, i impulsar-ne la participació en el disseny, l'elaboració, el desenvolupament i l'avaluació de les polítiques d'igualtat i de transversalització de gènere.
- k) Adequar i mantenir estadístiques actualitzades que permetin un coneixement de la situació diferencial de dones i homes en els diferents àmbits d'intervenció local.
- l) Dissenyar i aplicar polítiques destinades a erradicar les desigualtats i les explotacions de les dones en tots els àmbits locals d'intervenció.
- m) Complir-ne qualsevol altra que li atribueixi la legislació vigent.

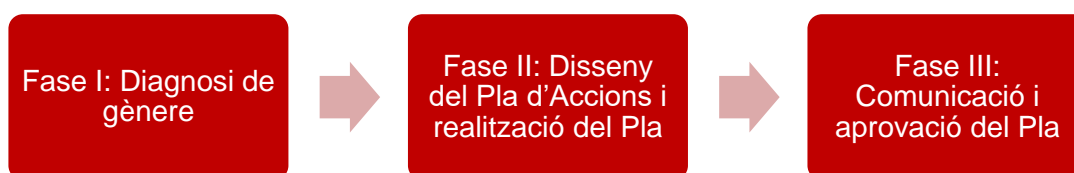
Les actuacions i responsabilitats dels ens locals vers les violències masclistes a Catalunya es basen en el **Text consolidat de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, amb les afectacions de la Llei 17/2020, de 22 de desembre**, on s'estableix que s'han de planificar les accions que cal desenvolupar des dels següents cinc eixos d'actuació transversal vers les violències: prevenció, detecció, atenció, recuperació i reparació, element que fa explícita la necessitat d'intervenció en xarxa, des de la multiplicitat d'agents i serveis del municipi.

En tot aquest context, es posa de manifest la necessitat de recollir la nova normativa i les línies de les polítiques feministes catalanes i aterrar-les a la realitat de la ciutat d'Esplugues de Llobregat.

El IV Pla d'Igualtat de Gènere d'Esplugues de Llobregat serà el instrument que desplegarà l'estratègia envers la igualtat de gènere, liderat per la Regidoria de Polítiques de Dones i Reforma Horària, amb l'objectiu d'avançar cap a una **ciutat més igualitària i lliure de violències masclistes**, a partir d'una anàlisi de diagnosi prèvia de la situació del municipi i les seves necessitats.

3. Metodologia

El IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028) d'Esplugues de Llobregat es fonamenta en un procés de 3 fases de treball coordinades i amb una combinació de metodologia qualitativa i quantitativa.

Fase I: Diagnosi de gènere

En la primera fase s'ha constituït la Comissió d'Igualtat formada per:

- Promoció i prevenció de la Salut
- Servei d'Economia i Treball
- Esports i equipaments
- Projectes Estratègics i Internacionals
- Educació
- Drets Civils i Ciutadania
- Cultura
- Tecnologies i Innovació tecnològica
- Serveis Socials Bàsics
- Servei espai públic i medi ambient
- Comunicació
- Servei de Patrimoni Cultural i Memòria Democràtica
- Polítiques de Dones i Reforma Horària

La funció de la Comissió és estar informada i vetllar pel bon desenvolupament del Pla així com participar en totes les fases de treball, garantir la transversalitat de gènere i la incorporació de la interseccionalitat, és a dir tenir en compte tots els eixos de discriminació.

En aquesta fase també es desenvolupa la present diagnosi de gènere, amb l'objectiu de tenir una radiografia del municipi des de la perspectiva de gènere interseccional amb les principals dades dels serveis i de la ciutadania.

Fase II: Disseny del Pla d'Accions i realització del Pla

En la segona fase, i d'acord amb els resultats de la present diagnosi de gènere s'elabora de manera participativa, un pla d'accions que segueix, per coherència interna, els àmbits de les línies estratègiques.

Aquest Pla d'accions especifica els objectius i el termini de consecució de les mesures plantejades. Igualment important resulta l'assignació de responsabilitats a serveis concrets, fixar els terminis de revisió per avaluar l'eficàcia del Pla d'Igualtat i dotar-lo dels suficients recursos, tant humans com econòmics.

Fase III: Comunicació i aprovació del Pla

Finalment, a la tercera fase, es preveu una estratègia de comunicació des de l'inici de l'elaboració del IV Pla d'Igualtat de Gènere d'Esplugues i, per tant, a més d'emetre comunicats, s'estudien les millors actuacions per cercar complicitats internes i externes, això és, dins dels diferents serveis i amb la ciutadania i les entitats.

Una vegada lliurat el Pla d'Igualtat de Gènere d'Esplugues es passarà a la seva aprovació pel Ple Municipal i la seva presentació a la ciutadania i a les entitats.

A continuació, es presenta l'estratègia metodològica pel desenvolupament del IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028) d'Esplugues de Llobregat.

Fase I: Diagnosi de gènere

<p>Recollida de documentació i l'acció municipal</p>	<p>Recull i anàlisi de documentació i l'acció municipal en clau de gènere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avaluació del III Pla d'Igualtat • Memòries i Informes de l'Ajuntament • Plans sectorials i directors del municipi • Programes d'actuació <p>En aquest sentit, s'han analitzat informacions preexistents mitjançant la revisió dels diferents documents com també la pàgina web de l'Ajuntament.</p>
<p>Anàlisi i processament de dades d'estadístiques</p>	<p>Consulta, anàlisi i processament de dades d'estadístiques de tipus social, econòmic, educatiu, etc. per dur a terme l'anàlisi i la diagnosi amb perspectiva de gènere.</p>
<p>Enquesta on-line</p>	<p>L'objectiu de l'enquesta era conèixer les percepcions de la ciutadania d'Esplugues al voltant de la igualtat de gènere al municipi com també recollir les seves propostes.</p> <p>L'enquesta, amb el nom de Participa per la igualtat de gènere a Esplugues, es va llançar el 22 de gener de 2024 es va tancar l'11 de febrer de 2024. Incloïa un segon qüestionari per a què les persones interessades fossin contactades per formar part d'altres processos participatius vinculats al IV Pla. Val a dir que no va respondre cap persona.</p> <p>L'enquesta va tenir una participació de 59 persones, de les quals el 88% (52) eren dones i 12% (7) homes, cap persona es va identificar com a no binària.</p> <p>Es va fer servir la plataforma municipal participa311 pel</p>

	<p>procés participatiu, amb dos punts mòbils¹. A través d'aquesta, s'han recollit 2 propostes pel Pla d'accions.</p>
Comissió d'Igualtat	<p>S'han portat a terme diverses reunions de treball tècniques amb la Comissió que han permès elaborar una diagnosi i propostes més acurades i prioritàries.</p> <p>En total, s'han dut a terme 3 reunions amb un total de 5 hores.</p>
Procés participatiu i Consell de les dones	<p>Procés participatiu per a la recollida d'informació de ciutadania, personal tècnic i polític i altres agents implicats en el municipi.</p> <p>En aquest sentit, es va reunir al Consell de Dones el 10 de gener per aprovar l'enquesta i es va realitzar una sessió participativa amb els serveis municipals el 19 de març.</p>
Fase II: Disseny del Pla d'Accions i realització i realització del Pla	
Sessions participatives	<p>Procés participatiu per a la recollida d'informació de ciutadania, personal tècnic i polític i altres agents implicats en el municipi.</p> <p>En aquest sentit, mitjançant l'enquesta ciutadana, s'han recollit propostes d'acció pel Pla.</p> <p>A més, es va realitzar un taller participatiu obert a la ciutadania el 15 d'abril, en què van participar 12 persones i es van recollir 17 propostes.</p>
Comissió d'Igualtat	<p>S'han portat a terme 1 sessió participativa per a revisar i</p>

¹ Per a més informació, vegeu: <https://participa311-espluquesparticipa.diba.cat/?locale=ca>

	<p>debatre l'esborrany de pla d'accions.</p> <p>S'ha complementat amb la revisió individual per part de cada servei municipal implicat d'un document recull de les accions del Pla relacionades amb cada servei.</p>
Fase III: Comunicació i aprovació del Pla	
Comissió d'Igualtat	<p>A les reunions de la Comissió d'Igualtat es va decidir realitzar les següents accions de comunicació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Presentació al Comitè de Direcció Estratègica - Presentació al Consell Municipal de Dones d'Esplugues - Presentació a la ciutadania.

4. Contextualització sociodemogràfica

Esplugues de Llobregat és una ciutat de la província de Barcelona i pertany a la comarca del Baix Llobregat. Limita amb els municipis de Barcelona, Cornellà de Llobregat, Sant Just Desvern, Sant Joan Despí i l'Hospitalet de Llobregat.

És el municipi més petit en extensió de la comarca i té 4,60 km² i una densitat de població elevada, de 10.210,4 habitants/ km², comparada amb la mitjana de la densitat de la comarca (1.729,6 habitants/ km²).

La ciutat compta amb un total de **46.414 habitants** (2022). Les dones representen el 51,5% de la població i els homes el 48,5% restant. No hi ha dades sobre les persones no binàries que viuen al municipi.

Taula 1: Població d'Esplugues de Llobregat, per sexe i edat (2022)

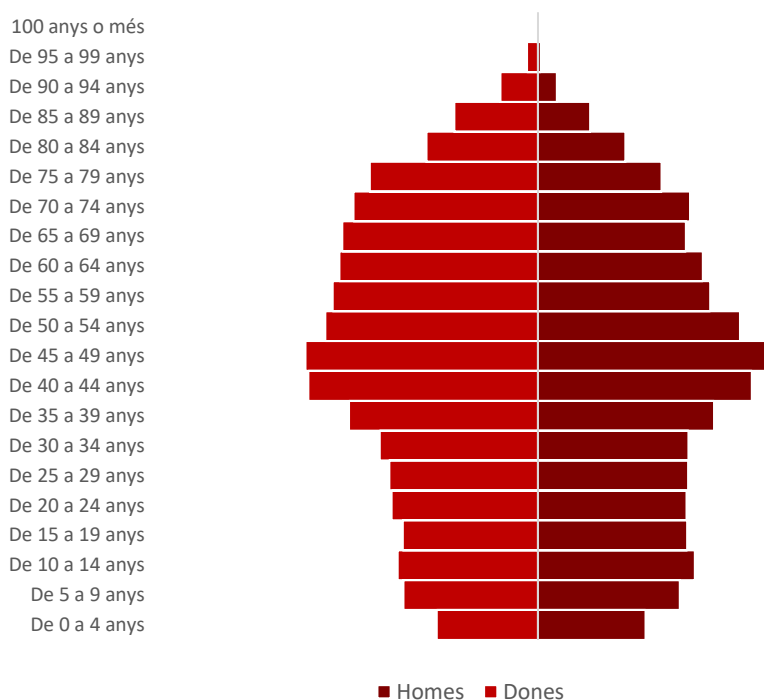
	Dones	Homes	Total	% sobre total
0 a 14 anys	3.020	3.264	6.284	13,5%
15 a 29 anys	3.457	3.597	7.054	15,2%
30 a 49 anys	6.501	6.217	12.718	27,4%
50 a 64 anys	4.954	4.329	9.283	20,0%
65 a 84 anys	5.299	4.104	9.403	20,3%
85 anys i més	1.077	595	1672	3,6%
Total	24.308	22.106	46.414	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (2022).

Respecte a la distribució de la població per franges d'edat, es perceben grans diferències. Segons dades de l'any 2022, la major part de la població es concentra en l'edat adulta. La

població menor de 30 anys un representa un 28,7% respecte al total, mentre que les persones majors de 65 anys representen el 23,9% del padró, una dada superior a la mitjana autonòmica (19,3%) i comarcal (18,3%).

Gràfic 1: Piràmide poblacional d'Esplugues de Llobregat (2022)

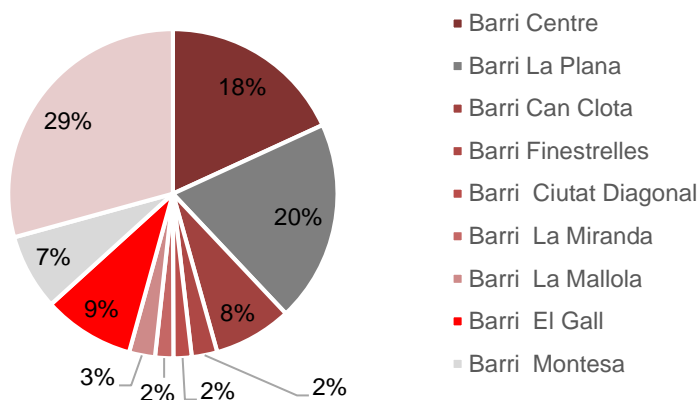

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (2022).

Desagregant les dades per sexe i edat, s'observen lleugeres diferències entre les dones i els homes, sent ells majoria en les edats més joves i minoria en les edats més avançades, on la diferència és més elevada. Específicament, les dones són el 60,3% del total de les persones majors de 80 anys, mentre que els homes són el 39,7%. **Es pot afirmar que la població de gent gran està feminitzada.**

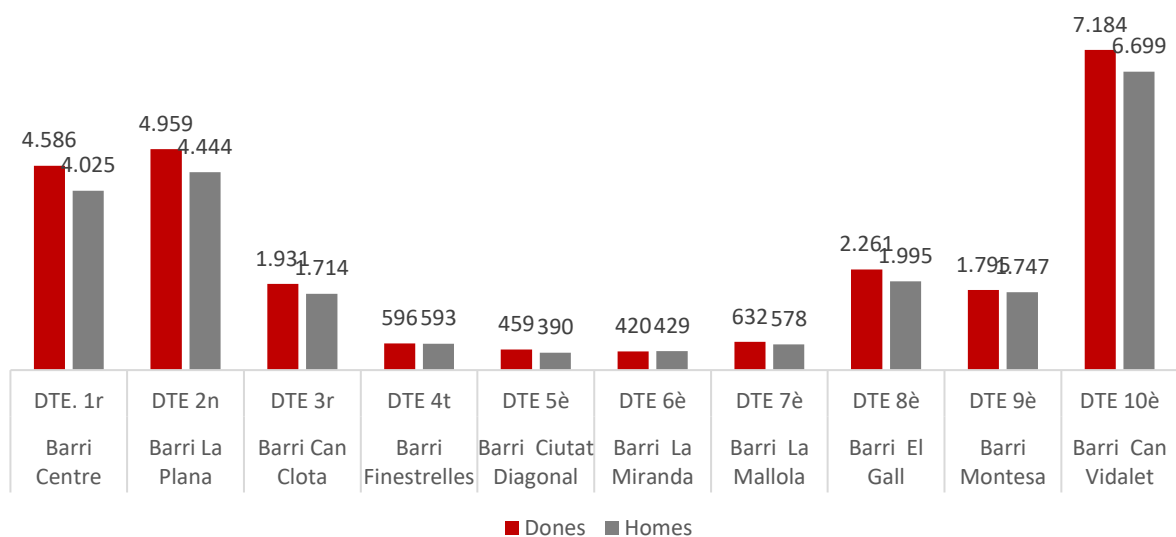
La ciutat s'agrupa en 10 barris, dels quals, Can Vidalet (29% del total de població), La Plana (20% del total de població) i el Centre (18% del total de població) aporten un major volum de població amb una elevada densitat demogràfica que ultrapassa el doble de la mitjana comarcal. En l'altre extrem, els barris de muntanya, La Miranda, Ciutat Diagonal, Finestrelles i la Barri La Mallola, obtenen un menor còmput de població.

Gràfic 2: Població d'Esplugues de Llobregat, per districtes/barris (2022)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Gràfic 3: Població d'Esplugues de Llobregat, per districtes/barris i sexe (2022)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

En desagregar les dades per sexe, s'observa que les dones són més nombroses a tots els barris, excepte al Barri La Miranda on el nombre d'homes és lleugerament més elevat.

Indicadors en relació amb l'edat

Segons les dades del programa HERMES de la Diputació de Barcelona, l'índex d'envelliment de les dones a Esplugues de Llobregat és força superior al dels homes (194,94 front 133,29).

L'índex d'envelliment és un indicador demogràfic que mesura la relació entre la població de persones grans (de 65 anys o més) i la població de joves (població menor de 15 anys). Aquest índex s'expressa com el nombre de persones grans per cada 100 persones joves. Si l'índex és superior a 100, vol dir que hi ha més persones grans que joves, mentre que si és inferior a 100, hi ha més persones joves que grans.

Concretament, l'índex total d'envelliment a Esplugues de Llobregat (163,10) posa de manifest hi ha un ampli gruix de població envellida, sobretot entre les dones. Aquestes dades indiquen que hi ha aproximadament 194,94 persones de 65 anys o més per cada 100 persones de menys de 15 anys. Cal també destacar que aquest índex és força superior a la mitjana comarcal, que se situa en un 116,78.

Taula 2: Indicadors d'edat de la població d'Esplugues de Llobregat, per sexe (2023)

	Dones	Homes	Total	Total Mitjana comarcal
Índex envelliment	194,94	133,29	163,10	116,78
Índex sobreenvelliment	17,38	13,11	15,58	14,99
Índex dependència juvenil	22,18	24,91	23,51	24,21
Índex de dependència senil	43,25	33,20	38,35	28,27
Índex de recanvi de la població en edats actives	141,40	103,61	121,51	96,86

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del programa HERMES (2023).

En observar les edats més avançades, es detecta que les dones són també una població sobreenvellida en comparació amb els homes (17,38, vers 13,11). En el marc d'un augment progressiu de la població de gent gran, les dones superen en nombre els homes i exhibeixen característiques sociodemogràfiques i de salut clarament diferenciades. A l'etapa de la vellesa, ser dona esdevé un factor que contribueix significativament a les desigualtats. En aquest sentit,

tal com assenyalen les dades, les dones tendeixen a viure més anys que els homes, però aquesta longevitat sovint augmenta les probabilitats de patir malalties cròniques i discapacitats físiques i mentals. Cal considerar, com assenyala l'Organització Mundial de la Salut (OMS) que “bona salut” no equival a absència de malaltia sinó al fet que les eventuais malalties cròniques presents (en general, una o dues) no representin importants limitacions.

Pel que fa als índexs de dependència juvenil, que fa referència a la relació entre la població jove (població menor de 15 anys) i la població en edat potencialment activa (població entre 15 i 64 anys), **es detecten valors similars entre l'índex de dependència juvenil entre dones i homes**, tot i que el valor dels homes és lleugerament superior de les dones. És a dir, les necessitats de suport econòmic i social per a la població jove són uniformes entre gèneres, tot i que s'accentuen lleugerament entre els nois.

No obstant, la dependència senil, que fa referència a la relació entre la població major de 64 anys i la població en edat potencialment activa (població entre 15 i 64 anys) **és més accentuada entre les dones** (43,25 vers 33,20) i l'índex és superior al de la mitjana comarcal.

En referència a l'índex de recanvi de la població en edats actives, les dades mostren que **el nombre de persones properes a la jubilació, especialment en cas de les dones, és més elevat que el de les persones que durant els pròxims anys s'incorporaran al mercat laboral**.

Analitzar aquestes tendències demogràfiques resulta crucial per orientar les estratègies de les polítiques públiques destinades a garantir els drets i la qualitat de vida de les persones i especialment de les dones.

Taula 3: Població d'Esplugues de Llobregat, per nacionalitat (continents) i sexe (2022)

	Espanyola	Resta de la Unió Europea	Resta d'Europa	Àfrica	Amèrica del Nord i Central	Amèrica del Sud	Àsia i Oceania	Total
Dones	21.216	576	265	209	540	1.118	384	24.308
Homes	19.232	570	211	328	318	992	455	22.106
Total	40.448 (87,1%)	1.146 (2,5%)	476 (1,0%)	537 (1,2%)	858 (1,8%)	2.110 (4,5%)	839 (1,8%)	46.414 (100%)

Total comarca	741.574	20.915	6.906	22.192	7.445	22.878	11.630 (1,4)	833.540
	(89%)	(2,5%)	(0,8%)	(2,7%)	(0,9%)	(2,7)		(100%)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (2022).

Pel que fa a la nacionalitat (continents) de la població d'Esplugues de Llobregat, tal com s'observa a l'anterior taula, la major part de la població té nacionalitat espanyola (87,1%), un percentatge lleugerament inferior a la mitjana comarcal d'Esplugues de Llobregat (89%). La població d'Amèrica del sud i de la resta d'Europa són les més nombroses d'entre les nacionalitats estrangeres (4,5% i 2,5%, respectivament). Ressalta especialment respecte a la mitjana comarcal la població d'Amèrica del Sud.

Taula 4: 10 primeres nacionalitats (2022)

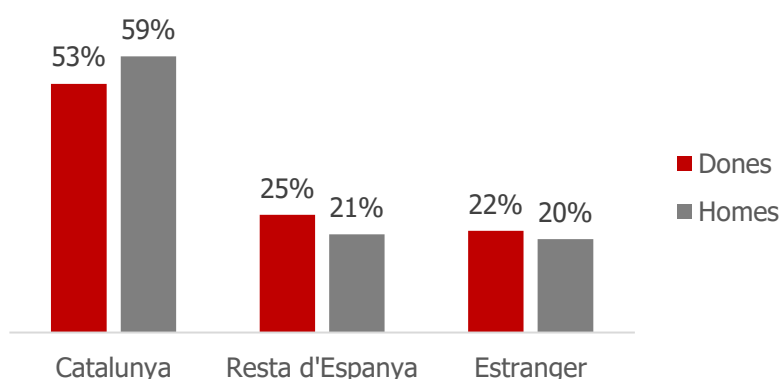
Nacionalitat	Dones	Homes	Població del país	% respecte del total de la població estrangera al municipi	% respecte el total de la població del país a Catalunya
Perú	236	205	441	7,39 %	1,44 %
Marroc	167	241	408	6,84 %	0,17 %
Hondures	277	113	390	6,54 %	0,75 %
Bolívia	190	164	354	5,93 %	1,48 %
Colòmbia	179	156	335	5,62 %	0,61 %
Xina	160	158	318	5,33 %	0,5 %
Equador	131	165	296	4,96 %	1,26 %
Veneçuela	165	126	291	4,88 %	0,88 %

Itàlia	122	163	285	4,78 %	0,37 %
Alemanya	126	117	243	4,07 %	1,23 %
Total	1.753	1.608	3.361	56,34%	8,69%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (2022).

Concretament, entre les nacionalitats estrangeres, **la nacionalitat més predominant correspon al Perú (7,39%)**, seguides pel Marroc (6,84%) i Hondures (6,54%). En desagregar les dades per sexe, **s'observa que el nombre de dones de nacionalitat estrangera és superior al nombre d'homes**. Concretament, el nombre de dones migrants és més nombrós en els països que pertanyen a Amèrica del Sud (Perú, Bolívia, Colòmbia i Veneçuela) i Amèrica del Nord i Central (Hondures) i, en el cas dels homes, destaquen en nombre els migrants de nacionalitat marroquina.

Gràfic 4: Població segons lloc de naixement (2022)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (2022).

El lloc de naixement de la població espluguina és principalment Catalunya (56%). El percentatge d'homes que ha nascut a Catalunya és lleugerament superior al de les dones (59% vers 53%), ja que és superior el percentatge de dones migrades de la resta d'Espanya (25% vers 21%). Finalment, un 21% de les persones han nascut a l'estranger, sent les dones lleugerament més nombroses.

5. Avaluació III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania d'Esplugues de Llobregat

L'Ajuntament d'Esplugues és un ens local amb un ampli recorregut en el foment de la igualtat de gènere, com es pot observar en el fet que aquest és el seu IV Pla. En aquest sentit, el primer pas per desenvolupar la diagnosi és avaluar l'anterior Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania, que comptava amb les següents línies:

Imatge 1: Línies del III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania d'Esplugues de Llobregat

Línia estratègica 1: Compromís amb la Igualtat de gènere

Línia estratègica 2: Acció contra la violències masclistes

Línia estratègica 3: Drets i qualitat de vida de les dones

Línia estratègica 4: Reformulació dels treballs i dels temps

Línia estratègica 5: Reconeixement del lideratge i la participació de les dones

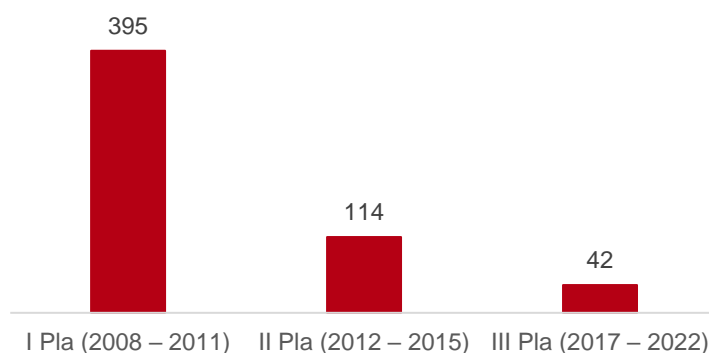
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Cal destacar que al IV Pla s'ha afegit la "Línia estratègica 4. Coeducació i transmissió d'una cultura igualitària" per atendre la necessitat de promoure la igualtat de gènere a través de l'educació als centres educatius (coeducació) i de la transmissió d'aquests valors en la creació i consum de productes culturals al municipi. També, com a part de la línia "Línia estratègica 3: Drets i qualitat de vida de les dones", s'hi ha inclòs la interseccionalitat i, la "Línia estratègica 4: Reformulació dels treballs i dels temps", s'ha simplificat a "Línia estratègica 5: Usos del Temps", més en línia amb el treball de l'Ajuntament.

Una de les primeres conclusions extretes de l'anàlisi és que l'Ajuntament d'Esplugues està altament involucrat en la millora de les seves accions per l'assoliment de la igualtat de gènere, ja que ha dut a terme el document **Avaluació del III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania (2017-2021 i prorrogat el 2022)**, on es reflecteix una anàlisi extensa sobre la trajectòria de les polítiques d'igualtat de gènere, es valora la implementació del Pla i es proposen recomanacions de millora pel següent.

D'aquesta informació, s'observa que el III Pla ha estat exitós amb un percentatge d'implementació del 100% de les mesures (42 accions), de les quals 37 s'han realitzat segons el previst i 5 accions s'han reformulat canviant la definició de l'acció però no l'objectiu a assolir. De les principals conclusions i èxits del Pla, s'adverteix una millora substancial en el disseny, optimitzant-lo gràcies a la reducció de 7 a 5 eixos i de 114 a 42 accions i la superació de la previsió d'accions assolides. A diferència dels anteriors Plans, s'ha reduït considerablement el nombre d'accions previstes, facilitant la seva implementació i permetent la modificació d'algunes mesures quan no s'adaptaven a les necessitats canviants de la ciutat i l'Ajuntament.

Gràfic 5: Nombre d'accions previstes als tres Plans d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania d'Esplugues

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Alguns dels aspectes destacats de l'anterior Pla són les següents:

- L'Ajuntament d'Esplugues té un compromís polític alt amb la igualtat de gènere: l'alcaldesa és també la regidora de Regidoria de Polítiques de Dones i Reforma Horària, els equips s'han mantingut al llarg del temps (per exemple, amb el canvi de legislatura s'ha mantingut l'equip de Govern) i Esplugues és pioner en polítiques del temps i reforma horària, uns dels eixos diferencials de l'activitat municipal.
- El Consell Municipal de Dones s'ha consolidat, com també les relacions de l'ens amb les Associacions de dones. També s'ha consolidat com a línia estratègica el foment i suport a l'emprenedoria femenina.
- S'han dut a terme nombroses activitats, jornades, xerrades i trobades per enfortir la igualtat de gènere a Esplugues com la Jornada anual Emprenem, el projecte +Dones³:Ciència, Talent i Tecnologia, campanyes a l'espai públic pel 25N, la col·laboració amb el Premi Delta de Narrativa escrita per dones, la creació de la Ruta feminista pels carrers i jardins del municipi, entre d'altres.

- Des del punt de vista del treball tècnic de l'Ajuntament, es van portar a terme formacions en gènere per a tota la plantilla i també es van dissenyar i implementar accions per la promoció de la perspectiva de gènere a tots els serveis municipals. A més, es va actualitzar el Pla d'Igualtat Intern i el Comitè d'Igualtat.

A l'enquesta **Participa per la igualtat de gènere a Esplugues** desenvolupada en el marc del IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028), el III Pla d'Igualtat de gènere per a la Ciutadania d'Esplugues va obtenir una puntuació mitjana de 3,5 sobre 5. Cal destacar que, de les persones que van respondre, només el 46% de les dones i el 29% dels homes van indicar que conèixer el Pla, i, com esmenes principals, es va destacar la importància de millorar la difusió i comunicació, així com implicar més als homes i incloure accions vinculades a l'àmbit laboral.

Així doncs, de resultes de l'avaluació del III Pla, s'observa un alt nivell de maduresa de les polítiques municipals amb clau de gènere, ja que s'han superat les expectatives d'implementació de les accions que, a més, han abordat diferents vessants, des del treball amb la ciutadania fins a la millora de la formació del personal de l'Ajuntament, a més de continuar reforçant els serveis d'igualtat de gènere oferts des de l'ens.

Per tal de donar continuïtat i seguir progressant en les polítiques de gènere municipals, es presenten breument els principals resultats per cada un dels eixos del III Pla:

Taula 5: Principals resultats del III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania

Eix 1. Compromís amb la igualtat de gènere
<ul style="list-style-type: none"> • Compromís tècnic i polític amb la igualtat de gènere: <ul style="list-style-type: none"> ○ Aprovació del nou Comitè d'Igualtat de gènere: Decret núm.1328, 16/06/2017 ○ La majoria de serveis de l'Ajuntament realitzen accions per a la promoció de la igualtat de gènere (8M i/o 25N o altres) i alguns ho incorporen de forma transversal. ○ Manteniment de la plantilla al CIRD Vil·la Pepita amb el perfil i la formació específica en gènere. ○ Garantir els serveis d'informació i assessorament, assessorament psicològic i assessorament jurídic per a dones. ○ Actualització Pla d'Igualtat de Gènere Intern (II Pla, 2018). • Formació interna en igualtat de gènere per a tota la plantilla i especialment per a les noves incorporacions, arribant a 358 persones.

- Formació específica al Comitè d'Igualtat de gènere i al personal responsable, amb un total de 8 activitats formatives i 301 persones formades.

Eix 2. Acció contra les violències masclistes

- Actualització del protocol i el circuit local d'abordatge de la violència masclista, per ajustar-los als canvis legislatius (LLEI 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista). 5 reunions anuals del circuit local d'abordatge de la VM, amb la participació de més de 16 serveis municipals i supramunicipals i 4 formacions amb la participació de 31 persones.
- Elaboració del *Protocol contra les agressions sexistes a les Festes Majors i espais d'oci*, implementant punts liles durant les Festes Majors del municipi i s'ha creat una Xarxa d'Agents Preventives amb persones voluntàries. S'ha arribat a la conclusió de la necessitat de comptar amb entitats expertes que gestionin els punts liles, en tractar-se de situacions extremadament sensibles.
- Sorgeix la demanda d'elaborar un protocol contra l'Assetjament sexual en l'esport amb les entitats esportives i per a l'Escola Música Municipal.
- Èxit de les campanyes i accions de sensibilització i reivindicació en el marc del Dia Internacional contra les Violències Masclistes (25 de novembre), per la quantitat d'accions i l'assistència: 44 activitats, 1958 persones.
- Repte: incorporació de tots els eixos de discriminació (interseccionalitat). És de destacar la iniciativa en aquesta línia del servei de Drets Civils de fer un Diagnòstic sobre la igualtat de tracte i la no discriminació a l'Ajuntament.

Eix 3. Drets i qualitat de vida

- Activitats anuals per commemorar el dia d'acció per la salut de les dones (28 de maig) i contra el càncer de mama (19 d'octubre), conjuntament amb el servei de Salut: 13 activitats de sensibilització, 271 persones.
- Activitats de promoció de la igualtat de gènere "Igualtat de gènere per a tothom" durant tot l'any: 73 activitats realitzades, 1018 persones assistents.
- S'ofereixen tallers als centres educatius en el marc del Programa d'Activitats Educatives Complementàries (PAEC) Entre 2017 i 2022, s'ha sensibilitzat a 2.846 alumnes en l'ús del llenguatge inclusiu, la prevenció de les violències masclistes i en el sexisme a les cançons.

- Recull de la percepció vers la igualtat de gènere i els serveis que la promouen:
 - Enquesta de satisfacció ciutadana amb els serveis municipals bianual: el 2021 s'introdueix la valoració del CIRD, que rep una puntuació de 8 sobre 10.
 - Enquestes de satisfacció del CIRD de les usuàries de 2017 - 2021, han respost 185 dones i l'han valorat amb un 8,12 sobre 10. Dades de la satisfacció dels tallers de 2022: 4,5/5.
 - Al diagnòstic del II Pla d'Igualtat Intern (2018), es va entrevistar a plantilla de l'Ajuntament i el 90% (de 135 persones entrevistades) creu que l'Ajuntament té en compte la igualtat de gènere.

Eix 4. Reformulació del treball i dels temps

- Consolidació Jornades anual Emprenem d'emprenedoria femenina (10a edició al 2022 i més de 500 assistents entre 2017 i 2022).
- Disseny i execució dels projectes: "+Dones³: Ciència, Talent i Tecnologia" per incentivar les vocacions científiques i tecnològiques entre les nenes i noies i fomentar les competències digitals i l'apoderament entre dones a l'atur o emprenedores, amb la col·laboració dels serveis d'Educació, Tecnologia i Innovació tecnològica, Projectes estratègics i internacionals. Economia i treball i l'Ajuntament de Sant Just Desvern. A través d'aquest, entre 2022 i 2023 s'ha sensibilitzat a 1.674 alumnes, essent 1.182 nenes, noies i dones. 157 nenes, noies i dones han rebut formació en habilitats STEAM, de les quals 23 nenes i noies manifesten que voldrien dedicar-se a vocacions STEAM. 20 nenes han participat als campaments d'estiu STEAM Girls. I 52 dones han augmentat el seu nivell d'apoderament i capacitació digital.
- A la 10a edició dels Premis Pont d'Esplugues, s'ha concedit el Premi a Gira Mujeres de Coca-Cola European Partners — amb seu a Esplugues—, d'apoderament de dones a través de l'emprenedoria.
 - Elaboració i execució per part del Servei d'Economia i Treball de projectes ocupacionals per a millorar l'ocupabilitat de les dones en situació de recerca de feina al municipi:
 - Contractació temporal de dones en situació d'atur combinant l'experiència laboral, amb la formació i l'acompanyament durant tot el projecte.

- Projectes que han reforçat la participació de les dones en ocupacions on estan poc representades tradicionalment, incorporant dones com oficials i peones a la brigada municipal o al servei de neteja i jardineria a la via pública.
- Projectes singulars que posen el focus en la professionalització, dignificació i reconeixement de professions poc reconegudes però d'importància cabdal en el sector, com ara el personal de neteja en el sector sanitari, laboratoris o espais que requereixin certa asèpsia, o personal de manipulació i venda de producte fresc. Ocupacions prioritàriament ocupades per dones.
- Als concursos – oposició, es faciliten mesures per a què les dones puguin participar tot i estar donant a llum aquells dies o lactant.
- Consolidació de polítiques municipals d'usos del temps:
 - Al 2016 es va crear la Xarxa d'Empreses, Entitats i Comerços per la Reforma Horària d'Esplugues, iniciativa municipal amb més de 150 membres.
 - Prova pilot de la Setmana dels Horaris a Esplugues, del 26 de febrer al 2 de març de 2018, en què edificis municipals i més de 110 comerços de la ciutat, van tancar a les set per acabar abans la jornada laboral.
 - Participació al grup motor o impulsor de: “El Pacte Metropolità pel Dret al Temps”, “Xarxa Catalana pel Dret al Temps” i projecte europeu “Time4All”.
- Mesures de conciliació i corresponsabilitat:
 - Espais de guarda per infants a través de Minuts menuts” i substituït al 2021 pel recurs de la Generalitat: Temps per cures, arribant a uns 1700 infants entre 2021 i 2022.
 - Activitats extraescolars i casals, es planifiquen quan la canalla té vacances, però no necessàriament la família, tant a l'estiu, hivern i per Setmana Santa.
 - S'ha consolidat el grup de suport emocional i ajuda mútua per a persones cuidadores no professionals, de familiars en situació de dependència, arribant a 20 persones.
 - Accions de sensibilització, entre les quals destaca una marxa exploratòria en clau de gènere pel municipi.

Eix 5. Reconeixement del lideratge i la participació de les dones

- S'ha impulsat la presència de les dones en associacions i entitats, a través de:
 - Suport econòmic i/o tècnic a les 4 Associacions de Dones del municipi: 3 vinculades barri (Can Vidalet, El Gall i La Plana) i una Associació de Dones Escriptores: aportant més de 27.500€ entre 2017 i 2022, promovent la participació al Consell Municipal de les Dones, col·laboració en activitats de sensibilització, cessió d'espai, etc.
 - Incorporació de criteris de gènere a les subvencions municipals a qualsevol tipus d'entitat, aplicant-se a 602 subvencions entre 2017 i 2022.
- S'ha fomentat la participació de les dones a través de:
 - La consolidació del Consell Municipal de les Dones com a òrgan participatiu en clau de gènere, havent realitzat 19 sessions i participat més de 582 dones al llarg del III Pla d'Igualtat. Així com la programació anual del 8 de març de la que es destaca el Sopar de les dones amb una assistència entre 415 i 652 dones.
 - Creació de la I trobada de dones joves el novembre de 2021, en què van participar 43 noies.
 - S'ha fomentat el lideratge i la participació d'altres dones no associades, amb el projecte l'alcaldesa als barris on es vol recollir la veu i participació de la ciutadania i especialment de les dones. En aquest marc, es van fer formacions especialment a dones sobre pressupostos participatius per facilitar-ne la participació.
- S'ha afavorit la visibilitat i lideratge de les dones, a través de:
 - Participació en els projectes i congressos del Consell de Dones del Baix Llobregat: des de 2017, participació a 11 de les 13 sessions comissió de violència masclista i a les taules tècniques anuals del Consell de Dones. Organitzant una subseu del 5è Congrés de dones del Baix Llobregat (2018) i 2 durant el 6è Congrés (2022). I col·laborant amb el Premi Literari de Narrativa escrita per dones organitzat amb municipis de la Comarca des de 2001, a nivell econòmic, reunions i oferint tallers d'escriptura creativa.
 - Participació consolidada a l'Observatori de les Dones als Mitjans de

Comunicació, des del 2000, a nivell econòmic, participant al projecte anual, promovent el concurs Reimagina't de vídeos lliures de sexisme i tallers de creació dels vídeos (Guanyador de 2022 a 2024 Institut Joanot Martorell d'Esplugues de Llobregat)

- Activitats, cinefòrums i exposicions a la Biblioteca i altres equipaments municipals, creació de les rutes feministes al municipi, que donen visibilitat a l'espai públic a dones referents.
- Als Museus s'ha fet una revisió de l'oferta pedagògica en clau de gènere, i des del 2021 s'ha incorporat un personatge femení "la terrisseta" als contes teatralitzats i han creat la beca Teresa Jansana, per a fomentar la recerca sobre el paper de les dones al municipi.
- Al 2020 es posa en marxa una ludoteca mòbil (Esplujuga) amb propostes i joguines no sexistes.
- Publicació butlletí a la ciutadania (El pont), on apareixen 8-9 publicacions a l'any amb continguts de gènere i des de 2022 compta amb una secció específica: Espai Lila.
- Des del servei de Nova ciutadania, s'inclou la informació i visita al CIRD, en les sessions de capacitació per a persones nouvingudes.
- Consolidació del CIRD Vil·la Pepita com a referent de la participació de les dones d'Esplugues, oferint tallers trimestrals per a gairebé 1.000 dones i amb una valoració mitjana de 9,15 sobre 10.

Per tant, alguns elements a tenir en compte per a l'elaboració del IV Pla d'Igualtat de Gènere es resumeixen a la següent taula:

Taula 6: Alguns elements clau per a l'elaboració del IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania d'Esplugues de Llobregat

Elements clau pel IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania d'Esplugues de Llobregat

El **disseny** del IV Pla ha de ser **obert** i amb capacitat d'incorporar noves accions al llarg de la implementació d'aquest, sent **dinàmic i resilient**.

El **grau de maduresa** de l'ens és **alt**, per tant, és fonamental continuar amb la **transversalització** de gènere a totes les àrees i, fins i tot, al disseny del IV Pla. També és clau que s'incorpori la perspectiva **interseccional**.

És fonamental desenvolupar **indicadors** específics d'assoliments dels objectius o mesures i de l'impacte de les mateixes amb una temporalització anual.

La **bretxa digital de gènere**, la presència de les dones i noies a les **STEAM** i la perspectiva de gènere a la tecnologia ha de ser un tema clau per continuar treballant a Esplugues.

S'ha de continuar treballant amb el **teixit empresarial**, les **associacions** i els **grups de ciutadania** per a reforçar el treball comunitari.

La **formació, sensibilització i comunicació** són temes claus per continuar fent d'Esplugues una ciutat feminista i igualitària.

6. Diagnosi de gènere

La diagnosi de gènere és una eina que permet aconseguir una imatge de l'estat de la igualtat de gènere a Esplugues de Llobregat, així com la percepció de la ciutadania i la situació de les polítiques desenvolupades per l'Ajuntament per a assolir-la.

L'objectiu principal del diagnòstic de gènere és detectar fortaleses i punts de millora en la implementació de polítiques orientades a la promoció de la igualtat de gènere envers la ciutadania i, com a conseqüent, dissenyar el pla d'accions. La diagnosi de gènere i el Pla d'accions, s'estructura en les següents línies estratègiques:

Imatge 2: Línies del IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania d'Esplugues de Llobregat

Línia estratègica 1. Compromís amb la igualtat

Línia estratègica 2. Accions contra les violències masclistes

Línia estratègica 3. Drets, qualitat de vida i interseccionalitat

Línia estratègica 4. Coeducació i transmissió d'una cultura igualitària

Línia estratègica 5. Usos del Temps

Línia estratègica 6. Reconeixement del lideratge i participació de les dones

En cadascuna de les línies es farà una introducció amb l'explicació de les temàtiques analitzades i amb un apartat final de conclusions i propostes de millora específiques a partir de la diagnosi elaborada.

Línia estratègica 1. Compromís amb la igualtat

La primera línia estratègica de la diagnosi de gènere té com a objectiu analitzar el grau d'implicació de l'Ajuntament d'Esplugues amb la igualtat de gènere, destacant les accions municipals dedicades a promocionar-la.

En aquest apartat, s'analitzarà la informació relativa a les polítiques d'igualtat dutes a terme des de l'ens municipal per poder entendre el compromís institucional amb la igualtat de gènere i la transversalitat. Així, la intenció d'aquesta línia, és comprendre la igualtat de gènere com a un dret fonamental de les persones i com a un valor clau de l'acció d'Esplugues. Concretament, els elements analitzats en aquesta línia estratègica són els següents:

**Compromís institucional
amb les polítiques
d'igualtat de gènere**

Transversalitat de gènere

PRINCIPALS CONCLUSIONS

- La igualtat de gènere és un eix clau per a Esplugues, amb un compromís polític clar i sostingut en el temps com es pot observar en l'existència de la Regidoria de Polítiques de Dones i Reforma Horària, en la inclusió de la igualtat de gènere al PAM (2023-2027), en concret a l'Estratègia: Esplugues Ciutat de Drets, repte 8. Esplugues, ciutat feminista. Promoure la igualtat de gènere i apoderar les dones. En l'existència i consolidació dels serveis del CIRI Vil·la Pepita i en els plans d'igualtat interns i per a la ciutadania, d'ampli recorregut (16 anys).
- Les polítiques d'igualtat de gènere tenen recursos, tant humans com econòmics, per a desenvolupar-se satisfactòriament amb tallers, formacions, activitats, jornades i projectes específics.
- Les temàtiques de reforma horària i ús del temps i de transformació digital amb perspectiva de gènere són eixos claus per a la ciutat, amb la creació de projectes específics com +Dones³. Ciència, Talent i Tecnologia.
- La perspectiva de gènere està força integrada en els plans estratègics de l'ens i l'únic que resta pendent està incorporat com a acció pel IV Pla.

- La necessitat de comunicar de manera més efectiva les actuacions dels serveis municipals ha estat una proposta reiterada per part de la ciutadania i per part de les persones dels serveis municipals.

a) **Compromís institucional amb les polítiques d'igualtat de gènere**

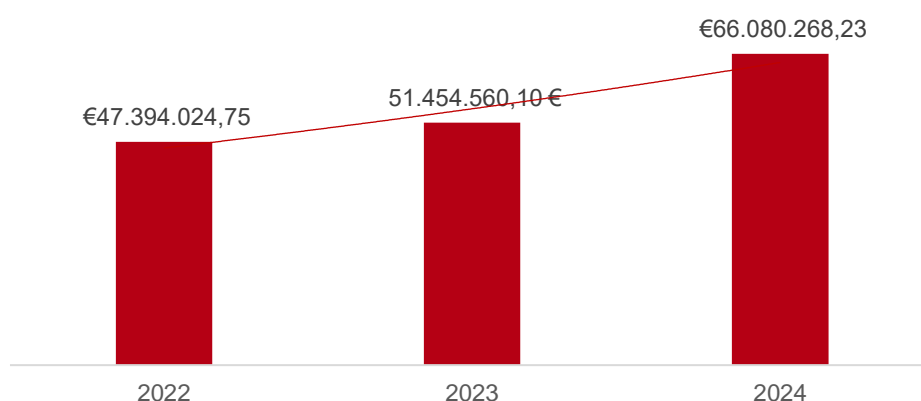
L'Ajuntament d'Esplugues té una Regidoria específica d'igualtat de gènere, concretament la **Regidoria de Polítiques de Dones i Reforma Horària** que està representada per la mateixa alcaldessa de la ciutat, Pilar Díaz Romero. Aquesta aposta des de l'Alcaldia mostra una voluntat clara de treballar per la igualtat de gènere. A més, el fet que es destaquï la reforma horària al nom, indica la prioritat que la reforma dels temps, la conciliació i corresponsabilitat té per l'Ajuntament. Aquesta prioritat s'observa també dins del **Pla d'Actuació Municipal 2019-2023**, on una de les accions era:

Avançar en la reforma horària. Canvi de model en els usos del temps facilitant la conciliació de la vida laboral i familiar. Liderar l'aposta mitjançant polítiques que fomentin horaris flexibles, teletreball i permisos per a la cura de familiars.

Per tant, Esplugues té una estructura pròpia dedicada a la igualtat de gènere. Dins de la Regidoria, es troba el **Centre d'Informació i Recursos per a Dones (CIRD) Vil·la Pepita** que compta amb personal específic dedicat al treball de les polítiques públiques d'igualtat de gènere i que ha consolidat la plantilla durant el III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania (2017-2021). Aquesta dedicació de recursos específics, mostra la rellevància i importància de la temàtica a l'ens.

El **pressupost municipal** s'ha incrementat de manera sostinguda els darrers tres anys i a l'any 2023, es fa una menció explícita a la igualtat de gènere com a eix transversal. Així mateix, dues de les línies d'actuació de l'actual pressupost (2024) són fer d'Esplugues una ciutat més segura i una ciutat que cuida, temàtiques estretament vinculades a la igualtat de gènere.

Gràfic 6: Evolució dels pressupostos municipals d'Esplugues de Llobregat

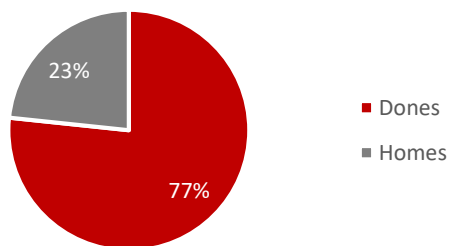

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Com a documents estratègics de l'ajuntament, Esplugues compta amb el **II Pla d'Igualtat Intern (2018-2022)**. L'objectiu del qual és assolir la igualtat real entre dones i homes en les polítiques internes de l'ens i eliminar els estereotips, actituds i obstacles que dificultin l'accés de les dones a les posicions en condicions d'igualtat amb els homes. Específicament, les línies de treball estan centrades en la cultura i gestió organitzativa; les condicions laborals; l'accés, promoció i desenvolupament dins l'organització; la comunicació corporativa en perspectiva de gènere; i la salut laboral i prevenció de l'assetjament sexual, per raó de sexe, orientació sexual i identitat de gènere.

Les accions formatives en matèria d'igualtat que s'han desenvolupat al llarg del 2022 i el 2023 han estat un total de 13, amb la participació de 30 persones, el 77% dones i el 23% homes. En total, s'han impartit 196 hores de formació amb una mitjana de 16 hores per formació. Els temes abordats han estat: sensibilització de gènere i diversitat en general, a l'esport, a l'espai públic i a través del joc, usos del temps i abordatge de les violències masclistes (protecció jurídica, aplicació del Protocol Marc, capacitació en l'abordatge, reparació comunitària i abordatge en dones grans). És clau, per tant, continuar aprofitant aquestes accions per ampliar la ràtio de personal que pot beneficiar-se d'elles. Cal destacar l'augment de formacions durant l'any 2023, mentre que el 2022 es va portar a terme una formació, al 2023 es van impartir 12 formacions.

Gràfic 7: Percentatge de persones formades en matèria d'igualtat de gènere en 2022 i 2023 desagregat per sexe

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Dins del marc temporal del **III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania (2017-2021)** s'han desenvolupat 18 activitats formatives a personal de l'Ajuntament amb un total de 358 persones formades i, en el marc del **III Pla d'Igualtat Intern**, s'han desenvolupat 8 activitats formatives amb un total de 301 persones formades.

Esplugues també compta amb un **Protocol local per a l'abordatge integral de les violències masclistes** des del 2018, actualitzat el 2022, amb l'objectiu de coordinar les actuacions entre institucions i agents socials en els casos de violències masclistes envers dones, adolescents i infants. Dins d'aquest, s'ha elaborat un **circuit d'actuació específic per situacions d'urgències per violències masclistes** (desembre 2023) i amb el **Protocol d'actuació per unes festes lliures d'agressions sexistes a Esplugues (2017)** per l'abordatge de les violències masclistes en els entorns de l'oci.

Com a serveis i programes específics, Esplugues compta amb el **CIRD Vil·la Pepita** que es crea al 2007 amb l'objectiu donar resposta a les necessitats de les usuàries a través d'informació, orientació, atenció i suport personalitzat i esdevenir un espai de trobada i participació per a les dones de la ciutat. El CIRD és un centre clau pel foment de la igualtat de gènere a Esplugues, oferint serveis, accions i projectes.

Aquest servei és el millor valorat en l'enquesta **Participa per la igualtat de gènere a Esplugues** desenvolupada en el marc del IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028), amb un 4,1 sobre 5. Específicament, els seus objectius i funcions són:

- Impulsar les polítiques d'igualtat de gènere a Esplugues.
- Potenciar la participació de les dones en l'àmbit públic i comunitari, donar suport a les associacions de dones i al Consell Municipal de les Dones.
- Impulsar, coordinar i implementar les accions dels Plans d'Igualtat de gènere per a la ciutadania, el Pla d'igualtat interna i del Pla d'Actuació Municipal.
- Informar, assessorar i orientar a les dones que pateixen violències masclistes.

- Coordinar i desplegar els protocols contra les violències masclistes.
- Oferir, desenvolupar i informar sobre activitats, tallers i formacions vinculades a la igualtat de gènere.

Dins de les seves funcions, el CIRD ofereix serveis propis d'informació i orientació, d'assessorament psicològic i d'orientació jurídica. A més, organitza activitats específiques per a dones, desenvolupa projectes propis, s'elaboren plans i protocols municipals en relació a la Igualtat de Gènere i dinamitza els espais de participació de dones. Així mateix, organitza programes de dies commemoratius com el 8 de març, Dia Internacional de la Dona, o el 25 de novembre, Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència envers les Dones, Diades vinculades a la Salut de les dones (28 de maig i 19 d'octubre), entre d'altres.

Pel que fa als tallers per a dones del CIRD, al 2022 es van dissenyar, organitzar i desenvolupar 6 tallers, amb la participació de 129 dones, vinculats a temàtiques de nutrició, cosmètica natural, escriptura i costura creativa, teatre documental apoderant, nutrició i running, amb una valoració per part de les usuàries molt positiva de 4,5 sobre 5. Al 2023, es van oferir 11 tallers diferents, amb la participació de 163 dones, les temàtiques han estat running, txi-kung, escriptura creativa, grup d'apoderament "Entre dones", costura creativa amb màquina, bricolatge (diverses edicions), fotografia amb perspectiva de gènere, informàtica, podcast en clau feminista, personatges femenins de Ghibli i maternitats.

En relació a l'enquesta de participació ciutadana, els tallers tenen una valoració de 3,9 sobre 5, tot i que el 40% de les dones i el 43% dels homes indicaven no conèixer-los, podem recollir algunes propostes com per exemple: l'ampliació dels horaris, especialment a les tardes i opcions en línia, augmentar la difusió. És d'esmentar que habitualment es recullen i s'aproven les propostes de tallers mitjançant el Consell Municipal de les Dones d'Esplugues i altres canals participatius.

Al 2022 i 2023 també s'ha promogut la igualtat de gènere i la prevenció de les violències masclistes als centres educatius oferint tallers gratuïtament en el marc del Programa Activitats Educatives Complementàries (PAEC). El total de l'alumnat sensibilitzat al 2022 va ser 923, augmentant a 1.351 al 2023. Les temàtiques dels tallers han estat sexisme a la cultura musical (ambdós anys), al llenguatge (2022), a la pantalla (2022), estereotips de gènere a primària (2023), prevenció de les violències masclistes (ambdós anys) i tallers de creació de vídeos lliures de sexisme (ambdós anys), en el marc del concurs Reimagina't de l'Observatori de les Dones als Mitjans de Comunicació, destacant que ambdós anys ha estat guanyador un institut espluguí.

També, s'han organitzat **jornades**, com a la 10a Jornada Emprenem sobre Feminisme i

Transformació Digital al 2022 i l'onzena al 2023 sobre Intel·ligència Artificial a la vida quotidiana. A més d'activitats per la commemoració de dies internacional com el 8M, el 25N, accions pel Dia internacional contra el càncer de mama (19O) i el dia de la salut de les dones. En aquest sentit, en l'enquesta **Participa per la igualtat de gènere a Esplugues** desenvolupada en el marc IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028), els programes commemoratius van ser valorats amb un 3,9 sobre 5 per les dones i un 3,3 sobre 5 pels homes. Pel que fa als comentaris esmentats, en primer lloc, destaquen els vinculats a la visibilitat i difusió, tot i que contrasta amb què a l'enquesta és l'activitat més coneguda per les persones enquestades (el 75%), relacionar-les amb els protocols i augmentar la participació ciutadana i de les associacions. Finalment, hi ha comentaris amb una valoració positiva dels programes.

Des de l'ens espluguí van ser impulsores i participen en el Premi Literari Delta amb altres ajuntaments del Baix Llobregat des del 2001 i de l'Observatori de les Dones al Mitjans de Comunicació.

Imatge 3: Exemples del Cartell 10a Jornada Emprenem (2022) i Programació dels tallers de CIRD Vil·la Pepita (2023)

Font: Web de l'Ajuntament d'Esplugues

Així mateix, s'ha reforçat el pressupost municipal a través de subvencions i convenis de diferents administracions públiques com: el Consell Comarcal del Baix Llobregat, la Diputació de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i el Ministerio de Igualdad (Pacto de Estado contra la Violencia de Género).

Una línia important a les polítiques públiques d'igualtat a Esplugues és la transformació digital

i la presència de les dones al sector **STEAM** (Ciència, Tecnologia, Enginyeria i Matemàtiques, per les seves sigles en anglès) que és una acció específica del **Pla d'Actuació Municipal 2024-2027**:

- Programa +Dones³. Ciència, Talent i Tecnologia, per eliminar la bretxa digital de gènere, millorar les habilitats digitals de les dones i fomentar les vocacions científiques i tecnològiques entre les nenes i les joves.

Aquest inclou dos subprojectes el +Dones³ i el projecte de Transformació Digital amb perspectiva de gènere. El primer té l'objectiu de fomentar les vocacions científiques i tecnològiques a través de xerrades i activitats escolars amb tot l'alumnat i extraescolars gratuïtes per a nenes, joves i dones. El segon projecte, és un projecte de capacitació i acompanyament a dones en el seu apoderament en l'àmbit digital. Al 2023 va ser reconegut com a bona pràctica per la Fundació Carles Pi i Sunyer i va guanyar el Premi de la Generalitat de Catalunya DonaTIC, com a millor iniciativa referent d'Institució.

Finalment, pel que fa a la comunicació de l'Ajuntament, des del 2013 Esplugues està adherit a **l'Acord de suport del Decàleg de bones pràctiques de la comunicació local pública** que és l'eix vertebrador del Llibre d'estil de les publicacions de l'Ajuntament d'Esplugues, aprovat en 2014 i modificat en 2017, on el punt 3 es dedica a la introducció de la perspectiva de gènere a la informació i a l'ús igualitari del llenguatge on s'expliquen eines per fer un ús no sexista de la llengua. De l'anàlisi de les publicacions en aquests dos anys es constata l'aplicació d'un llenguatge no sexista en les seves publicacions.

b) Transversalitat de gènere

La **transversalitat de gènere** és un dels **objectius** dins del Pla d'Igualtat Intern de l'Ajuntament d'Esplugues (2018-2022) i també apareix com a eix vertebrador de les mesures del III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania (2017-2021 prorrogat). S'han analitzat 18 Plans Directors Municipals vigents:

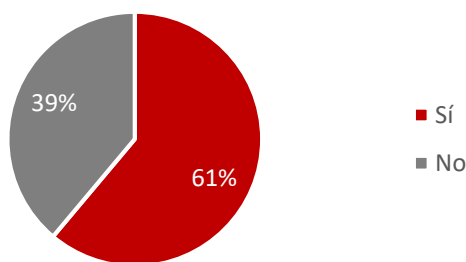
Taula 7. Incorporació d'accions per a la promoció de la igualtat de gènere o perspectiva de gènere als Plans Directors municipals vigents

Confirmació	No constància
PAM – Pla d'Actuació Municipal 2023- 2027	Pla de Reducció de Residus
Pla Estratègic Esplugues 2025	Pla Sequera
Pla Innovació	Pla d'adequació a les condicions tècniques

	reglamentàries i de seguretat de les instal·lacions elèctriques de baixa tensió de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat
Pla de Mesures Antifrau	Pla de Mobilitat Urbana Sostenible Esplugues 2020
Pla Director de Cooperació d'Esplugues de Llobregat (2016-2019)	Pla Bàsic d'Emergència Municipal
Pla d'Igualtat Intern de l'Ajuntament d'Esplugues, 2018-2022	Pla Local de Seguretat d'Esplugues 2016-2019
III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania (2017-2021) (Prorrogat al 2022) de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat	Pla d'Inspecció d'activitats comunicades 2023
Pla Jove 2019-2023	
Pacte per a la reactivació econòmica i la creació d'ocupació de qualitat 2016-2019	
Pla d'Inclusió Social d'Esplugues	
Pla Estratègic Smart City de la ciutat d'Esplugues de Llobregat	

Així doncs, **un 61% (11 dels 18 Plans Directors municipals vigents analitzats) incorporen accions per a la promoció de la igualtat de gènere o perspectiva de gènere**, mentre que un 39% (7) encara no. Cal tenir present que la majoria d'aquests plans són anteriors al 2016, per tant, formen part d'una primera onada de documents que requereixen actualització. I en aquesta línia, s'ha incorporat dins del IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania, l'elaboració d'un nou Pla Local de Seguretat, amb perspectiva de gènere. Especialment rellevant per a la ciutadana, que en el marc de IV Pla, proposa més il·luminació, incorporada com acció pel IV Pla, un augment del personal policial, així com la modificació horària dels establiments per tal de garantir la presència ciutadana a les nits i augmentar la percepció de seguretat. És a dir, la seguretat és una prioritat per a les persones que van participar de l'enquesta i en aquesta línia s'ha incorporat com a acció crear una Xarxa d'Establiments Aliats contra la violència masclista a Esplugues. Així mateix, s'ha incorporat com acció del IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania, l'elaboració d'un Pla d'Infància i Adolescència amb clau de gènere

Gràfic 8: Incorporació d'accions per a la promoció de la igualtat de gènere o perspectiva de gènere als Plans Directors municipals vigents

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Pel que fa als projectes transversals i estratègic de l'Ajuntament, Esplugues té en marxa el projecte d'**Agenda Urbana Esplugues 2030** que és el full de ruta pel disseny i implementació de polítiques de desenvolupament urbà social, econòmic i mediambientalment sostenible, alhora que contribueix a la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). En aquest sentit, la perspectiva de gènere forma part de totes les fases incloses les accions proposades, destacant els objectius 5 que es refereix a la Igualtat de Gènere i el 10 de reducció de les desigualtats.

En la mateixa línia, el **Pla d'Actuació Municipal (PAM) 2023-2027**, aquest és el pla d'acció de l'Agenda Urbana Esplugues 2030 (AUE2030), la qual es troba alineada amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Específicament, la cinquena estratègia del PAM vigent és "Esplugues Ciutat de Drets", incloent com a vuitè repte: "Esplugues, ciutat feminista. Promoure la igualtat de gènere i apoderar les dones". Així mateix, dins de les prioritats del PAM es troba el Programa 4x100 de millora de l'espai públic on es cita explícitament: "Les actuacions es duran a terme amb criteris de perspectiva de gènere, partint de la premissa que un carrer ben urbanitzat i il·luminat es percep també com a més segur". I per a facilitar la recollida d'aportacions i noves idees, es van realitzar diferents activitats i tallers participatius, essent les dones més de la meitat de les persones participants, i incloent dues marxes exploratòries amb perspectiva de gènere. De les 220 accions, 8 incorporen explícitament la perspectiva de gènere, pertinents a l'Estratègia Esplugues Ciutat de Drets:

- OE18. Cohesió social, cures, igualtat i desenvolupament vital per a tothom
 - Acció 122: Obertura de l'espai Esplugues Ciutat Cuidadora. Contribuint a reconèixer el valor social de la cura, i a garantir-ne el dret a cuidar i a ser cuidat

en condicions de dignitat i qualitat, tot reduint les desigualtats de gènere que suposen les cures

- Acció 130: Consolidació dels processos existents de cooperació tècnica directa municipal en l'àmbit estratègic d'igualtat de gènere (projecte JUSUR).
- OE21. Promoure la igualtat de gènere i erradicar la violència masclista: accions per l'apoderament i la prevenció:
 - Acció 140: Redacció del IV Pla d'Igualtat de Gènere d'Esplugues per prioritzar la perspectiva de gènere i la transversalitat en totes les actuacions municipals.
 - Acció 141: Lluita contra les desigualtats de gènere i promoció de l'apoderament de les dones, en tots els àmbits de la vida, mitjançant les mesures pertinents.
 - Acció 142: Programa +Dones3 per eliminar la bretxa digital de gènere, millorar les habilitats digitals de les dones i fomentar les vocacions científiques i tecnològiques entre les nenes i les joves.
 - Acció 143: Desenvolupament de polítiques actives de prevenció de la violència masclista, especialment a través de l'educació en valors, que ha d'incorporar el respecte a la igualtat i la diversitat.
 - Acció 144: Impuls de les polítiques adreçades a erradicar la violència masclista i a oferir els serveis d'informació, atenció i reparació a les dones en risc i víctimes d'aquest tipus de violència.
 - Acció 145: Avenç en la reforma horària. Canvi de model en els usos del temps facilitant la conciliació de la vida laboral i familiar. Lideratge mitjançant polítiques que fomentin horaris flexibles, teletreball i permisos per a la cura de familiars.

Dins del **Pla Estratègic Esplugues 2025**, la igualtat de gènere forma part del principi inspirador d'igualtat i diverses accions estan vinculades a la igualtat de gènere, com els Plans d'Igualtat de gènere per a la ciutadania i el Pla d'Igualtat d'Oportunitats entre homes i dones.

Al document **Pla Innovació**, es fa referència a les dones com a categoria dins dels àmbits temàtics de les actuacions i hi ha una actuació específica, +Dones³. Ciència, Talent i Tecnologia, dirigida a aquest grup poblacional. El **Pla de Mesures Antifrau** menciona els compromisos de l'Ajuntament amb la igualtat de gènere.

Al **Pla Estratègic Smart City de la ciutat d'Esplugues de Llobregat (2016)** compta amb un Programa per Dones Emprendedores Dona Gel Innova.

L'Ajuntament d'Esplugues, participa de diversos espais vinculats a la transversalització de la

perspectiva de gènere i vinculades a les activitats claus que desenvolupa l'ens, com la **Taula social metropolitana d'igualtat de gènere (AMB)**, la **Taula Social pel Pacte Metropolità del Temps**, la **Xarxa Catalana pel Dret del Temps**, la **Alianza STEAM pel talent femení. Nenes en peu de Ciència** del Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esport, la **Red Inpulso. Xarxa de Ciutats de la Ciència i la Innovació** del Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats, el **Projecte europeu Time4all**, la **Taula tècnica** i la **Comissió de treball sobre Violències Masclistes**, ambdues del **Consell de les Dones del Baix Llobregat**.

Finalment, de les sessions participatives amb els serveis municipals, es va emfatitzar la importància de treballar en xarxa entre les diferents àrees per tal de millorar la transversalitat de la perspectiva de gènere. Com a propostes, es va suggerir desenvolupar un indicador de gènere per cada àrea, afegir una temàtica o projecte comú per anar introduint aquesta perspectiva i fomentar la inclusió de clàusules amb perspectiva de gènere a tota la contractació de l'Ajuntament. A més, aprofitar els recursos existents d'altres àrees per a sensibilitzar vers la igualtat de gènere, com per exemple perfils de xarxes socials.

c) Conclusions i propostes de millora

L'Ajuntament d'Esplugues manifesta un compromís inequívoc amb la igualtat de gènere a través de l'expressa dedicació política, amb una Regidoria específica i mitjançant les polítiques públiques i les accions concretes que se'n deriven.

Mitjançant plans com el Pla d'Actuació Municipal (PAM), amb la dedicació específica a temàtiques com la Reforma Horària i amb el servei clau del CIRD Vil·la Pepita. Precisament, d'aquesta activitat, es mostra la dedicació pressupostària i de recursos humans per part de l'Ajuntament a la temàtica d'igualtat de gènere, com s'observa en la consolidació de l'equip de treball del CIRD, en tallers, formacions, activitats, jornades i projectes específiques vinculats a aquestes polítiques

Tot i que l'activitat és contínua, sembla que la comunicació i difusió és millorable, i la ciutadania va proposar millorar-ho per poder donar a conèixer les accions que dur a terme l'ens. Concretament, és clau ampliar la difusió del CIRD per donar informació de tots els serveis que ofereix a més de les activitats, per això s'ha creat una llista de difusió de WhatsApp (INFO Pepita: 620 28 51 11).

Seguidament, cal destacar que aquesta activitat continuada en el temps ha permès una transversalitat de la perspectiva de gènere a la majoria dels serveis i àrees i les poques que no la tenien incorporada explícitament s'ha introduït com a acció del IV Pla.

Les línies estratègiques són les accions vinculades al Dret del Temps, a través de les polítiques d'usos del temps de la mà del teixit empresarial. I per altra banda, les polítiques per contribuir a l'eliminació de la bretxa de gènere a l'àmbit STEAM, de la mà del projecte consolidat +Dones³. Ciència, Talent i Tecnologia. Aquesta aposta, obre un camí fonamental per Esplugues que es posiciona al capdavant amb relació a la resta de municipis.

Finalment, l'Ajuntament i el municipi mostren maduresa en relació amb la igualtat de gènere, en conseqüència, una de les propostes generals és continuar introduint la perspectiva interseccional a totes les polítiques i accions, fomentant el treball entre serveis.

Línia estratègica 2. Accions contra les violències masclistes

La segona línia estratègica compren les accions i el serveis existents per a l'abordatge de les violències masclistes a Esplugues. En aquest sentit, per violències masclistes s'entén la definició recollida al marc legal actual de la Llei catalana 17/2020, de 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, el dret de les dones a erradicar la violència masclista:

“Violació dels drets humans a través de la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, té com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat” (Art. 2).

Dins del marc d'aquesta llei, s'amplien les formes i àmbits de violències masclistes existents:

Formes de violència masclista	Àmbits de la violència masclista
<ul style="list-style-type: none"> • física • psicològica • sexual • econòmica • obstètrica i de vulneració dels drets sexuals i reproductius • digital • de segon ordre 	<ul style="list-style-type: none"> • parella • familiar • laboral • social o comunitari • digital • institucional • vida política i l'esfera pública • educatiu

• vicaria	

A Catalunya, la Generalitat de Catalunya va aprovar el **Protocol marc per una intervenció amb diligència deguda en situacions de violències masclistes** amb el paradigma de prevenció i reparació. Al 2023, s'ha presentat el **Pla nacional de prevenció de les violències masclistes**, amb la prevenció com a política central enfocada en les accions coordinades i planificades per transformar les causes estructurals de les violències masclistes. A més, vinculat a aquest Pla, també es va publicar el **Llibre blanc de la prevenció de les violències masclistes**, també enfocat a la prevenció d'aquestes situacions i que recull com a eines que funcionen per prevenir la violència, els següents aspectes:

- Coordinació entre àmbits.
- Tractar les violències masclistes com a tals.
- Intervencions de llarga durada.
- Diversitat i complementarietat metodològica.
- Antiracistes diversitat sexual i de gènere i cicle de vida.
- Treball conjunt amb homes.
- Dissenyar i fer accions preventives amb la comunitat.
- Lideratge i recursos.

Per tant, l'objectiu d'aquesta línia és la reducció de les violències masclistes, establint un camí de treball cap a la seva erradicació a Esplugues dins del marc actual de treball, enfocant en la prevenció i la reparació. Per donar-li resposta, s'analitzaran els següents àmbits:

Impacte de les violències masclistes

Serveis dedicats a l'erradicació de les violències masclistes

Activitats de sensibilització vers les violències masclistes

PRINCIPALS CONCLUSIONS

- Esplugues té una àmplia experiència en el treball d'aquesta temàtica i mostra maduresa en l'abordatge de les violències masclistes.
- El CIRDA té recursos específics com el servei d'assessorament psicològic i el servei d'assessorament jurídic, amb un augment progressiu de les atencions

al llarg dels anys. També compta amb personal amb una llarga trajectòria al municipi.

- Sembla que la joventut espluguina normalitza comportaments masclistes, especialment els menys obvis com el control o la cosificació dels cossos de les dones. Tanmateix, les noies i persones no binàries semblen tenir una percepció més clara de les situacions que constitueixen violències masclistes a més d'identificar millor la gravetat d'aquestes.
- La violència més abordada per l'ens degut a la demanda existent, sembla ser l'emmarcada en l'àmbit de la parella i les violències sexuals, amb diverses eines per enfrontar-la com el Protocol local per a l'abordatge integral de la violència masclista, actualitzat al 2022 però prèviament a l'aprovació del Protocol Marc. Es coordina i se'n fa seguiment mitjançant el circuit local d'abordatge integral de les violències masclistes en què participen unes 38 persones pertinents a serveis municipals i supramunicipals i es reuneixen de forma ordinària 5 cops l'any tot i que al 2023 hi va haver 2 sessions ordinàries per a l'elaboració del Circuit d'actuació específic per situacions d'urgències per violències masclistes. També compta amb els dispositius de punts lila i el mateix CIRD.

a) Impacte de la violències masclistes

L'Ajuntament d'Esplugues és un ens amb una llarga trajectòria en la lluita contra les violències masclistes, sent aquest un dels principals eixos d'acció municipal amb una línia política clara de rebuig. La realitat social d'Esplugues recull la necessitat de continuar amb el treball per erradicar aquest tipus de violència. En l'àmbit català, des del 2012 s'han produït 128 femicidis, 71 a l'àmbit territorial metropolitana². Concretament, a Esplugues, es van produir tres assassinats masclistes en 2020 i un segrest l'any 2023³.

Si ens fixem amb les dades sobre les atencions realitzades des del CIRD Vil·la Pepita, observem que al 2022, de les 254 consultes, el 63% de l'atenció per assessorament psicològic i el 64% de l'atenció d'orientació jurídica, foren per raó de violències masclistes. En l'enquesta **Participa per la igualtat de gènere a Esplugues** desenvolupada en el marc IV Pla d'Igualtat

²Font: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrjoiMjM5NWZhNTQzNTM3ZC00NzQ0LWI0ZTI0OTU2Yzg4NjE3YWM0liwidCI6IjNiOTQyN2RjLWQzMGUtNDNiYy04YzA2LWZmNzI1MzY3NmZiYyYlImMiOj9>

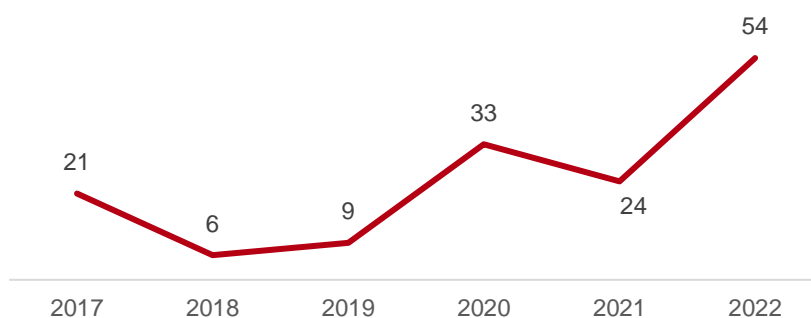
³Font: <https://www.ccma.cat/324/alliberen-una-noia-de-18-anys-retinguda-i-maltractada-per-la-parella-a-l-hospitalet/noticia/3226953/>

de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028), es van fer propostes que demanaven més hores d'atenció i més properes en el temps, tot i que cal esmentar que des de juny de 2023 s'ofereixen 77 hores més anuals (arribant a un total de 462 h anuals), reduint, de retruc, el temps d'espera. També es recomana ampliar la difusió i comunicació del servei. Així com incloure l'atenció a la infància i joventut, en aquest sentit és important esmentar que els serveis d'assessorament atenen dones empadronades a Esplugues a partir de 16 anys i en edats inferiors són ateses per serveis socials de forma coordinada amb el CIRD. Tot i així s'ha inclòs com a acció del IV Pla la creació de dit servei al CIRD i la millora del coneixement de la ciutadania envers el CIRD, elaborant una estratègia comunicativa específica.

Finalment, se suggereix que l'atenció sigui continuada, no només en moments crítics per a les dones i que es desenvolupen grups de suport, formacions i xerrades al voltant d'aquest servei. En relació amb aquest últim punt, els serveis d'assessorament psicològic i jurídic no tenen cap restricció, sinó que s'ofereixin a totes les dones que així ho considerin i no de forma exclusiva per violències masclistes. A més, des de gener de 2023 s'ha creat un espai grupal quinzenal d'apoderament psicosocial anomenat Entre dones i de durada anual, dinamitzat per la mateixa psicòloga i amb molt bona acollida i interès per part de la ciutadania.

Quan s'observa l'evolució temporal des del 2017 de les dones ateses per violències masclistes al CIRD s'observa un augment progressiu, especialment en el cas del servei d'orientació jurídica que ha duplicat les persones usuàries ateses en relació a VM de 21 al 2017 a 54 al 2022. En relació a l'assessorament psicològic també ha augmentat de 59 dones a 2017 a 77 al 2022. Val a dir que la disminució durant l'any 2021 es correspon amb la situació d'excepcionalitat per la pandèmia per Covid-19, període en què es va habilitar un telèfon d'atenció.

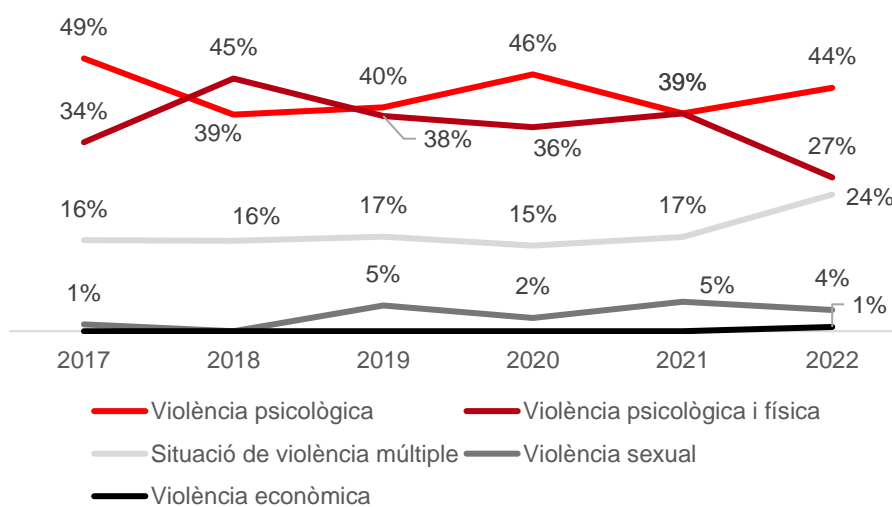
Gràfic 97: Nombre de dones ateses per VM al servei d'orientació jurídica del CIRD Vil·la Pepita des del 2017 al 2022

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

En relació als àmbits i formes de les violències masclistes ateses, les consultes més habituals són per situacions de violència psicològica, entre el 39% i el 49% des de 2017, i per violència psicològica i física, entre el 27% i el 45% en el mateix període. És interessant destacar que, al llarg dels temps els tipus de violència recollits han augmentat, especialment en el cas de la violència econòmica, que es registra al 2022 per primera vegada.

Gràfic 10: Evolució de les àrees de consulta del servei d'assessorament psicològic i d'orientació jurídica del 2017 al 2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

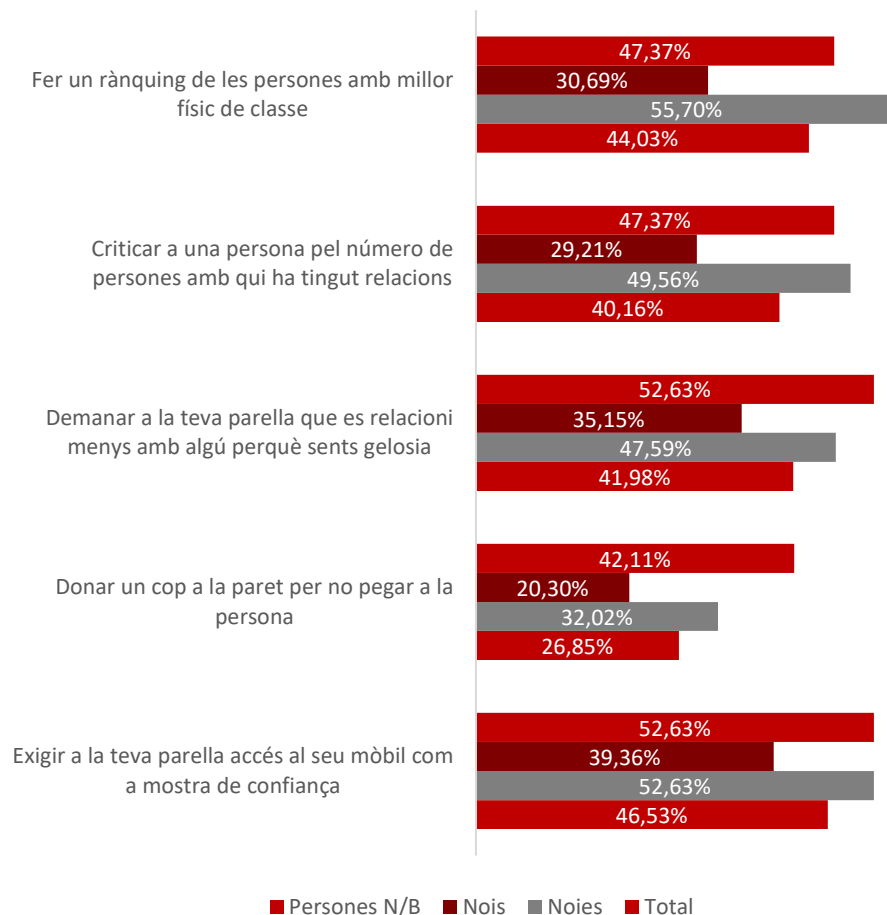
Pel que fa a la joventut d'Esplugues, els serveis de Polítiques de Dones i Reforma Horària, servei de Drets Civils i Educació, amb l'objectiu de recollir la percepció i prevalença de les violències masclistes a Esplugues, va desenvolupar l'**enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat** amb un total de 879 respostes.

Una de les preguntes explorava la identificació de les violències masclistes amb una bateria d'afirmacions. En aquest sentit, destaca la generalment baixa identificació per part dels nois de situacions masclistes en contrast amb la identificació més alta per part de les noies i persones no binàries. Els primers van seleccionar amb menor mesura que la resta les següents afirmacions, vinculades amb situacions de violències masclistes menys explícites:

- Exigir a la teva parella accés al seu mòbil com a mostra de confiança (39%).
- Donar un cop a la paret per no pegar a la persona (20%).
- Demanar a la teva parella que es relacioni menys amb algú perquè sents gelosia (35%).

- Criticar a una persona pel número de persones amb qui ha tingut relacions (29%).
- Fer un rànquing de les persones amb millor físic de classe (31%).

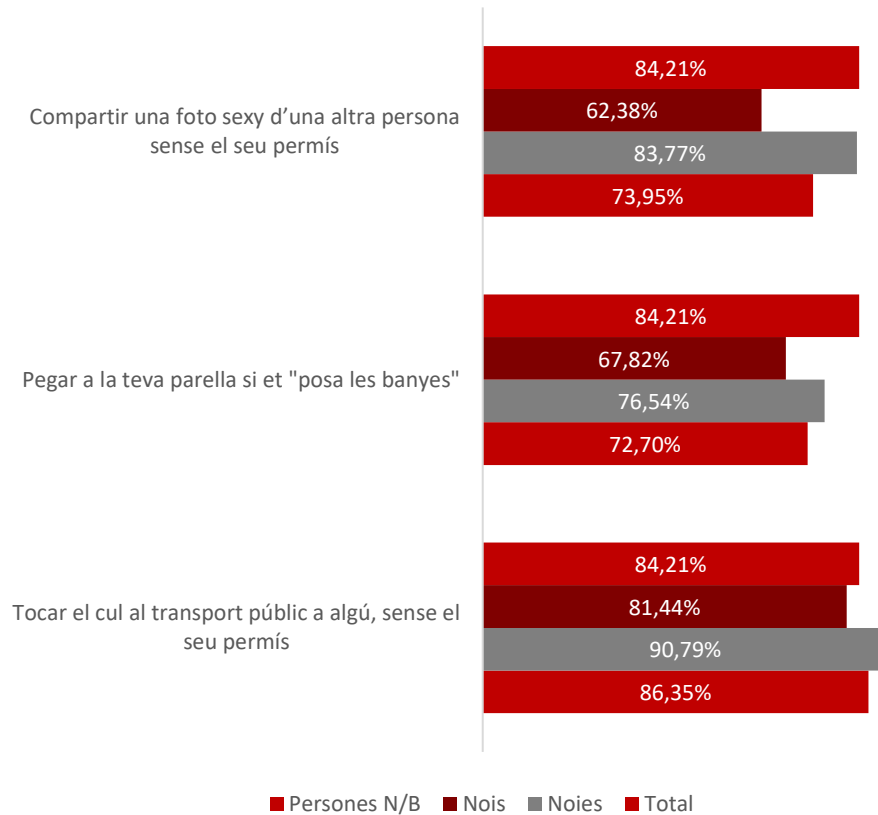
Gràfic 11: Respostes a les afirmacions sobre quines situacions identifiquen com a violència masclista (part 1)

Font: Dades de l'Informe dels resultats de l'enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat

Per contrast, hi ha una major identificació per part dels nois de la violència masclista quan els exemples proposats estan vinculats amb violència física o sexual.

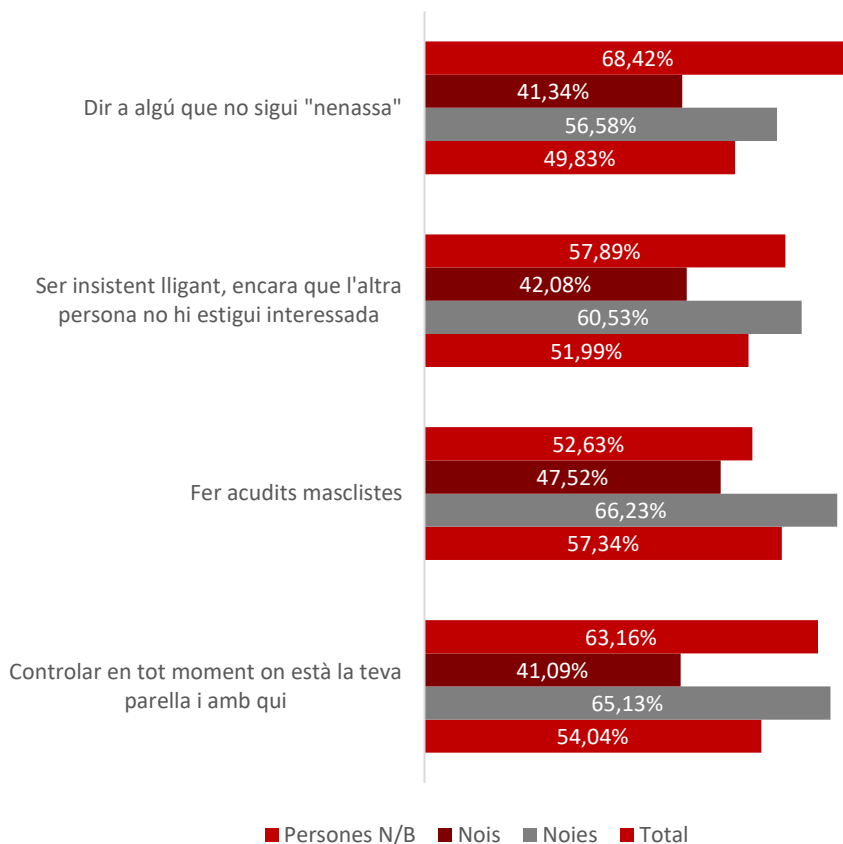
Gràfic 12: Respostes a les afirmacions sobre quines situacions identifiquen com a violència masclista (part 2)

Font: Dades de l'Informe dels resultats de l'enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat

Per acabar, les afirmacions que representaven formes de violència més subtil (a tall d'exemple, fer un rànquing sobre el físic de les persones) han estat menys identificades com a violència que les formes més obvies (a tall d'exemple, tocar el cul al transport públic a algú sense el seu permís, dir a algú "nenassa" o controlar en tot moment a la parella).

Gràfic 13: Respostes a les afirmacions sobre quines situacions identifiquen com a violència masclista (part 3)

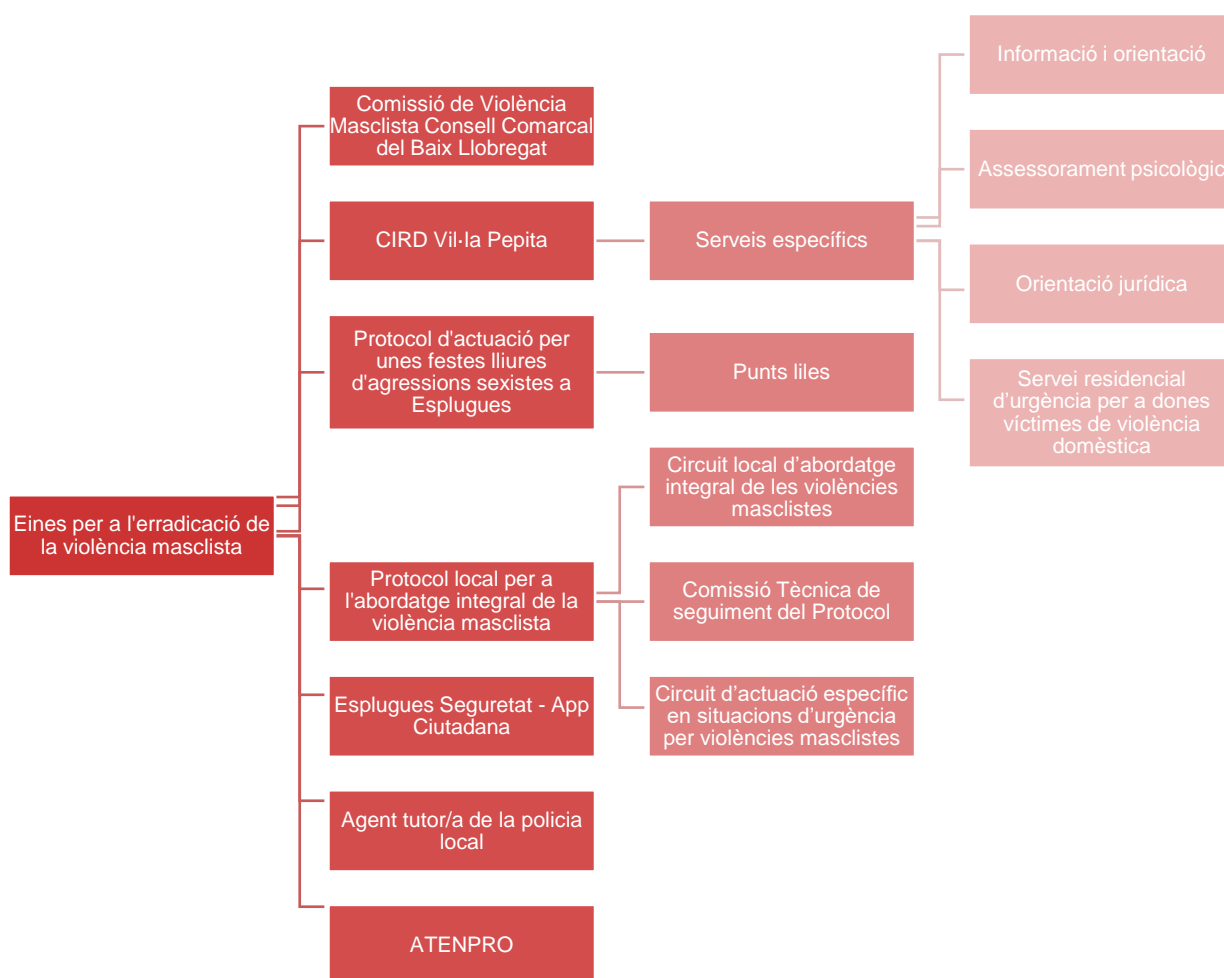
Font: Dades de l'Informe dels resultats de l'enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat

Així mateix, els resultats de l'enquesta mostren que les noies han identificat en major mesura les situacions que suposen violències masclistes, com també les persones no binàries, mentre que els nois estan a la cua a l'hora d'identificar els diversos tipus de violència. Per tant, les noies i persones no binàries tenen una percepció més clara de les situacions que constitueixen violències masclistes a més d'identificar millor la gravetat d'aquestes. Els resultats mostren la necessitat de treballar de manera urgent amb els nois joves per tal d'identificar i treballar sobre aquestes percepcions.

b) Serveis dedicats a l'erradicació de la violència masclista

El treball desenvolupat a Esplugues per erradicar les violències masclistes es mostra en les diversos recursos disponibles en l'actualitat i de les quals l'ens participa.

Gràfic 14: Recursos per a l'erradicació de la violència masclista a Esplugues

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat

El principal servei dedicat a l'erradicació de les violències masclistes a Esplugues és el **CIRD Vil-la Pepita** amb els serveis específics d'informació i orientació, assessorament psicològic i orientació jurídica. Dins d'aquest servei, Esplugues dona suport a les dones que es troben en situació de violència, acompanyant i orientant-les en la presa de decisions

Imatge 4: Logo CIRD Vil·la Pepita.

Font: Ajuntament d'Esplugues

Esplugues té, des del 2018 amb una actualització l'any 2022, el **Protocol local per a l'abordatge integral de les violències masclistes** amb la intenció de coordinar l'atenció a les dones, adolescents i infants que estan en situació de violències masclistes i inclou la prevenció, detecció, atenció i recuperació com eixes de treball. El mateix protocol desenvolupa el **circuit local d'abordatge integral de les violències masclistes** i una Comissió Tècnica específica. A l'enquesta ciutadana el Protocol va ser valorat amb un 3,6 sobre 5 i es va demanar augmentar la difusió i visibilitat d'aquest, ja que el 50% de les dones enquestades i el 29% dels homes no el coneixien. Val a dir que tots els documents estan disponibles al web de l'Ajuntament, inclòs el Protocol local, tot i que aquest sigui un full de ruta pels serveis municipals i supramunicipals que formen part del circuit local d'abordatge de la violència masclista: unes 38 persones pertinents a serveis municipals i supramunicipals i es reuneixen de forma ordinària 5 cops l'any.

La ciutat també compta amb el **Protocol d'actuació per unes festes lliures d'agressions sexistes** aprovat el 2017 per unanimitat al Ple municipal i que busca generar unes festes majors i espais d'oci lliures de violències masclistes. Aquest Protocol disposa d'una valoració de 3,8 sobre 5 en l'enquesta Participa per la igualtat de gènere a Esplugues i els comentaris sobre els punts de millora suggereixen millorar la comunicació i difusió, augmentar la formació, els punts lila i les campanyes de sensibilització.

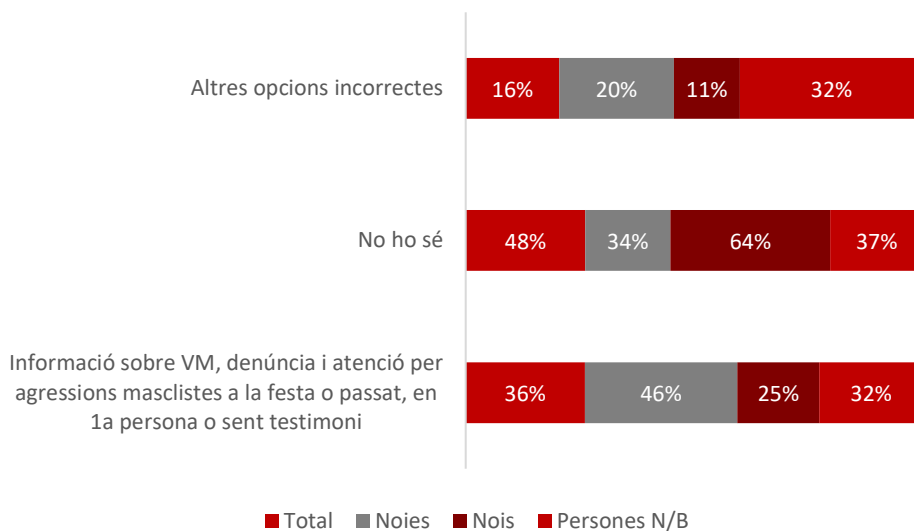
Com acció concreta del Protocol, es desenvolupen els **Punts lila**, als espais festius i d'oci. Específicament, els punts lila són un recurs habitual des de l'ens espluguís, que prioritza la seva presència en la Festa Major. En la mateixa enquesta, els Punts lila tenien una valoració mitjana de 4 sobre 5, és a dir, molt positiu. Les esmenes proposades se situen en la millora de la visibilitat dels Punts lila i en l'ampliació del servei en quantitat de punts lila i en altres espais no festius, com en actes públics i d'entitats.

A més, aquests serveis també es van incloure dins de l'**enquesta sobre violències masclistes i bretxa digital en l'àmbit STEAM, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat**, on es va preguntar per la utilitat dels punts lila. El 46% de les persones joves que van respondre l'enquesta, no sabien per a què serveixen aquests espais, pujant el percentatge

el cas dels nois a un 64%. El 36% sí que van identificar que els punts lila tenen la funció d'informar sobre violència masclista, per denunciar i atendre agressions masclistes a la festa o en el passat, en primera persona o en el cas d'haver estat testimoni. En concret, un 46% de les noies, un 32% de les persones no binàries i només un 25% dels nois van seleccionar aquesta opció.

Per tant, la meitat de les persones no coneixien quina és la funció dels Punts lila, en especial en el cas dels nois i persones no binàries. Aquestes últimes, a més, seleccionen encara més opcions incorrectes.

Gràfic 15: Identificació de la funció dels Punts lila

Font: Dades de l'Informe dels resultats de l'enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat

Cal destacar que el municipi no compta amb un protocol específic pels casos de femicidis, incloent com acció del IV Pla l'adhesió al **Protocol marc de dol en cas de femicidi a la comarca del Baix Llobregat**, el qual ja es va seguir quan es van produir els femicidis al 2020.

A Esplugues existeix la **figura d'Agent Tutor/a**, una proposta innovadora a Catalunya que consisteix en què un agent Mossos d'Esquadra acudeixi als centres educatius per prevenir hàbits de risc mitjançant tallers sobre violència de gènere, ciberviolència i violències sexual, entre altres. Des del 2021 s'observa un increment significatiu de les actuacions, de 2 a 18 al 2022 i 14 al 2023. També es porta a terme per part de la Policia local, oferint xerrades de conscienciació per alumnat, professorat i famílies sobre: assetjament escolar, seguretat a les xarxes socials, vehicles de mobilitat personal (VMP), etc.

Pel que fa a la presència al món digital, la web de l'Ajuntament d'Esplugues mostra al seu espai en línia diverses banderoles d'informació vinculada a la prevenció i atenció de les violències masclistes i, actualment, disposa de l'aplicació ciutadana **Esplugues Seguretat (M7)** on es pot denunciar situacions de violència i assetjament clicant un simple botó.

Imatge 5: Banderoles de la web de l'Ajuntament d'Esplugues

Font: Web de l'Ajuntament d'Esplugues

Imatge 6: Interfície de l'aplicació ciutadana Esplugues Seguretat

Font: Aplicació Esplugues Seguretat

Finalment, cal destacar la participació activa de l'ens a la **Comissió de Violències masclistes del Consell Comarcal del Baix Llobregat**, conjuntament amb altres ajuntaments i on es desenvolupen accions contra les violències masclistes i documentació específica, com la **Guia de suport a dones en situació de violències masclistes**.

Imatge 7: Guia de suport a dones en situació de violències masclistes SIAD del Baix Llobregat

Font: Comissió de Violències masclistes Consell Comarcal del Baix Llobregat

En l'actualitat, s'està donant suport a l'elaboració de nous protocols contra l'assetjament sexual en l'àmbit dels esports i l'Escola Municipal de Música.

c) Activitats de sensibilització vers la violències masclistes

Esplugues desenvolupa la seva activitat de sensibilització vers les violències masclistes tot l'any, amb especial èmfasi al voltant de dates com el 25 de novembre **Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència envers les Dones**. Des de l'ens local i amb la participació de molts dels serveis, dins del marc del 25N, cada any s'ofereixen varietat d'activitats, incloent-hi espectacles pedagògics, marxes comarcals, tallers com a la classe magistral defensa personal per a dones dinamitzades per la Policia Local. A més, el 2023 es va crear des del CIRDA un joc participatiu de gran format per a sensibilitzar de forma lúdica: El joc surt de les caselles! I es va oferir un taller intensiu de coaching feminista per a millorar les relacions amoroses (el projecte Adiós Amores Perros), amb 16 participants i una mitjana d'edat de 37 anys que va estar valorat amb un 5 de 5. En aquesta línia, val a dir que a l'enquesta realitzada amb alumnat es va preguntar sobre els tallers de prevenció de violències masclistes més interessants pel jovent

espluguí i més de la meitat (53,01%) va escollir “Eines per a construir relacions sanes i lliures de violències”.

Gràfic 168: Pregunta sobre quins tallers de prevenció de violències masclistes són interessants per a què realitzi el jovent d'Esplugues

Font: Dades de l'Informe dels resultats de l'enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat

Imatge 8: Accions pel 25N de l'Ajuntament d'Esplugues (2023)

Joc, monòleg i 'coaching' contra la violència masclista

L'Ajuntament organitza diverses activitats a Esplugues al voltant del 25N

Font: Pàgina web de l'Ajuntament d'Esplugues

Des de la Regidoria, també es promou la participació a la Marxa Comarcal contra la violències masclistes, conjuntament amb altres municipis del Baix Llobregat.

Imatge 9: Marxes Comarcals contra la violències masclistes del Consell Comarcal del Baix Llobregat

Font: Pàgina web del Consell Comarcal del Baix Llobregat

d) Conclusions i propostes de millora

La realitat d'Esplugues s'alinea amb la realitat social, per tant, abordar les violències masclistes esdevé una línia prioritària. En aquest sentit, Esplugues té una àmplia experiència en el treball d'aquesta temàtica i mostra maduresa en l'abordatge d'aquestes situacions. Hi ha un treball clar amb la dedicació específica del CIRRD a l'atenció de les dones víctimes de violències masclistes amb el servei d'assessorament psicològic i el servei d'assessorament jurídic. Tot i que hi ha un augment de les dones ateses al llarg dels anys, símptoma que és un servei prou conegut, s'hauria de fer difusió específica i constant d'aquest recurs, tal com es va recollir en l'enquesta.

Part de la joventut espluguina reproduceix comportaments masclistes en les seves relacions, tal com ocorre en tots els municipis i aquesta situació va ser una preocupació generalitzada en l'enquesta ciutadana. De l'enquesta als centres educatius, va sorgir l'evidència de la normalització dels comportaments masclistes menys obvis com el control subtil o la cosificació de les dones, especialment en el cas dels nois. Les noies i persones no binàries, en contrast, semblen tenir una percepció més clara de les situacions que constitueixen violències masclistes a més d'identificar millor la gravetat d'aquestes. Per tant, una recomanació que se'n desprèn és la de treballar amb els nois joves per tal d'identificar i treballar sobre aquestes percepcions.

Tanmateix, la violència més abordada per l'ens sembla ser l'emmarcada en l'àmbit de la parella i sexual, principalment pels tipus de necessitats que arriben al servei. Se suggereix seguir ampliant el treball de prevenció d'altres tipus de violències reconegudes en la Llei catalana 17/2020, en aquesta línia al 2023 es va oferir un taller sobre prevenció de violències masclistes a l'àmbit digital dins del programa del 25N, es van oferir 4 tallers més a centres educatius en la mateixa temàtica i s'han incorporat tots els àmbits i formes de violència en el joc Surt de les Caselles! El qual esdevé un valuós recurs pedagògic per accions de sensibilització tant amb ciutadania com alumnat de centres educatius.

Esplugues compta amb diversos recursos per enfrontar aquestes violències com el Protocol d'actuació per unes festes lliures d'agressions sexistes a Esplugues, el Protocol local per a l'abordatge integral de la violència masclista, el circuit local d'abordatge integral de les violències masclistes, el Circuit d'actuació específic en situacions d'urgència per violències masclistes, els punts lila i el mateix CIRRD. I en relació al Protocol sobre feminicidis s'ha inclòs com acció pel IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania, l'adhesió al Protocol marc de dol en cas de feminicidi a la comarca del Baix Llobregat, conegut i utilitzat prèviament al municipi.

Un altre dels reptes claus és transversalitzar la perspectiva interseccional a totes les accions vinculades a les violències masclistes, amb treball específic en aquesta temàtica. L'enfocament interseccional a la prevenció es reconeix al Llibre blanc de la prevenció de les violències

masclistes com a element integral i al Protocol Marc per una intervenció amb diligència deguda en situacions de violència masclista, per tant, és necessari traçar una línia de treball específica. En aquesta línia, és de destacar la iniciativa impulsada per Drets Civils i Ciutadania de l'Ajuntament de crear una Taula Municipal de Treball per abordar les discriminacions des d'una perspectiva interseccional.

Les accions i activitats de sensibilització són generalitzades per part de l'Ajuntament, amb accions pel 25N, a més d'activitats en col·laboració amb tots els serveis de l'Ajuntament, el Consell Comarcal del Baix Llobregat i d'autodefensa amb els cossos de seguretat. Es recomana continuar treballant amb la joventut, en aquesta línia un recurs valuós és el joc interactiu de gran format Surt de les Caselles! Per la igualtat de gènere i la prevenció de les violències masclistes i tallers per a construir relacions sanes i lliures de violències, que van resultar l'opció més interessat pel jovent entrevistat⁴ i va tenir èxit entre el jovent la seva dinamització en format intensiu durant el 25N de 2023 amb el projecte "Adiós Amores Perros".

⁴ A l'enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat

Línia estratègica 3. Drets, qualitat de vida i interseccionalitat

La tercera estratègia se centra en l'anàlisi dels diferents serveis municipals destinats a promoure i desenvolupar una vida digna, tenint en compte les diverses circumstàncies personals i el cicle de vida. Durant l'any 2023, cal destacar que des de l'Ajuntament d'Esplugues es va avançar significativament en la inclusió de la interseccionalitat, impulsant un diagnòstic sobre la creació d'una Oficina de Drets Civils a l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat, iniciativa promoguda des de l'Àrea de Drets Civils i Ciutadania. Concretament, es va proposar la creació d'una Taula Municipal de Treball per abordar les discriminacions des d'una perspectiva interseccional.

En aquest context, es valora la inclusió de la perspectiva de gènere i la interseccionalitat en les polítiques públiques relacionades amb drets socials, l'esport, la salut i el disseny urbà, els quals juguen un paper clau en la determinació de la qualitat de vida de les persones. Així, s'analitzarà:

PRINCIPALS CONCLUSIONS

- L'Ajuntament ha avançat en la promoció la igualtat de gènere al municipi amb la col·laboració dels diferents serveis i especialment amb l'Àrea de Drets Socials, integrant la perspectiva de gènere als tallers d'educació afectiva i sexual als centres educatius dins l'horari lectiu.
- Des de l'Àrea de Drets Socials està consolidat un grup de suport emocional i ajuda mútua per a persones cuidadores no professionals, de familiars en situació de dependència i s'està abordant activament la prescripció social com a estratègia per millorar el benestar de les persones.

- El Pla de Millora Urbana d'Esplugues inclou mesures per adequar l'ordenació urbana a la perspectiva de gènere i a les necessitats de les persones que fan tasques de cura i domèstiques.
- Es porten a terme diverses iniciatives per promoure la igualtat de gènere a l'esport, com ara establir criteris de subvenció que reconeixin i fomentin la participació de dones en rols d'entrenadores i directives, així com la realització de tornejos femenins i la integració d'equips mixtos en competicions federades.
- El nou Pla Municipal de Diversitat Sexual, Afectiva i de Gènere estableix les polítiques i accions per promoure el respecte a la diversitat afectiva, sexual i de gènere i erradicar la LGBTIfòbia, de forma transversal.
- El Pla Director de Cooperació Internacional incorpora la perspectiva de gènere per tal de garantir i protegir els Drets Humans, promoure la igualtat de gènere i reduir les desigualtats socials.
- Es promou l'envelliment actiu i saludable de les persones grans mitjançant programes d'animació sociocultural amb una àmplia participació, especialment de les dones, i amb activitats específiques per a aquest col·lectiu.

a) Drets Socials

El Serveis Socials Bàsics de l'Ajuntament ajuden a cobrir les necessitats bàsiques, a afavorir la inclusió social i a millorar l'autonomia personal, a través de **diverses unitats d'atenció integral** perquè les persones exerceixin el seu dret a viure dignament en totes les etapes de la seva vida:

Primera acollida

- És la porta d'entrada als Serveis Socials on es realitzen una o diverses entrevistes individualitzades amb un/a professional de l'equip per tenir la primera valoració, facilitar informació, orientació i atenció social a les necessitats detectades.

Seguiment, Tractament i Urgència social

- Aquesta unitat es centra en la intervenció social i el tractament de les dificultats que afecten la integració i el benestar de les persones, grups i comunitats.
- S'actua per oferir una assistència a aquelles situacions que necessiten una atenció continua. També, s'atenen a persones derivades d'altres administracions (DGAIA, serveis d'altres territoris o especialitats, etc.)

Dependència

- S'atenen a les persones amb reconeixement del Grau de Dependència.
- Es realitza el Programa Individual (PIA) per determinar els serveis i/o ajudes econòmiques a les quals té drets la persona.

A partir de la **Memòria 2022 de l'Àrea de Drets Socials**, podem destacar les següents dades

i indicadors en relació amb serveis i programes on les dones representen gran part de les agents demandants:

Taula 8. Programes i serveis Memòria (2022), Drets Socials

Servei/programa	Descripció
<p>Conveni amb el Centre d'urgència i Emergències Socials de Barcelona (CUESB)</p>	<p>Aquest conveni proporciona serveis d'emergència i allotjament temporal (24h o cap de setmana) per a persones en situació de vulnerabilitat, incloses les dones en situació de violència masclista.</p> <p>De les 64 persones ateses el 2022, 30 eren dones i 34 homes.</p>
<p>Servei d'Acompanyament Terapèutic a les Famílies (SATF)</p>	<p>El SATF ofereix acompanyament terapèutic socioeducatiu a famílies que presenten dificultats relacionals, emocionals i educatives, cosa que inclou l'atenció a dones com a part d'aquestes famílies.</p> <p>Durant l'any 2022, es van atendre un total de 172 persones, 93 de les quals eren dones i 79 homes.</p>
<p>Tallers de Criança Respectuosa (SOAF):</p>	<p>Aquest programa ofereix serveis terapèutics i educatius per a famílies, amb l'objectiu de promoure dinàmiques relacionals saludables, inclosa la criança respectuosa dels fills i les filles.</p> <p>Durant el període de maig a desembre del 2022, es van atendre 48 persones, de les quals 37 eren dones i 11 homes.</p>

<p>Teleassistència:</p>	<p>El Servei de teleassistència en conveni amb la Diputació de Barcelona ha gestionat durant l'any 2022, 67.214 trucades i es van atendre un total de 1.486 persones.</p> <p>Les dades mostren que el servei de teleassistència ha estat utilitzat principalment per dones grans, especialment aquelles entre 65 i 84 anys i més de 85 anys, amb un total de 1.018 dones ateses en comparació amb 446 homes.</p>
--------------------------------	--

Font: Elaboració pròpia a través de dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Les dades anteriors ressalten la **importància de comprendre i recollir les necessitats específiques de dones i homes i de cada grup demogràfic** i proporcionar serveis i programes que abordin aquestes necessitats de manera efectiva i equitativa.

Des de l'Àrea de Drets Socials, en col·laboració amb altres serveis, també s'està abordant activament la prescripció social com a estratègia per millorar el benestar de les persones. En aquest context, al 2023 s'ha posat en marxa un projecte anomenat **RECETAS**, el qual se centra en la prescripció social basada en la natura com a mitjà per combatre la solitud i s'hi ha contribuït des del CIRD per aportar a dones interessades i que complien amb els requisits.

Imatge 10. Cartell del projecte RECETAS

b) Desenvolupament i disseny de la ciutat

El concepte de "dret a la ciutat" va ser desenvolupat pel sociòleg francès Henri Lefebvre a la seva obra homònima publicada el 1968. Aquest concepte busca afirmar el dret de totes les persones d'una ciutat a participar en la vida urbana, a accedir als recursos i serveis urbans, i a contribuir a la presa de decisions que afecten les seves vides a l'entorn urbà.

Per acomplir aquest dret esdevé fonamental incorporar la perspectiva de gènere i tenir en compte totes les discriminacions (interseccionalitat) en el disseny urbà. Aquesta perspectiva reconeix que **les ciutats no són neutres en termes de gènere i dones i homes poden experimentar la ciutat de manera diferencial**, per exemple en termes de seguretat, mobilitat i el transport, ús de l'espai urbà, etcètera. Així mateix, les diferents desigualtats interseccionals (classe social, discapacitat, edat, ètnia...) poden tenir un impacte significatiu en el disseny de la ciutat en interactuar i multiplicar els efectes de diferents maneres de discriminació i marginalització.

En aquest sentit, el **Pla de Millora Urbana** inclou l'objectiu de l'adequació de l'ordenació en relació a la perspectiva de gènere i l'urbanisme inclusiu així com a les necessitats de les persones que realitzen tasques de cura i gestió domèstica. Al Pla de Millora Urbana (PMU) a la Unitat 01 s'ha prestat especial atenció a aspectes com l'accessibilitat, la mobilitat i la seguretat des d'una perspectiva de gènere. Per exemple, es proposava recular l'alineació de les plantes baixes de l'Avinguda de St. Ildefons per ampliar les voreres, creant un entorn més segur i còmode per als vianants, especialment en una via altament transitada. A més, es promou la conservació del teixit urbà obsolet i la diversificació d'usos, incloent-hi la promoció d'habitatges assequibles, mentre es consideren els desplaçaments de vianants i s'integren funcions com a habitatge, treball i serveis per millorar la qualitat de vida diària. Tot i que l'abast de la perspectiva de gènere pot ser limitat en aquest context, s'han tingut en compte factors que beneficien l'equitat i la inclusió al disseny urbà.

L'**Agenda Urbana Esplugues 2030**, com a document estratègic municipal i full de ruta de la ciutat per assolir localment els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) disposa d'una línia d'Acció específica per desenvolupar polítiques en matèria d'igualtat de gènere.

En el marc dels tallers participatius del Pla d'Acció de l'Agenda Urbana d'Esplugues 2030, es va dur a terme una marxa exploratòria amb perspectiva de gènere al gener de 2024. **La marxa va comptar amb la participació de 5 dones**, l'alcaldeessa i altres representants polítics juntament amb l'equip tècnic i dinamitzador del projecte **Es van recollir 11 propostes i comentaris sobre l'espai urbà des d'una perspectiva de gènere**. La ruta va incloure parades al Centre d'Informació i Recursos per a Dones (CIRD), al Jardí del Mirador, al Parc de la

Solidaritat, a la Plaça de la Bòbila i l'entrada al Parc de Can Vidalet. Entre les propostes i comentaris destaquen la identificació de punts amb manca d'il·luminació a diverses àrees de la ciutat, acció inclosa al IV Pla, la dificultat d'accés adaptat al Parc de la Solidaritat, suggeriments per millorar l'accessibilitat en passos de vianants i carrers estrets, preocupació per la profunditat d'alguns escocells als carrers, suggeriment de contenidors d'escombraries subterranis, i la petició que la nova il·luminació sigui sostenible i obtinguda de plaques solars, entre d'altres.

En l'àmbit de la mobilitat, el **Pla de Mobilitat Urbana Sostenible Horitzó 2020** posava de manifest que existeixen comportaments i actituds diferenciades envers la mobilitat en funció del gènere. En aquest sentit, es recomana incloure actuacions com desenvolupar un nou Pla local de Seguretat amb perspectiva de gènere, fomentar la formació respecte a la repercussió immediata que té el disseny de la ciutat amb la perspectiva de gènere i continuar amb l'elaboració d'informes d'impacte de gènere abans d'implementar els projectes urbanístics, entre altres.

En l'enquesta a la ciutadania d'Esplugues de Llobregat en el marc del IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028), es va proposar fomentar l'ús del transport públic i la creació d'un urbanisme amb perspectiva de gènere que tingui en compte les diverses realitats vitals de les persones a través d'una visió interseccional. En relació al transport, dins del PAM (2023- 2027) dins de l'Objectiu Estratègic 8. Mobilitat sostenible, activa i accessible i millora de la qualitat de l'aire, s'ha incorporat l'acció 56: Col·laboració amb l'AMB i TMB en la millora del servei de busos a la ciutat. Augment de les freqüències de les línies JM, 68, 78 i 67, així com la creació de noves connexions amb la resta del Baix Llobregat i l'Hospitalet. i l'acció 57: Reclamació a la Generalitat de l'inici de les obres d'ampliació de l'L3 de Metro. Es preveuen dues noves parades a Esplugues: a l'Hospital Sant Joan de Déu i a Esplugues Centre.

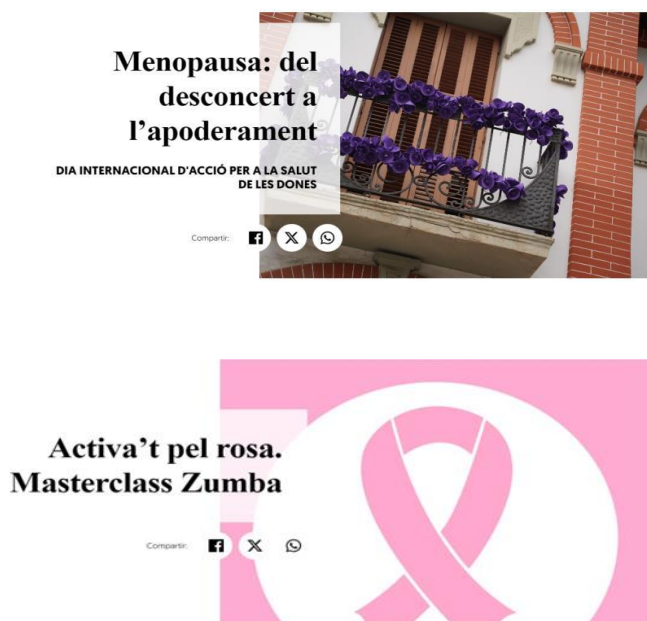
c) Salut

Des de promoció i prevenció de la salut de l'Ajuntament d'Esplugues té l'objectiu de tenir cura de la salut de les persones que viuen al municipi, mitjançant accions de prevenció i promoció de la salut lligats als estils de vida. Alhora, té la finalitat de protegir la salut controlant i vigilant els factors del medi extern per assegurar un entorn saludable.

Una de les contribucions fonamentals dels feminismes i dels estudis de gènere ha estat assenyalar el caràcter tradicionalment androcèntric en la medicina i en la praxi clínica. En el context de l'assistència sanitària i de les investigacions mèdiques, l'androcentrisme es manifesta com un biaix que se centra en les experiències i investigació dels homes, i que passa per alt les necessitats i preocupacions específiques de salut de les dones, això comporta dificultats en la detecció de malalties en les dones i sobremedicació degut al desconeixement dels efectes secundaris en les dones, entre d'altres.

Durant els anys d'implementació del III Pla d'igualtat de Gènere per a la Ciutadania, destaca la **consolidació del treball en xarxa amb l'Àrea de Drets Socials a través d'activitats anuals que integren la perspectiva de gènere de forma transversal**. Integrant la perspectiva de gènere als tallers d'educació afectiva i sexual, duent a terme cada any activitats per commemorar el Dia d'Acció per la Salut de les Dones (28 de maig) i Contra el Càncer de Mama (19 d'octubre), entre d'altres i amb el servei d'Educació, oferint tallers dins l'horari lectiu.

Imatge 11: Activitats Dia d'Acció per la Salut de les Dones (28 maig) i Dia Contra el Càncer de Mama (19 octubre)

Font: Pàgina web de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (2023)

Convé ressaltar positivament la consolidació del **grup de suport emocional i ajuda mútua per a persones cuidadores no professionals**, de familiars en situació de dependència, arribant a 20 persones. Aquest grup està adreçat a persones cuidadores de familiars en situació de dependència, encara que la dependència no estigui reconeguda per la llei. Al gener de 2023 es va posar en marxa un grup de suport adreçat a **persones cuidadores no professionals de persones amb problemes de salut mental** amb una capacitat de 20 persones. És fonamental continuar promovent la participació en grups d'ajuda mútua per a persones cuidadores degut a la necessitat crítica de proporcionar un espai de suport emocional, d'intercanvi d'experiències i d'una xarxa de suport per prevenir de l'aïllament social i fomentar l'apoderament.

A més, recentment s'ha aprovat un nou **Pla local en l'àmbit de les persones amb discapacitat**, reflectint el compromís continu amb la inclusió i el benestar de les persones amb discapacitat.

En l'enquesta a la ciutadania d'Esplugues de Llobregat en el marc del IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028), es va considerar necessari treballar per garantir els drets sexuals i reproductius, mitjançant l'acompanyament en els processos fisiològics de les dones i la prevenció de les violències. També, donar suport en els processos reproductius de ginecologia amb mitjans i formació per a professionals. En relació a les propostes, des del CIRDA s'han ofert diferents activitats al 2023 per a dones: com el taller sobre la Menopausa del desconcert a l'apoderament, amb 2 edicions, el cicle de 3 xerrades sobre embaràs, part i post-part. I des de l'ASSIR existeixen els grups de preparació al part i de post-part, de sòl pelvià i sexualitat. I també pel jovent, de la mà de l'ASSIR, oferint tallers sobre salut menstrual i educació afectiva sexual als centres educatius en horari lectiu i mitjançant la tarda jove (dilluns al EAP Lluís Millet). A més, l'ASSIR forma part del circuit local d'abordatge integral de la violència masclista.

d) Esports

Esplugues disposa d'equipaments esportius diversos i opcions pels diferents segments de població del municipi. Concretament, disposa dels següents equipaments esportius convencionals com camps, pavellons i sales:

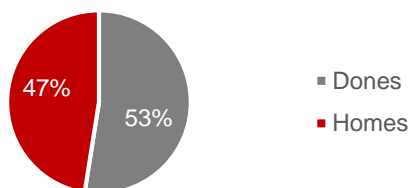
Taula 9: Equipaments esportius a Esplugues de Llobregat

Equipaments esportius	
<ul style="list-style-type: none">• Complex Esportiu Municipal La Plana.• Complex Esportiu Municipal Les Moreres.• Piscines Municipals Parc dels Torrents.• Pista Coberta Conxita Udina.• Complex Sociocultural i Esportiu (CSE) Can Vidalet.• Espai lúdic per a la gent gran Parc dels Torrents.• Pista Cruyff Court d'Esplugues.• Parc ciclista del Baix Llobregat.	<ul style="list-style-type: none">• Escola Catalana de l'Esport.• Consell Català de l'Esport.• Biblioteca de l'Esport.• Residència Joaquim Blume.• Camp Municipal d'esports "El Molí".• Camp Municipal d'esport "Salt Del Pi".• Circuit Municipal de Bike-Trial.• Complex Esportiu de la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a través de dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Respecte al total de persones abonades, es recullen indicadors desagregats per gènere del Complex Esportiu Municipal La Plana, un dels equipaments principals de la ciutat:

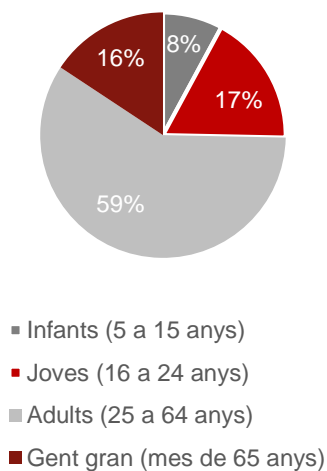
Gràfic 17: Total persones abonades al Complex Esportiu Municipal La Plana, per gènere (2023)

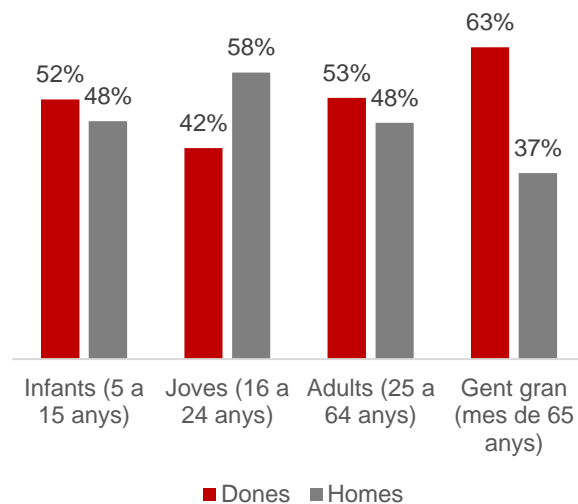
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues.

Com s'observa a l'anterior gràfic, es constata una paritat entre homes i dones en el nombre total per persones abonades al Complex Esportiu Municipal La Plana, sent el nombre de dones lleugerament superior (52,30% dones i 47,30% homes). A més, es recullen les dades per franges d'edat i gènere, mostrant com la participació de les dones és destacada en la majoria de categories d'edat, especialment en els grups adults (25 a 64 anys) i gent gran (més de 65 anys), on superen el 50%. No obstant, en relació al jovent (16 a 24 anys) el nombre d'homes abonats és superior al de les dones (58% i 42% respectivament).

Gràfic 18: Total persones abonades al Complex Esportiu Municipal La Plana, per grups d'edat (2023)

Gràfic 19. Total persones abonades al Complex Esportiu Municipal La Plana, per grups d'edat i sexe (2023)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Pel que fa a l'esport federat en disciplines de sala, piscina o camp (2.043 participants totals), encara que el nombre total d'esportistes és paritari hi ha una major presència masculina, amb el 57,97% d'homes i el 42,04% de dones

Gràfic 20: Nombre d'esportistes federats i federades, per gènere (2023)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Les dades anteriors mostren que la participació entre dones i homes en l'esport es força paritària, encara que hi ha un desequilibri en l'esport federat i en el grup d'edat de 16 a 24 anys, on la presència masculina és superior.

En relació a les iniciatives per promoure la igualtat entre dones i homes a Esplugues en l'esport, s'observen les següents accions significatives:

Taula 10. Accions per promoure la igualtat de gènere en l'esport (2023)

Iniciatives per promoure la igualtat entre dones i homes a Esplugues en l'esport	
1.	Establiment de criteris de subvenció a entitats esportives que reconeixen i incentiven: <ul style="list-style-type: none"> • El nombre d'esportistes femenines. • El nombre d'entrenadores dones. • El nombre de directives dones.
2.	Foment de la realització de tornejos tant masculins com femenins per a fomentar la inclusió i la igualtat de gènere en l'àmbit esportiu local.
3.	Participació activa en els Jocs Esportius Escolars de Catalunya amb equips mixtes, promovent la integració i la igualtat d'oportunitats des de les etapes formatives.
4.	Competició d'equips mixtes de les entitats de la ciutat en les competicions federades, contribuint a normalitzar la pràctica esportiva sense distincions de gènere.
5.	Implementació en procés d'un Protocol contra l'assetjament sexual a l'esport, demostrant un compromís amb la creació d'un entorn segur i respectuós per a totes les persones.
6.	Oferta d'activitat física igualitària als Complexos Esportius Municipals, assegurant que les instal·lacions i els serveis estiguin dissenyats per atendre les necessitats de totes les persones usuàries, independentment del seu gènere.
7.	Adequació dels Complexos Esportius Municipals on es disposen: <ul style="list-style-type: none"> • Espais de lactància. • Vestidors i dutxes familiars. • Canviadors de bolquers en tots els vestidors. • Millora de la visibilitat i eliminació de zones fosques per garantir un entorn segur i acollidor per a tothom.

8. Sensibilització i promoció de la igualtat de gènere a través de les xarxes socials i la comunicació del Servei d'Esports, incloent:
- L'ús de llenguatge inclusiu i no sexista.
 - La promoció d'una imatge equitativa de dones i homes, eliminant estereotips.
 - Selecció de música no sexista durant les activitats esportives per crear un ambient respectuós i inclusiu per a tots els participants.

Finalment, a l'enquesta a la ciutadania d'Esplugues de Llobregat en el marc del IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028), sobre **l'esport i l'activitat física** es proposa fomentar l'esport femení mitjançant la promoció, la publicitat i les ajudes i subvencions econòmiques, així com fomentar esports mixtes i tallers i classes d'esport guiades i lligues per a persones adultes, propostes que ja s'estan portant a terme.

e) LGBTI

Les polítiques per a la igualtat del col·lectiu LGBTI tenen com a objectiu promoure el respecte a la diversitat afectiva, sexual i de gènere i erradicar la LGBTIfòbia. Aquest objectiu s'engloba dins la voluntat de la Regidoria de Drets Civils i Ciutat Inclusiva.

L'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat va aprovar el seu **Pla Municipal de Diversitat Sexual, Afectiva i de Gènere** al febrer de 2023 i marca les polítiques transversals d'igualtat LGTBI per al període 2023-2026, amb cinc objectius:

Transversalitzar l'enfocament de la diversitat sexual, afectiva i de gènere en les actuacions de municipals.

Establir eines polítiques, educatives i socials per la consecució d'una igualtat real basada en el reconeixement de la diferència i la seva riquesa.

Visibilitzar, acompanyar i empoderar la població LGBTI espluguina.

Erradicar qualsevol tipus de discriminació o violència cap al col·lectiu LGBTI.

Garantir la qualitat de vida i salut, tenint en compte les problemàtiques i trajectòries vitals, des d'una perspectiva interseccional.

A partir dels objectius generals sorgeixen els dos grans eixos estratègics, els quals structuren el Pla i en els quals es troben objectius específics.

- Eix 1: Canvi Institucional: Inclou 22 accions.
- Eix 2: Esplugues, Ciutat de Drets: Inclou 46 accions.

Taula 11: Principals actuacions i polítiques LGBTI a l'Ajuntament d'Esplugues

Actuacions i polítiques impulsades per la Regidoria de Drets Civils i Ciutat Inclusiva en matèria LGBTI
<ul style="list-style-type: none"> • Redacció i implementació del Pla Municipal de Diversitat Sexual, Afectiva i de Gènere 2023-2026. • Servei d'Atenció Integral LGTBI (SAI) • Commemoració de diades significatives: Dia de l'Alliberament LGBTI, Dia de la Visibilitat Lèsbica, Dia de la Visibilitat Trans*, Dia Internacional contra la LGTBI-fobia, Dia contra la LGTBIfòbia en l'esport, entre altres. • Publicació de posts a les xarxes per condemnar violències i agressions LGTBIfòbiques. • Espai LGBTI a la pàgina web de l'Ajuntament. • Informació i assessorament a la ciutadania i a escoles.

Font: Elaboració pròpia a través de dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Imatge 12: Façana de l'Ajuntament, Dia de l'Orgull LGBTI (2023)

Font: Elaboració pròpia a través de dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Així mateix, com s'ha mencionat anteriorment, al web de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat es pot trobar un [Espai LGBTI \(LGTBI | esplugues.cat\)](https://www.esplugues.cat/espai-lgbti), amb un banc de recursos i eines sobre la diversitat sexual, afectiva i de gènere: SAI, diades reivindicatives, recomanacions de llibres sobre diversitat, etcètera.

f) Cooperació Internacional i Projectes Estratègics

La Cooperació al Desenvolupament està integrada dins del Servei de Projectes Estratègics i Internacional. Disposa del **Pla Director de Cooperació i Drets Humans (2023-2026)** que té com a propòsit contribuir a garantir i protegir els Drets Humans i reduir les desigualtats socials, promovent un desenvolupament humà sostenible i la justícia global. Específicament, els objectius d'aquest Pla són:

- Contribuir a la justícia global, promovent un desenvolupament sostenible global basat en la garantia, protecció i defensa dels drets humans, la igualtat de gènere i la defensa dels col·lectius vulnerables per reduir les desigualtats existents.
- Fomentar la cultura de pau i una ciutadania crítica fent arribar els drets humans i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de manera activa a la ciutadania.

Així, **s'inclouen objectius específics relacionats amb la perspectiva de gènere, com la protecció dels drets humans i l'apoderament de les dones**. A continuació es recullen els principals projectes portats a terme en els dos darrers anys vinculats a promoure la igualtat de gènere:

Taula 12: Principals actuacions de Cooperació al Desenvolupament amb perspectiva de (2022-2023)

ANY	ENTITAT LOCAL	PROJECTE	LOCALITZACIÓ / PAÍS
2022	Associació socioeducativa Nousol	Apoderament des de la saviesa	Bobo-DIU lasso
			Burkina Faso
	Fundació Josep Comaposada-Sindicalistes Solidaris	Apoderament de les dones sindicalistes al Marroc	Meknes, Kenitra, Tanger, Casablanca i Marrakech
			Marroc
	Fundación Juan Ciudad	Garantir el dret a una educació inclusiva i millorada la qualitat de vida de les famílies en la comunitat de Monze	Monze
			Zàmbia

2023	Fundació Pau i Solidaritat	Treball Digne per les dones palestines en un entorn lliure de violències i discriminació	Franja de Gaza - Cisjordània Palestina
	Fundació Josep Comaposada	Apoderament de dones sindicalistes al Marroc Fase II	Meknes, Kenitra, Tanger, Casablanca i Marrakech Marroc
	Fundació Islamic Relief	Proyecto integrado de apoyo comunitario en el condado de Mandera, Kenya	Distrito de Mandera, Kenya
	Associació Socioeducativa Nousol	Apoderament des de la saviesa	Bobo-Dioulasso Burkina Faso
	Fundació Juan Ciudad	Apoderament econòmic i social de les dones del Districte de Koose a través de tallers de producció artesanal i empenedoria	Ghana
	Fundació Pau I Solidaritat - CCOO Catalunya	Treball Digne per les dones palestines en un entorn lliure de violències i discriminació	Gaza-Palestina

Font: Elaboració pròpia a través de dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Imatge 13: Visita tècnica de la Xarxa de municipis del Baix Llobregat al Marroc en el marc del 8M (2022)

Font: Memòria de Cooperació (2022), Ajuntament d'Esplugues

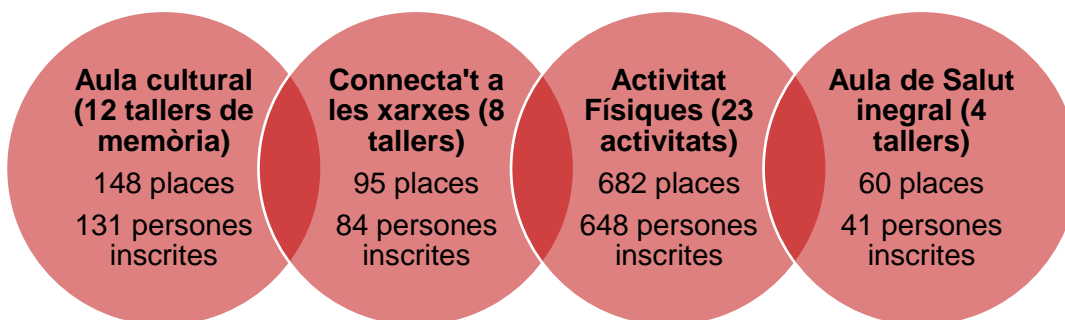
A més, de les iniciatives de cooperació descentralitzada també **es duen a terme actuacions a través del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament**, amb iniciatives com la millora de l'accés a la salut visual i els serveis d'optometria a El Salvador i Senegal, i la promoció de cooperatives integrals per al treball digne i la justícia alimentària a El Salvador.

En relació amb els projectes estratègics a la ciutat d'Esplugues, cal destacar el projecte **"L'alcaldessa als barris"** que té l'objectiu d'apropar l'Ajuntament a la ciutadania i establir vies de diàleg amb veïns i veïnes del municipi, atenent la diversitat dels barris.

g) Gent gran

Des de l'Ajuntament d'Esplugues es promou l'envelliment actiu i saludable de la gent gran espluguina amb activitats, serveis i recursos que busquen garantir el desenvolupament personal. Un dels eixos més importants és el Programa d'Animació Sociocultural per a la Gent Gran amb activitats gratuïtes i on participen unes 4.500 persones cada any.

Gràfic 21: Activitats i nivell d'ocupació Programa de la Gent Gran (2022)

Font: Memòria programa de la Gent Gran (2021-2022), Ajuntament d'Esplugues

La majoria de persones que acudeixen a aquestes activitats són dones i tenen èxit d'assistència i valoració. En relació amb les dones grans, cal destacar que correspon a bona part del públic usuari de les activitats del CIRD i es recullen els seus interessos amb la realització de tallers de treball del sòl pelvià, escriptura creativa i molts altres vinculats sobretot al benestar emocional i social, a més dels grups d'ajuda per a persones cuidadores, centrant-se en els aspectes més invisibilitats.

Així mateix, es porta a terme el **Mes de la Gent** al maig. Durant els darrers anys s'han ofert moltes activitats variades i abordat temes de salut física i mental, activitats de caire cultural o tallers més lúdics, oferint així un gran ventall de possibilitats. Concretament, per a dones es va realitzar un Taller per gestionar les emocions ensinistrant la ment i un taller de loga clau de dones.

Imatge 14: Activitats mes de la Gent Gran.

Dilluns	Dimarts	Dimercres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
2 CINEFÒRUM 'BEGGINERS'			5 Mati: ESPLUJUGA Tarda: XERRADA 'El poder de les emocions a l'alimentació'	6 TAI-TXI Entre arbres		
9 MOU-TE! Circuit saludable	10 TALLER Marxa Nòrdica	11 Mati: DESCOBREIX L'ESPLULAB Tarda: CAFÈ COL-LOQUI	12 CAMINEM JUNTS?	13 MARXA INCLUSIVA	14 BALL ORQUESTRA GERUNDA	
16 MINDFULNESS AL PARC	17 TALLER 'Gestió de les emocions'	18 Mati: TALLER 'Tècniques relaxació' Tarda: XERRADA 'Una bona gestió del dol'	19 DESCOBREIX L'ESPLULAB	20 MASTERCLASS ZUMBA	21 	
23 	24 TALLER 'Gestionar les emocions ensinistrant la ment' (DONES)	25 Mati: EXCURSIÓ Jardí Botànic de Barcelona Tarda: TALLER RIOTERÀPIA	26 MUSEU CAN TINTURÉ 'Gaudí i el trencadís'	27 TALLER D'ESTAMPACIÓ	28 IOGA EN CLAU DE DONES	29 CONCERT TRIBUT RAPHAEL
30 CINEFÒRUM 'EL LADO BUENO DE LAS COSAS'	31 XERRADA 'Al teu costat, fem una llar més segura'					

Font: Memòria programa de la Gent Gran (2021-2022), Ajuntament d'Esplugues

Finalment, cal esmentar que des de l'Àrea de Drets Socials, **sempre es participa activament a la programació del Dia Internacional de les Dones (8 de març) i el Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra les Dones (25 de novembre)**. Aquesta participació s'ha manifestat anualment a través de l'organització de cinefòrums, on es projecten pel·lícules relacionades amb temàtiques d'igualtat de gènere on es promou el diàleg i la reflexió. L'any 2023, es va dur a terme una iniciativa innovadora on es van aprofitar les rutes feministes existents, i en col·laboració amb els estudiants del Cicle Formatiu de Grau Superior de Promoció de la Igualtat de Gènere, es van recopilar històries i experiències de la gent gran per crear una ruta específica centrada en les seves vivències i perspectives respecte a la igualtat de gènere.

h) Conclusions i propostes de millora

L'anàlisi dels documents i actuacions dels diferents serveis de l'Ajuntament d'Esplugues posa de manifest els progressos realitzats en la inclusió de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques que tenen un impacte directe en la qualitat de vida de les dones. I en aquesta línia, es ressalta la importància de continuar implementant sistemes de seguiment d'indicadors des d'una òptica de gènere per tal de recollir i donar visibilitat a l'impacte de gènere.

Per una banda, és notable la consolidació de les col·laboracions en relació amb la igualtat de gènere amb l'Àrea de Drets Socials, mitjançant activitats anuals per promoure la salut femenina i la commemoració de dates rellevants com el Dia Internacional d'Acció per la Salut de les Dones (28 de maig) i el Dia Mundial contra el Càncer de Mama (19 d'octubre).

Així mateix, s'han implementat programes d'animació sociocultural per fomentar un envelliment actiu i saludable, amb especial atenció a les necessitats de les dones grans. S'han impulsat iniciatives per promoure la igualtat de gènere en l'àmbit esportiu, com l'establiment de criteris de subvenció que incentiven la participació femenina, la creació d'un Protocol contra l'assetjament sexual a l'esport i la promoció de la participació mixta als Jocs Esportius Escolars de Catalunya. A més, s'han realitzat ajustaments a les infraestructures esportives per garantir-ne la seguretat. Com a línia de futur, es recomana continuar amb la promoció de la participació en l'esport entre les dones joves, ja que és la franja d'edat on la seva presència és menor en comparació amb els homes.

El compromís amb la perspectiva de gènere també es veu reflectit en el Pla Director de Cooperació Internacional, que busca garantir la igualtat de gènere i reduir les desigualtats socials a escala global.

Cal destacar, l'aprovació del Pla Municipal per la Diversitat Sexual, Afectiva i de Gènere 2023-2026, amb l'objectiu de transversalitzar la perspectiva de la diversitat en totes les polítiques i actuacions municipals.

Pel que fa als serveis centrats en l'àmbit de l'espai públic, el Pla de Millora Urbana d'Esplugues contempla mesures per adaptar l'ordenació urbana a la perspectiva de gènere i, com a proposta dels tallers participatius de l'Agenda Urbana Esplugues 2030, es va realitzar una marxa exploratòria durant el 2024 amb perspectiva de gènere, amb la participació de 5 dones, on es van recollir 11 propostes centrades a millorar l'espai urbà des d'aquesta perspectiva. Tanmateix, és fonamental seguir aprofundint en la implementació de la perspectiva de gènere en àmbits com la mobilitat, l'urbanisme i la seguretat pública.

Línia estratègica 4. Coeducació i transmissió d'una cultura igualitària

L'educació és fonamental pel progrés de les societats, per l'assoliment d'una millora material i un augment del benestar social. La coeducació és una eina clau que es basa en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de tot l'alumnat, sense estereotips sexistes, androcèntrics ni actituds discriminatòries per assolir una igualtat real d'oportunitats⁵. Per tant, la coeducació esdevé una eina essencial per garantir la igualtat de gènere i d'oportunitats a una societat i, per potenciar aquest canvi social i cultural, és imprescindible que tota la comunitat educativa i tots els agents que exerceixen influència com a socialitzadors (centres escolars, AMPAS/AFAS, entitats, centres de joves i de gent gran, entre altres) operin de manera coordinada i consensuada.

Per tant, l'objectiu d'aquesta línia estratègica és avançar en la promoció dels valors de la coeducació per construir una cultura igualitària en tots els àmbits i dimensions, aprofundint en el coneixement actual sobre les polítiques educatives amb perspectiva de gènere, la situació de la població i observant les principals aportacions culturals de les dones del municipi. Per tal d'assolir aquest objectiu, s'analitzaran els següents àmbits:

Polítiques educatives des de la perspectiva de gènere

Infància, adolescència i joventut i igualtat de gènere

Transmissió d'una cultura igualitària

PRINCIPALS CONCLUSIONS

- Hi ha un compromís per part de l'Ajuntament amb la coeducació i la transmissió d'una cultura igualitària, amb esforços en les activitats i programes desenvolupats i impulsats i en l'oferta cultural. A més de formació reglada específica en matèria d'igualtat de gènere.

⁵ Per més informació, vegeu: <https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/coeducacio/>

- Esplugues és un municipi compromès amb especial èmfasi en la transformació digital i la participació de les nenes i noies en l'àmbit STEAM com es veu en els projectes de +Dones³: Ciència, Talent i Tecnologia.
- Cal garantir l'existència de dades desagregades per gènere de tots els equipaments i serveis de l'Ajuntament, així com Protocols contra l'assetjament sexual i per raó de sexe o gènere, especialment on hi participin infants i jovent.
- Es constata un clar esforç pel reconeixement de les dones amb projectes com la Ruta Feminista o el Premi Delta de narrativa escrita per dones, projectes clau per a la visibilitat a les dones dins del món de la cultura, la ciència i la política, entre d'altres.

a) Polítiques educatives des de la perspectiva de gènere

Esplugues de Llobregat compta amb 33 centres educatius, 11 escoles bressol, 15 centres d'educació infantil i primària, 11 centres d'ESO, batxillerat i cicles formatius i 5 amb altres tipus d'ensenyament. És de destacar que a l'Institut Severo Ochoa, es desenvolupa des del curs 2022-2023 el CFGS de Promoció de la Igualtat de Gènere.

Taula 13: Centres educatius a Esplugues de Llobregat

Escoles bressol		
Escoles bressol municipals <ul style="list-style-type: none"> • Montserrat • La Mainada • Montesa • Marta Mata 	Escoles bressol de la Generalitat de Catalunya <ul style="list-style-type: none"> • Llar d'infants el Sucre 	Escoles bressol privades <ul style="list-style-type: none"> • Jardí • Nimbo • Patums i Memas • Utmar • Highlands
Centres d'educació infantil i primària		
Escoles públiques <ul style="list-style-type: none"> • Lola Anglada • Folch i Torres • Gras i Soler • Prat de la Riba • Matilde Orduña • Isidre Martí • Joan Maragall • Can Vidalet 	Centres concertats <ul style="list-style-type: none"> • Isabel de Villena • Garbí • Utmar • Natzaret 	Centres privats <ul style="list-style-type: none"> • Highlands School • American School • Deutsche Schule
Centres d'educació Secundària Obligatòria (ESO), batxillerat i cicles formatius		
Instituts públics <ul style="list-style-type: none"> • Severo Ochoa • Joanot Martorell 	Centres concertats <ul style="list-style-type: none"> • Isabel de Villena • Garbí 	Centres privats <ul style="list-style-type: none"> • Highlands School

<ul style="list-style-type: none"> • La Mallola • Joaquim Blume 	<ul style="list-style-type: none"> • Utmar • Natzaret 	<ul style="list-style-type: none"> • American School • Deutsche Schule
Altres ensenyaments		
<ul style="list-style-type: none"> • Escola de persones Adultes Eugeni d'Ors • Escola Oficial d'Idiomes a Esplugues • Escola de Formació de Tècnics Esportius (EFTE) • Centre docent Sant Joan de Déu • Aula Hospitalària – Hospital de Sant Joan de Déu 		

Font: Elaboració pròpia a través de dades de l'Ajuntament d'Esplugues

En primer lloc i en relació a l'etapa educativa més primerenca, les escoles bressol municipals, compten amb el Projecte educatiu municipal, que té entre els seus 3 pilars fonamentals la coeducació: Els projectes es treballen amb perspectiva de gènere per evitar els estereotips sexistes. L'escola promou la igualtat de condicions i d'oportunitats entre les nenes i els nens. D'altra banda, Esplugues desenvolupa el **Pla Educatiu Entorn (PEE)** des de 2015 impulsat des del servei d'Educació de l'Ajuntament i la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu de contribuir a la inclusió, l'equitat i l'èxit acadèmic de l'alumnat. En el curs 2022-2023 es van desenvolupar els projectes d'acompanyament i reforç educatiu en els diferents nivells de formació i amb activitats que contempen la perspectiva de gènere en els seus objectius. D'altra banda, l'ens ofereix el **Programa Activitats Educatives Complementàries (PAEC) amb distintes línies i un total de 124 activitats, de les quals, 9 són específicament d'igualtat de gènere** en el curs 2023-2024. Així mateix, des del servei d'Educació s'ofereix de forma gratuïta una activitat extraescolar: voleibol per equips mixtes.

Taula 14: Activitats del PAEC vinculades a la temàtica d'igualtat de gènere

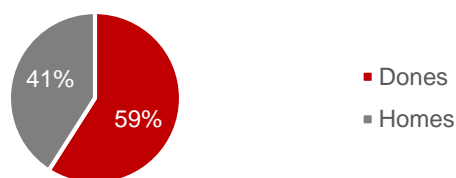
Activitats del PAEC d'igualtat de gènere
<ul style="list-style-type: none"> • (RE)IMAGINA'T - 15a edició. Els cossos • La importància de la paraula • Cançons i sexisme • Naufragi a una illa deserta • Prevenció de les violències masclistes • Prevenció de Violències Masclistes Digitals • Connecta Dones Tech • Time line investigació sobre dones referents científiques i tecnòlogues

- Creació de xatbots amb intel·ligència artificial

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

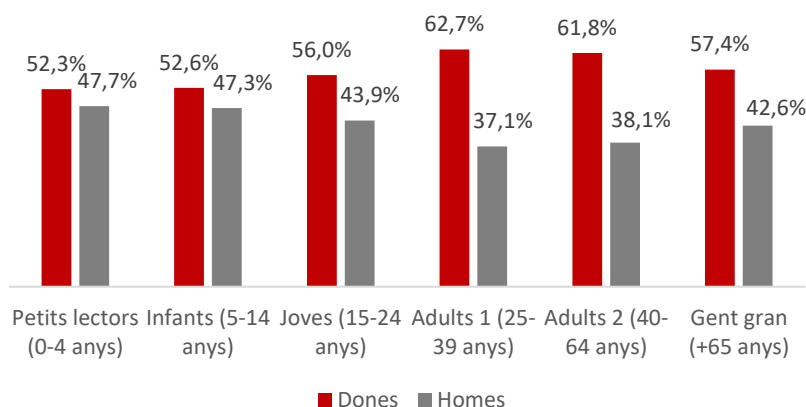
Pel que fa a la participació ciutadana del servei de **Biblioteca** a Esplugues, el 59% de les persones inscrites a la Biblioteca Pare Miquel són dones, el 53,6% del total són persones entre 25 i 64 anys, de les quals més del 60% són dones. Per tant, els usos de la biblioteca espluguina està lleugerament feminitzada. Des de la biblioteca es col·labora amb el CIRD Vil·la Pepita per a programar activitats amb perspectiva de gènere, com xerrades, exposicions i per les diades temàtiques es fa una selecció de llibres relacionats, entre d'altres. A més, hi ha un club de música clàssica "Disc fòrum" que el 2023 va realitzar sessions específiques sobre dones.

Gràfic 22: Percentatge de dones i homes inscrits en la Biblioteca Pare Miquel (2023)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Gràfic 23: Percentatge de dones i homes per edat en la Biblioteca Pare Miquel per edats (2023)

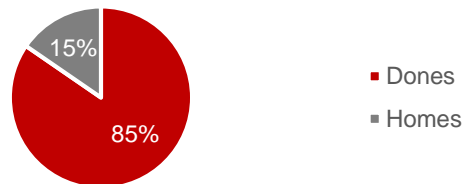

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Esplugues compta amb l'**Espai Municipal de les Arts d'Esplugues**, dins de la qual es troba

l'Escola Municipal de Música, l'Escola Municipal de Ceràmica i l'Escola Taller Municipal de pintura i dibuix. En relació a la participació per gènere en les últimes dues escoles, l'assistència és majoritària de dones, que són el 85% de les persones que assisteixen.

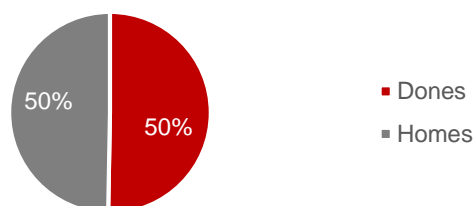
Gràfic 24: Percentatge de dones i homes inscrits en els tallers de ceràmica, pintura i dibuix

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

I pel que fa a l'**Escola Municipal de Música**, presenta una participació totalment equilibrada de dones i homes. Dins de la programació pel curs 2021-2022, un dels objectius pedagògics era fer més visible la música escrita per dones i elaborar un protocol envers l'assetjament sexual, el qual està en procés d'elaboració. Al 2023 van participar a la programació del 25N fent una actuació amb el grup de nenes trompetistes i una altra amb una cantant i el seu grup, tocant cançons feministes. Per a seguir progressant, seria rellevant comptar amb dades desagregades per gènere i especialment en relació a la tria d'instruments per tal de fomentar la igualtat en aquest àmbit.

Gràfic 25: Percentatge de dones i homes inscrits en l'activitat de música

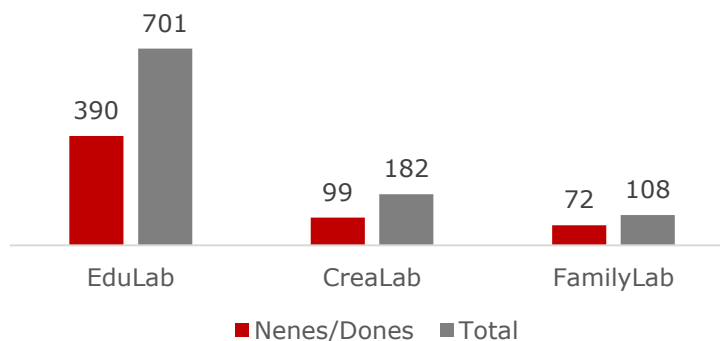

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Per acabar, l'Ajuntament d'Esplugues té com a objectiu clar el foment de la innovació i tecnologia com a part del seu projecte de ciutat i entén que l'educació és un espai privilegiat per enfortir aquestes àrees. Dins d'aquesta visió, es fa un esforç significatiu per incloure a les nenes i noies en els àmbits STEAM.

Amb aquesta intenció de fomentar l'àmbit tecnològic, l'Ajuntament ha creat el **Laboratori de Fabricació Digital Municipal EspluLAB** per afavorir la innovació en els àmbits educatiu, empresarial i social a partir d'un espai de fabricació digital obert al 2021. Aquest és un espai públic de formació, creació i divulgació del món de l'àmbit de les tecnologies i la fabricació digital amb un equipament de màquines de prototipatge com una talladora, làser, kits d'electrònica, etc. Fonamentalment, es desenvolupen els programes d'EduLab (dirigit a la comunitat educativa), CreaLab (dirigit a col·lectius, perfils professionals, empreses, associacions, etc.) i FamilyLab (dirigit a tota la ciutadania). En tots els programes, la presència de les nenes i dones és clara: en EduLab són el 56%, en CreaLab el 54% i en FamilyLab el 67% en l'any 2023.

Gràfic 26: Participació de nenes i dones en els programes de l'EspluLab en 2023

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Pel que fa als projectes vinculats de manera directa amb la igualtat de gènere, l'ens espluguís desenvolupa el programa **+Dones³: Ciència, Talent i Tecnologia**, que és una iniciativa per fomentar les vocacions científic-tecnològiques entre les nenes, les joves i les dones a Esplugues. El projecte està emmarcat dins del PAM 2019-2023, el III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania 2017 - 2021 (prorrogat l'any 2022), el Pla STEMcat, Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència del Govern espanyol i l'Aliança STEAM (Ciència, Tecnologia, Enginyeria i Matemàtiques en connexió amb les Arts i Humanitats). Per aquesta activitat, es compta amb la col·laboració del Consell Comarcal de Baix Llobregat, Àrea Metropolitana de Barcelona, del CSIC, Centre Nacional de Microelectrònica, IMB, Lúdic3 i centre educatius, entre d'altres.

L'objectiu principal és el d'incentivar les vocacions STEAM a partir dels 7 anys mitjançant accions que afavoreixen la tria de branques científiques com a àmbit d'estudi i laboral, donant visibilitat a científiques i tecnòlogues i aportant referents femenins. Així mateix pretén millorar l'ocupabilitat de les dones en la societat digital proporcionant apoderament des d'una perspectiva de gènere i competències digitals per a dones en cerca o canvi de feina. En aquest

sentit, les activitats estan enfocades a la comunitat educativa i a les mateixes nenes, joves i dones. En projecte ha comptat amb la Gina Tost com ambaixadora de l'edició 2022- 2023 i Neus Sabaté pel 2023- 2024. Al 2023 va ser reconegut com a bona pràctica per la Fundació Carles Pi i Sunyer i va guanyar el Premi de la Generalitat de Catalunya DonaTIC, com a millor iniciativa referent d'Institució.

Els resultats del projecte entre 2022 i 2023 han estat:

- S'ha sensibilitzat a 1.379 alumnes d'entre 7 i 16 anys, essent 701 nenes, noies i dones.
- S'ha sensibilitzat i aportat informació del projecte a 390 persones, de les quals 244 han estat dones.
- 157 nenes, noies i dones han rebut formació en habilitats STEAM.
- 20 nenes han participat als campaments d'estiu STEAM Girls, en la seva primera edició a l'estiu de 2023.
- 52 dones han augmentat el seu nivell d'apoderament i capacitació digital, a través de dues edicions del programa "Transformació Digital amb perspectiva de gènere.

Taula 15: Activitats projecte +Dones³ 2022-2023 i 2023-2024

ACTIVITATS +DONES³: CIÈNCIA, TALENT I TECNOLOGIA 2022-2023 I 2023-2024	TOTAL	TOTAL DE DONES
PER A INFANTS I JOVES		
Tallers escolars de visibilització de dones científiques i tecnòlogues i habilitats STEAM	1.280 infants i joves	701 nenes i noies
Sessions divulgatives curs 2022-2023, 30'	320	150
Primària 1,5h: El gran concurs de les científiques (2022-2023), Connecta DonesTech (2023- 2024)	480	226
Secundària 2h: Qui és qui de les científiques (2022- 2023), TimeLine Investigació (2023- 2024)	480	226
Exclusiu per a noies de secundària 2h: Programació de videojocs amb Phyton (2022- 2023), Creació de xatbots amb IA (2023- 2024)	-	99
Tallers extraescolars de formació en l'àmbit STEAM exclusius per a noies i dones		65 nenes i noies
2022- 2023: Petites inventores (7 a 12 anys) 12h 2023- 2024: Inventores musicals (7 a 9 anys) 12h i 2 grups.	-	28
2022- 2023: Fabricació digital i Wearables (13 a 17 anys) 16h 2023- 2024: Programadores Spike (10 a 14 anys) 16h 2023 – 2024: Moda i fabricació digital (15 a 17 anys) 16h	-	17
2023- 2024: Campament d'estiu STEAM Girls <ul style="list-style-type: none"> • Petites inventores (7 a 9 anys) 20h • Fes el teu primer robot (10 a 12 anys) 20h 	-	20
PER A DONES ADULTES		144 dones
Monogràfics per dones de més de 18 anys de 4h: 2022- 2023: <ul style="list-style-type: none"> • Fabrica la teva Playlist amb tall làser 	-	82

<ul style="list-style-type: none"> • Casa intel·ligent amb Arduino 2023- 2024: <ul style="list-style-type: none"> • Generació d'imatges amb IA • Wearables: fes una totebag electrònica • Joieria amb biomaterials i tall làser • Impressió 3D amb ceràmica • Identificador de cables 3D • Creació de Xatbot amb IA 		
Transformació Digital amb perspectiva de gènere: 2022-23 i 2023-24 Programa SheImpulsa per a dones a l'atur, 40h Programa SheDigital per a dones emprenedores, 57h	-	52
Dones maker: des de setembre de 2023 trobades de 2h mensuals amb capacitació digital per a dones per a la seva autogestió en la creació de projectes.	-	10
ACCIONS PER A LA CIUTADANIA	390 persones	244 dones
Xerrada per part de les ambaixadores durant la Festa Major: 2022: Gina Tost, "10 títols imprescindibles per a dedicar-se a la indústria dels videojocs" 2023: Neus Sabaté, "Bateries sostenibles a la Terra i a Mart"	80	40
Punts informatius: 2022-23, 1 punt a Festa Major 2023-24, 4 a Esplujuga, Espai Jove Remolí i CEM Les Moreres	310	204
TOTAL	1.670	1.154

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

b) Infància, adolescència i joventut i igualtat de gènere

Pel que fa a la infància, adolescència i joventut espluguina, l'ens municipal desenvolupa diverses iniciatives. En primer lloc, el projecte **Esplujuga** dirigit a la primera infància, és una ludoteca mòbil amb l'objectiu de portar el joc a les places, parc i carrers de la ciutat que es va posar en marxa en 2020. En la memòria del 2022 es planteja que el servei s'ha consolidat, especialment durant la setmana laborable i té com objectiu oferir materials sense càrrega estereotipada fugint d'elements que puguin generar violència, exclusions i etiquetes amb materials i joguines que donen valor als sabers tradicionalment considerats femenins i fomenten les cures.

Per l'adolescència, l'ens ha desenvolupat **Esplugues amb tu** és un servei municipal preventiu per l'assessorament, orientació i el suport d'adolescents (de 12 a 20 anys) i famílies que ofereix l'Ajuntament amb la finalitat d'ajudar davant el malestar psicològic. Aquest servei és clau ja que segons l'informe de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) sobre adolescència i salut: Factors de Risc en Estudiants de Secundària (FRESC), en relació a l'Índex Salut Mental Global,

dades de 2021⁶, les noies manifesten tenir una pitjor condició de salut mental, ja que superen als noies en un 8,7% en la categoria risc de mala salut mental, en un 6,8 en la categoria límit i en canvi, en la categoria bona salut mental, són els nois que superen a les noies en un 15,1%.

Altres actuacions són **Escolta jove**, que compta amb la figura d'educadora de carrer, proporcionant informació, orientació i acompanyament al jovent, accessible a través d'un WhatsApp i també es trasllada als centres educatius i altres espais necessaris. S'han realitzat reunions amb el CIRD per tal que aquest servei esdevingui una figura clau de detecció de violències masclistes, i altres, entre el jovent.

Un altre servei és el d'**Assessorament laboral per a joves**, que durant el 2022 i 2023 va atendre a més noies que a nois.

Taula 16. Participació per gènere al servei d'assessorament laboral juvenil

Nombre de persones ateses al servei d'assessorament laboral juvenil			
2022		2023	
252 dones	184 homes	171 dones	156 homes

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

També compta amb l'**Audiència jove**, gestionat des del servei de Participació Ciutadana, amb l'objectiu de promoure la participació del jovent en els afers de la ciutat, fomentant el seu paper de ciutadania activa i compromesa.

Com ja s'ha introduït anteriorment, una línia estratègica municipal és el foment de la participació de les dones en els àmbits científics i en STEAM i, des dels serveis de Polítiques de Dones i Reforma Horària, Drets Civils i Educació es va desenvolupar **l'enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat**, incloent preguntes per a reflectir la bretxa de gènere a l'àmbit STEAM. El total de les respostes ha estat de 879, 52% de noies, 46% de nois i un 2% de persones no binàries.

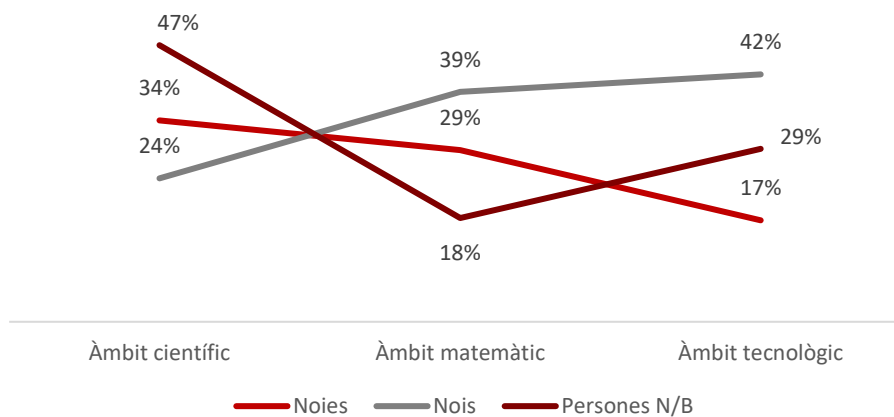
Els resultats mostren que els tres àmbits preferits per estudiar a l'ESO, són, per part de les noies l'àmbit artístic (54%), de l'educació física (42%) i el lingüístic (36%); pels nois són l'educació física, l'àmbit tecnològic (42%) i el matemàtic (39%); pel que fa a les persones no

⁶https://www.aspb.cat/docs/fresc/?any=2021&apartat=Salut&subapartat=Salut%20mental&variable=sdg_cat

binàries el 47% escull entre l'àmbit artístic, de l'educació física i el científic.

Quan s'observen únicament els àmbits de STEM, les diferències entre noies i nois són molt acusades, amb preferència d'aquests per les matemàtiques i tecnologies molt per sobre de les noies. Mentre que el 42% dels nois escull l'àmbit tecnològic, només el 29% de les persones no binàries i el 17% de les noies seleccionen aquesta opció. En canvi, en l'àmbit científic, les noies estan per sobre dels nois en l'elecció amb un 34% en contrast amb un 24% dels nois. Les persones no binàries se situen en el 47%, un resultat positiu. Per tant, entre l'alumnat d'ESO existeix una bretxa clara en la preferència dels àmbits de STEM en detriment de les noies, especialment en l'àmbit tecnològic.

Gràfic 27: Elecció dels àmbits d'estudi STEM per gènere de l'alumnat d'ESO d'Esplugues de Llobregat

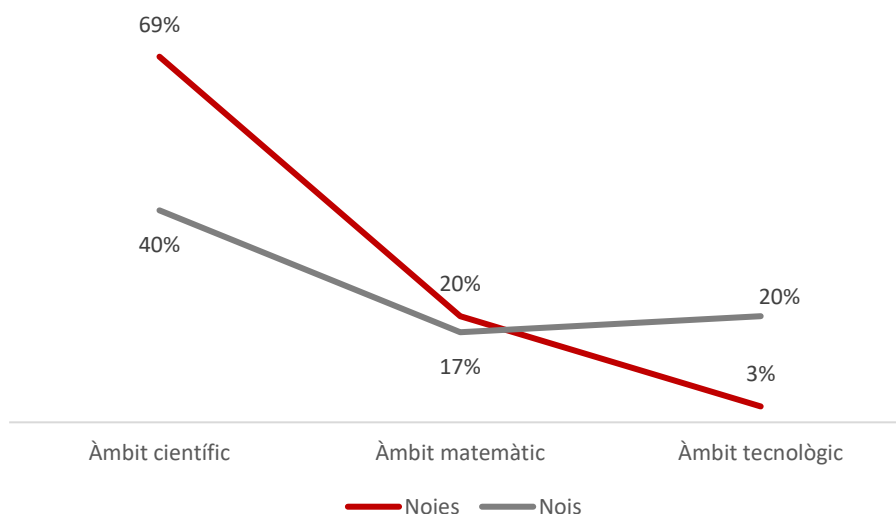

Font: Dades de l'Informe del resultat de l'enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat

Pel que fa a les respostes del Batxillerat, cal destacar la preferència absoluta de les noies per l'àmbit científic (69%), seguit de l'àmbit social (51%) i lingüístic (30%). Els nois també continuen aquesta línia de preferències, però destaca les diferències d'elecció en l'àmbit de l'educació física, amb una bretxa d'un 14%, i l'àmbit tecnològic, amb una bretxa d'un 17%, en favor dels nois.

La comparació de la preferència exclusivament dels àmbits STEM, mostra com les noies prefereixen més l'àmbit científic i matemàtic que els nois, però aquesta tendència varia totalment en relació a l'àmbit tecnològic. Així, mentre que un 69% de les noies selecciona l'àmbit científic com àmbit d'estudi preferit, el percentatge descendeix al 20% en el cas de les matemàtiques i a un 3% en l'àmbit tecnològic. Per tant, hi ha una diferència significativa en l'elecció de l'àmbit tecnològic per part de les noies, amb una clara bretxa en comparació amb els nois.

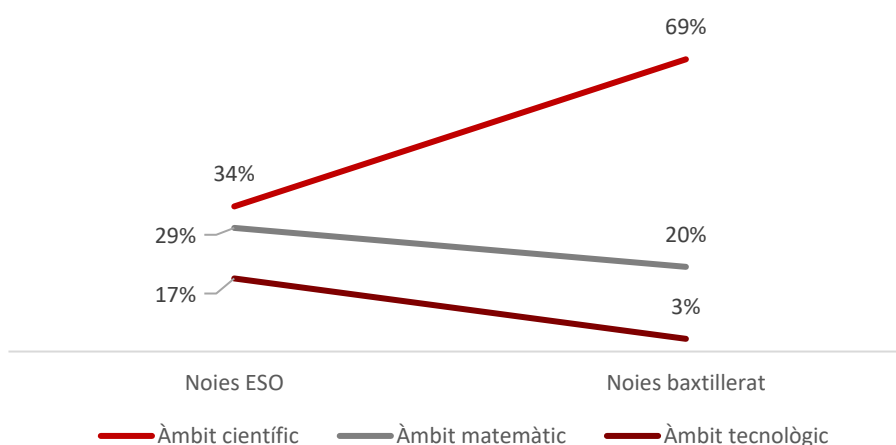
Gràfic 28: Elecció dels àmbits d'estudi STEM per gènere de l'alumnat de batxillerat d'Esplugues de Llobregat

Font: Dades de l'Informe del resultat de l'enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat

Si es compara la informació de les noies de l'ESO i la de les noies de Batxillerat, s'observa un increment d'un 35% en la preferència per l'àmbit científic, però un descens acusat en l'àmbit matemàtic d'un 9% i d'un 14% en el cas de la tecnologia. Per tant, **amb l'increment de l'edat i la proximitat a l'elecció d'una carrera laboral, les noies s'aparten de l'àmbit tecnològic.**

Gràfic 29: Diferències en l'elecció dels àmbits STEM entre les noies de ESO i de batxillerat

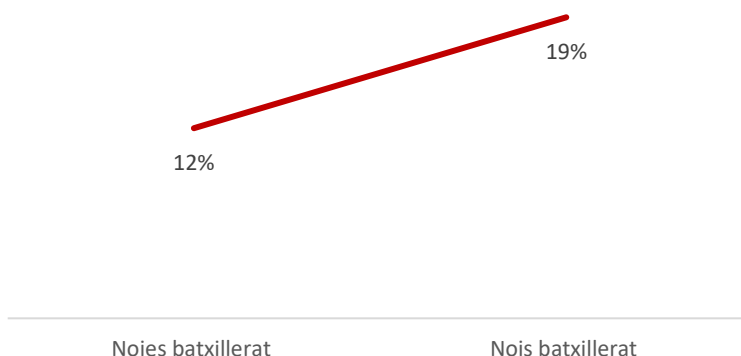

Font: Dades de l'Informe del resultat de l'enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat

Cal destacar, a més, que al preguntar per l'autopercepció de capacitats en àmbits STEM, les

noies milloren la seva percepció en relació a la Ciència de l'ESO al Batxillerat, superant també als nois. Però, en canvi, no passa el mateix en els àmbits TEM (tecnologia, enginyeria i matemàtiques) on a major edat, menor és l'autopercepció de les capacitats de les noies a nivell tecnològic, matemàtic i d'enginyeria, baixant en relació a les alumnes d'ESO i situant-se sempre per sota dels nois.

Gràfic 30: Autopercepció de capacitats en l'àmbit TEM de noies i nois de batxillerat

Font: Dades de l'Informe del resultat de l'enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat

En resum, les dades d'aquesta enquesta mostren l'existència d'una bretxa de gènere juvenil en la preferència i autopercepció de les capacitats a nivell tecnològic, matemàtic i d'enginyeria, que s'accentua a mesura que augmenta l'edat. Però també aporta algun punt esperançador, com és la gran preferència i major autopercepció de capacitat científica de les noies tant d'ESO com, especialment, a Batxillerat. En aquesta línia, cal tenir en compte l'impacte d'estereotips de gènere que vinculen la feminitat amb la cura, element que es troba a gran part de professions vinculades a la Ciència. Un altre element que evidencia aquesta bretxa tecnològica de gènere, és l'ús de les tecnologies digitals en el dia a dia: mentre el 65% de les noies utilitzen les xarxes socials cada dia davant del 42% dels nois i el 47% de les persones no binàries. I la bretxa resulta més destacable en els jocs en línia, que juguen a diari el 33% dels nois, el 16% de les persones no binàries i només pel 7% de les noies enquestades.

Finalment, a les sessions participatives amb els serveis, es va reflexionar sobre la dificultat per a accedir al jovent i, en general, a qualsevol grup de persones que no estiguin directament interessades en els feminismes o la igualtat de gènere. En aquest sentit, resulta fonamental trobar noves formes d'accedir a aquests grups mitjançant, com per exemple podcasts, experiències lúdiques o a través de xarxes socials i activitats no especialitzades en la temàtica (com esports i joventut).

c) Transmissió d'una cultura igualitària

Esplugues dona importància a la transmissió d'una cultura igualitària i compta amb instruments per afavorir-la, especialment en el reconeixement de figures femenines rellevants per a la història. En aquest sentit, el servei de **Patrimoni Cultural i Memòria Democràtica** va desenvolupar el seu propi **programa d'igualtat en el cicle 2015-2023** amb un total de 29 activitats com xerrades sobre dones artistes i sobretot ceramistes, cicle de mirada de gènere al patrimoni, una exposició permanent d'Angelina Alòs, mestra de Ceramistes, a l'Espai Baronda i amb actuacions pedagògiques per la coeducació com el desenvolupament dels personatges familiars paritaris en Fanguet i la Terrisseta o l'eliminació dels rols de gènere als contes familiars. Des de 2020 s'organitza anualment l'activitat de conta-contes teatralitzat "Petites històries, grans dones" per donar a conèixer la figura d'una dona relacionada amb el patrimoni municipal, donant visibilitat a Angelina Alòs, Barbaformosa, Elàdia Bru i Carme Pinós. Així mateix va crear el **Premi Teresa Jansana** al 2023 amb l'objectiu de fomentar l'estudi històric des de una perspectiva feminista de les dones d'Esplugues en diferents àmbits de la vida de la ciutat. A la primera edició la temàtica guanyadora ha estat sobre el paper de les dones en el procés de producció de la fàbrica de ceràmica Pujol i Bausis d'Esplugues de Llobregat amb un premi total de 2.000€.

Esplugues també participa en el **Premi Literati Delta de Narrativa escrita per dones**, que té com a objectiu fomentar la creació literària de les dones i l'Ajuntament participa des del la seva creació al 2001, juntament amb 16 ajuntaments més i el Consell Comarcal del Baix Llobregat. En aquest context, s'ofereixen tallers d'escriptura creativa per a les dones dels diferents municipis, ja sigui de nivell bàsic o especialització, s'organitzen activitats de presentació de l'obra guanyadora i clubs de lectura, així com el repartiment dels exemplars de forma gratuïta entre la ciutadania.

Per últim, en l'àmbit científic i tecnològic, mitjançant les edicions del projecte *+Dones³. Ciència, Talent i Tecnologia*, es dona visibilitat a dones científiques i tecnòlogues, en concret 10 en cada edició, a les quals se'ls hi dona difusió a través de les xarxes socials de l'Ajuntament i amb l'organització de les activitats de sensibilització de la ciutadania en el marc del Dia Internacional de les nenes i dones a la Ciència (11 de febrer). D'altra banda, a la Jornada anual *Emprenem en femení*, des del 2022 hi participen dones emprenedores i referents en àmbits vinculats a la Ciència i la Tecnologia. En contraposició, els resultats de l'enquesta a l'alumnat⁷ el 44% de les noies, el 55% dels nois i el 37% de les persones no binàries van respondre que no coneixen

⁷ Enquesta per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat, 2023.

cap referent femení, ni famosa ni propera.

En relació als esdeveniments culturals massius com la Festa Major de Sant Mateu, al setembre, es despleguen dispositius de Punts lila, a totes les activitats nocturnes, tant les organitzades per l'Ajuntament com per l'Assemblea de Festes Populars. Per tant, és clau treballar en la inclusió d'aquesta perspectiva en la planificació i execució dels esdeveniments, a tall d'exemple, en el lloc on s'ubiquen els lavabos, a la selecció de les persones contractades en els concerts, etc.

d) Conclusions i propostes de millora

Esplugues és un municipi compromès amb les polítiques d'igualtat de gènere i la transmissió d'una cultura igualitària, amb especial èmfasi en l'eliminació de la bretxa de gènere a l'àmbit STEAM com es veu en el projecte *+Dones³. Ciència, Talent i Tecnologia*.

Malgrat l'aposta clara de l'Ajuntament, la realitat mostra diferències significatives entre l'interès de les noies i nois per l'àmbit tecnològic. Per tant, es recomana que l'Ajuntament continuï fomentant la presència de les noies en aquest àmbit, incidint en els centres educatius ja que resulta molt difícil arribar a aquest públic a nivell extraescolar. Una línia interessant podria ser la promoció del disseny i ús de videojocs, especialment amb perspectiva de gènere o contingut de transformació digital, envers les noies, ja que s'ha estudiat que té un impacte positiu en la tria de professions STEAM. S'ha evidenciat la manca de referents femenins en l'àmbit científic i tecnològic així com models de comportament lliures d'estereotips de gènere, de manera que es podria aprofitar l'ampli ús de les noies de les xarxes socials, especialment mitjançant xarxes no especialitzades en la temàtica per fer arribar els missatges de forma indirecta. D'altra banda, cal donar rellevància a l'existència d'un grup de dones usuàries de l'Esplulab, *Dones Maker*, que es troben mensualment per a realitzar projectes STEAM a l'EspluLAB de forma autònoma, havent rebut la capacitat necessària en l'ús de la maquinària.

Actualment, Esplugues fomenta la igualtat de gènere mitjançant diverses activitats dins del Programa Activitats Educatives Complementàries (PAEC). A més, l'ús dels recursos públics com les biblioteques i l'escola municipal de música són paritaris entre dones i homes. En aquest sentit, es recomana continuar impulsant la igualtat entre nenes i nens mitjançant el treball amb les escoles, per exemple, impulsant projectes d'auditoria per a patis cooperatius, utilitzant propostes lúdico-reflexives, entre d'altres.

De cara al IV Pla d'Igualtat de Gènere, cal garantir la recollida de dades desagregades de totes les accions, projectes i serveis vinculats a la transmissió de cultura i que tots els espais tinguin un Protocol contra l'assetjament sexual, especialment en els casos on hi ha menors d'edat.

Finalment, els esforços de reconeixement de les dones en l'àmbit de la cultura són clars (a tall d'exemple, la Ruta Feminista, la participació en l'Observatori de les Dones als Mitjans de Comunicació, el Premi Delta de narrativa escrita per dones, la programació coeducativa del servei de Patrimoni Cultural i Memòria Democràtica, l'Escola de Música, l'Esplujuga o la Biblioteca. De manera que la línia de futur ha de ser la de continuïtat i expansió de la perspectiva de gènere a totes instàncies implicades a la transmissió de cultura.

Línia estratègica 5. Usos del Temps

La divisió de gènere entre l'espai públic i l'espai privat o domèstic és un aspecte clau per analitzar el treball des de la perspectiva de gènere. Actualment, i a diferència d'altres èpoques històriques, les dones participen altament al mercat laboral, a més d'assumir en major mesura que els homes les responsabilitats de cures i domèstiques de l'espai privat. Aquesta situació deriva en una distribució desigual de les tasques reproductives i productives, amb una menor participació dels homes en l'àmbit de les cures domèstiques i familiars, la qual cosa suposa que les dones realitzin una doble jornada (a l'espai públic i a l'espai privat).

Malgrat les grans conquestes socials, encara no s'ha assolit una equitat real en relació a diferents aspectes de la carrera laboral i de les tasques de cures. En són exemple la manca de corresponsabilitat, la bretxa salarial, la feminització de les jornades parcials i reduïdes, fenòmens com el sostre de vidre o el terra enganxós (segregació vertical) o la feminització de sectors com la neteja i la masculinització de la construcció (segregació horitzontal), la poca presència femenina en càrrecs de lideratge, entre d'altres.

Per tant, en aquesta part de la diagnosi s'analitzarà el mercat laboral d'Esplugues des de la perspectiva de gènere, per tal d'observar els serveis i mecanismes dels quals disposa l'ens local per a facilitar l'erradicació de les desigualtats de gènere en aquest àmbit i potenciar la conciliació personal, familiar i laboral. A més, es posarà especial atenció a les accions vinculades als usos del temps i la reforma horària com a política feminista de l'ajuntament.

Concretament, aquesta línia estratègica analitza els següents elements:

**Usos del temps i
Reforma horària**

**Anàlisi del mercat
laboral des de la
perspectiva de gènere**

Economia i Treball

PRINCIPALS CONCLUSIONS

- L'Ajuntament d'Esplugues té un compromís clar amb les polítiques transformadores vinculades a la reforma horària i els usos dels temps, amb una important dedicació al treball en xarxa i a la promoció de millores pràctiques a les empreses, dedicant part d'una regidoria al tema i participant i impulsant els projectes nacionals i internacionals dels quals formen part.
- Esplugues és un municipi al capdavant de les polítiques d'ocupació de dones, amb diversos projectes en marxa, xarxes creades i amb millors dades que la mitjana dels municipis del voltant.
- L'ens aposta per la tecnologia, la innovació i la digitalització com a espais de treball per a dones, amb un impuls fort per a la participació de nenes al sector STEAM.

a) Usos del temps i Reforma horària

A Catalunya, les dades del 2019, mostren que un **54,7% de les dones** fa més de la meitat, tot o gairebé tot el treball familiar i domèstic, enfront del 14,4% dels homes (EQCT, 2021⁸). El **16,2% de les dones** reporten tenir **problemes** sempre **per a conciliar** la vida laboral i la personal, mentre que el 13,6% dels homes escullen la mateixa opció (Observatori del Treball i Model Productiu, 2023⁹).

El **18,3% de les dones** indiquen **no tenir temps suficient per dedicar a la seva vida personal** fora de la feina i el **23,9%** que **no tenen temps suficient per dedicar a fills i filles** (Observatori del Treball i Model Productiu, 2023). A més, la taxa de **parcialitat** de les dones en el treball al 2023 era **més del doble** que la dels homes (17,6% enfront del 6,2%) i el 18,9% indicaven que era per responsabilitats de cures enfront del 3,4% dels homes¹⁰.

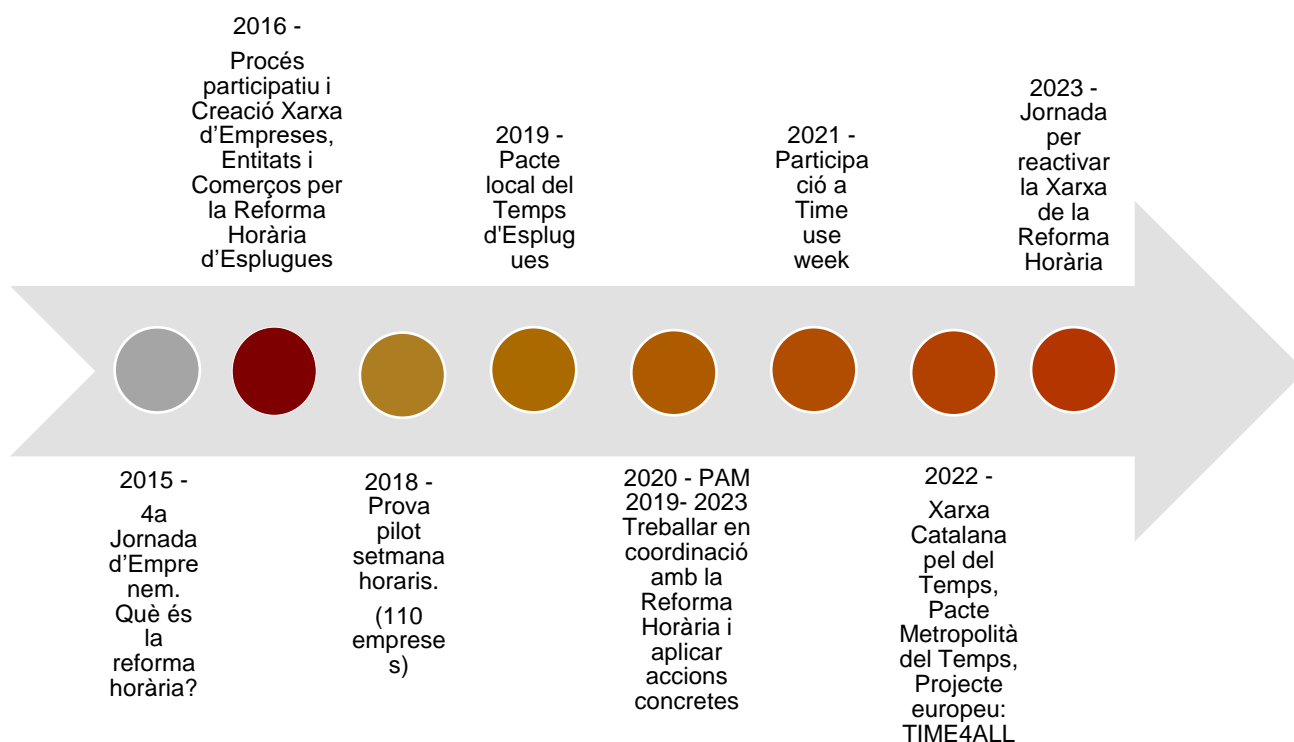
Aquestes dades, mostren les desigualtats de gènere existents i, des del Ajuntament d'Esplugues s'ha abordat de manera directa el treball per canviar la situació actual a través de les polítiques transformadores dels usos del temps i de la **reforma horària**.

⁸ Font: Enquesta de qualitat i condicions de treball (2021) https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estadistica/enquesta_qualitat_condicions_treball/edicio2021/arxius/Enquesta-qualitat-i-condicions-treball_ed2021.pdf

⁹ Font: Flexibilització del temps de treball (2023) https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/fragments_de_coneixement/arxius/Flexibilitzacio-del-temps-de-treball.pdf

¹⁰ Font: Observatori del Treball i Model Productiu https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/perspectiva-de-generet treball_catala_perspectiva_generet/index.html

Gràfic 31: Evolució de la participació vinculada a la Reforma Horària d'Esplugues

Font: Elaboració pròpia a través de dades de l'Ajuntament d'Esplugues

En aquest sentit, des del 2015 Esplugues aposta per la temàtica, vinculant la seva acció a les polítiques feministes, a través de la **Regidoria de Polítiques de Dones i Reforma Horària**. L'alcaldeessa, Pilar Díaz Romero, és, a més, la responsable d'aquesta regidoria, mostrant un clar **compromís polític**.

Al 2016, es va crear la **Xarxa d'Empreses, Entitats i Comerços per la Reforma Horària d'Esplugues**, d'iniciativa municipal, i que compta amb un total de 165 membres que són empreses, comerços i entitats de serveis del tercer sector. L'objectiu és intercanviar bones pràctiques i recursos que impulsin l'adopció de mesures per a la reforma horària i la millora dels usos del temps, per afavorir la conciliació de la vida laboral, personal i familiar, augmentar el benestar i la salut de les persones treballadores, la productivitat i la sostenibilitat.

En 2018, Esplugues va començar a formar part del **Pacte per la Reforma Horària** amb l'objectiu d'afavorir una organització més saludable, igualitària i eficient, donant més capacitat a les persones per disposar del seu temps. Dins d'aquest pacte, van desenvolupar un projecte pilot de Setmana dels Horaris a Esplugues, del 26 de febrer al 2 de març de 2018, en què edificis municipals i més de 110 comerços de la ciutat finalitzaven la seva jornada a les 19:00h.

Finalment, l'Ajuntament va portar a terme al 2023 la **Jornada per la Reforma Horària**, amb l'objectiu de compartir bones pràctiques en relació als usos del temps i la Reforma Horària, de la Xarxa d'Empreses, Entitats i Comerços de la Xarxa per a la Reforma Horària d'Esplugues de Llobregat. En aquest sentit, a l'enquesta ciutadana per a desenvolupar el IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028), es recull que la Jornada era desconeguda per part d'un 58% de les dones i un 29% dels homes. En aquesta línia proposaven l'augment de la visibilització de les activitats vinculades a la Jornada per la Reforma Horària i la necessitat de desenvolupar més accions per continuar amb la promoció del canvi d'horaris.

Finalment, es recull els diversos espais vinculats amb aquesta temàtica en els quals participa l'ens:

Espais vinculats a la Reforma horària d'Esplugues

- Xarxa d'Empreses, Entitats i Comerços per la Reforma Horària d'Esplugues
- Grup impulsor del Pacte Metropolità pel Dret al temps
- Grup impulsor de la Xarxa Catalana pel Dret al Temps
- Xarxa Mundial dels Governos Locals i Regional de Polítiques del Temps.
- Projecte Time4all. Promoting cooperation among citizens, towns and cities on time policies and the right to time, vinculat al Programa europeu CERV (Citizens, Equality, Rights and Values), de la Comissió Europea

Pel que fa a la percepció ciutadana sobre la **conciliació laboral, familiar i personal**, segons les persones participants a l'enquesta desenvolupada dins del marc del IV Pla, van apuntar la necessitat de fomentar horaris més flexibles, ajudes a les persones treballadores per cobrir temps de cura, finançar o incentivar a les empreses privades per a què que atorguin facilitats per a la conciliació, tallers i programes gratuïts i subvencions o reducció de preus per facilitar les tasques de cures a infants o persones adultes.

Pel que fa a la **corresponsabilitat**, es va observar una confusió per part de les persones enquestades, on gran part d'elles identifiquen la corresponsabilitat amb la conciliació. Mentre la coresponsabilitat es refereix a la distribució equilibrada, equitativa i funcional de la planificació, l'organització i la realització de les tasques domèstiques, de la cura d'infants i de les persones dependents, dels espais d'educació i del treball remunerat, entre dones i homes; la conciliació es concreta en mesures laborals per a flexibilitzar la jornada i, així, conciliar la vida laboral amb la personal i la familiar. Per tant es considera necessari realitzar més

campanyes de sensibilització i informació, així com tallers específics destinats a públic de diverses edats i gèneres per garantir la transversalitat en l'acció.

En el marc de l'enquesta ciutadana per a desenvolupar el IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028), com a mesures concretes es va apuntar a la necessitat de fomentar horaris més flexibles, ajudes a les persones treballadores per cobrir temps de cura, finançar o incentivar a les empreses privades perquè que donin facilitats per la conciliació, tallers i programes gratuïts i subvencions o reducció de preus per facilitar les tasques de cures a infants o persones adultes. Mesures que ja s'estan implementant per part de l'Ajuntament a través de la sensibilització i intercanvi de bones pràctiques i recursos pel teixit empresarial a través de la Xarxa d'Empreses, Comerços i Entitats per la reforma horària. Oferint espais de guarda per infants a través del recurs de la Generalitat: Temps per cures, arribant a uns 1700 infants entre 2021 i 2022. S'ofereixen activitats extraescolars i campaments de la majoria de serveis de l'Ajuntament, es planifiquen quan la canalla té vacances, però no necessàriament la família, tant a l'estiu, hivern i per Setmana Santa). S'ha consolidat un grup de suport emocional i ajuda mútua per a persones cuidadores no professionals, de familiars en situació de dependència, arribant a 20 persones i al 2023 s'ha iniciat un altre grup de suport adreçat a persones cuidadores no professionals de persones amb problemes de salut mental amb una capacitat de 20 persones

b) Anàlisi del mercat laboral des de la perspectiva de gènere

Pel que fa a les condicions de treball, la temporalitat és un factor amb una major incidència en les dones. Segons la publicació "El treball a Catalunya amb perspectiva de gènere", de l'Observatori de Treball i Model productiu, la taxa de parcialitat en les dones l'últim trimestre de 2023 era de 12.8 punts per sobre dels homes. Així mateix, és representatiu que les dones a Catalunya ocupen, només un 32,5% dels llocs de responsabilitat (directives o gerents). I també recull la bretxa salarial, que segons les darreres dades disponibles que corresponen a l'any 2021, hi havia prop d'un 20% (19,85%) de diferència entre els salaris bruts anuals dels homes i de les dones de Catalunya.

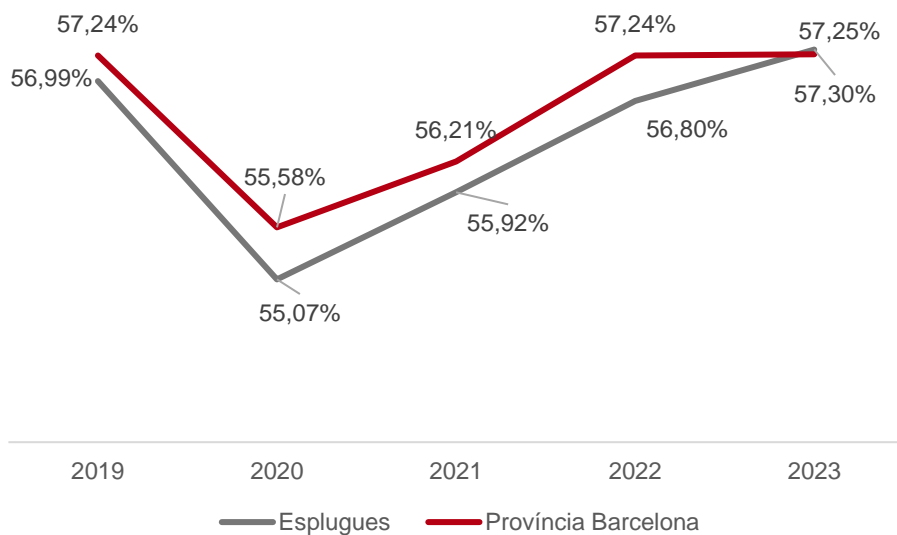
Així mateix, en relació a la qualitat del treball, ens fixarem en l'Enquesta de qualitat i condicions de treball, que estudia la qualitat del treball a Catalunya, amb dades entre 2019 i 2020 que analitza: ambient físic, intensitat del treball, qualitat del temps de treball, ambient social, participació i perspectives laborals. La dimensió on les dones presenten menys qualitat respecte dels homes és en les perspectives professionals (com per exemple en les possibilitats de promoció o la por a perdre la feina) i la intensitat en el treball (com són les càrregues de feina, temps per executar-les o implicacions emocionals), amb 8,4 i 7,7 punts de diferència

respectivament.

En relació a Esplugues, el municipi està ubicat a l'Àrea Metropolitana de Barcelona i a la Comarca del Baix Llobregat, amb dades d'ocupabilitat més positives que la majoria dels municipis del seu voltant. A l'Àrea Metropolitana de Barcelona, el 49,5% de la població activa al tercer trimestre del 2023, eren dones (Observatori Metropolità de Gènere, 2023¹¹).

És el municipi amb major nombre de dones afiliades a la Seguretat Social del Baix Llobregat amb un 49,9% del total i amb un diferencial d'afiliació entre dones i homes d'un 0,4%, el més baix de la comarca (Consell Comarcal del Baix Llobregat, 2023¹²). Les dades d'ocupació de les dones per llocs de treball mostren que Esplugues es troba per sobre del percentatge del Baix Llobregat, destacant al 2022 la presència de dones a l'agricultura (45% a Esplugues en contraposició al 27,5% del Baix Llobregat), el sector de la indústria (45,5% a Esplugues en contraposició al 32,4% del Baix Llobregat), el comerç (51,4% a Esplugues en contraposició al 46,6% del Baix Llobregat) o la construcció (13,4% a Esplugues en contraposició al 12,3% del Baix Llobregat). Per tant, l'ocupació de les dones espluguines és un 6,9% superior a la mitjana del Baix Llobregat.

Gràfic 32: Percentatge de dones en situació d'atur a Esplugues i la província de Barcelona de de 2019 a 2023

Font: Elaboració pròpia a través de dades del Idescat

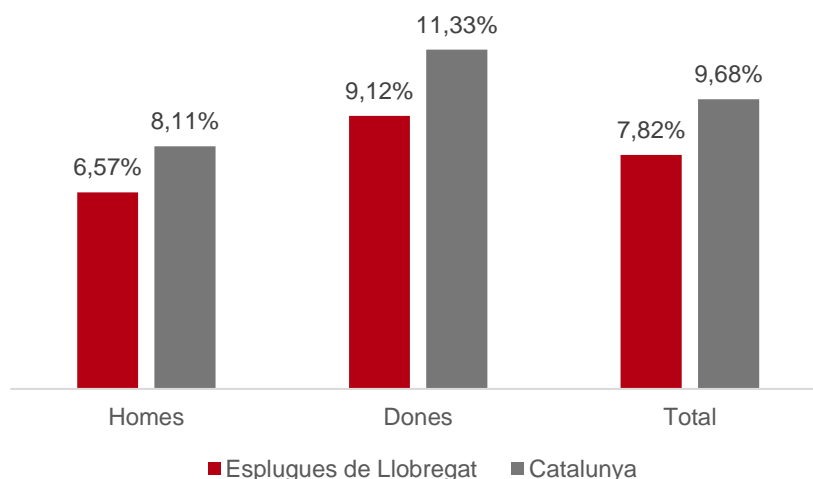
¹¹ Font: Observatori Metropolità de Gènere (2023)

https://www.elbaixllobregat.cat/sites/default/files/arxiuOCBL/InfTrim_3T23%20-%20OMG.pdf

¹² Font: Les dones en el mercat de treball (2023) <https://www.elbaixllobregat.cat/sites/default/files/arxiu-OCBL/InfoDonesiMT2022.pdf>

De la mateixa manera, la taxa d'atur registral a Esplugues és inferior a la mitjana de la resta de Catalunya. En el cas de les dones, la taxa és superior a la dels homes amb un 9,12% i un 6,57% respectivament en el període de desembre de 2023. És a dir, Esplugues segueix la tendència de major taxa d'atur registral per a dones que per a homes, però registre un percentatge menor a la mitjana catalana. A més, Esplugues és el municipi que presenta major igualtat en la cobertura de les prestacions per desocupació (Consell Comarcal del Baix Llobregat, 2023). En la mateixa línia, segons les dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu, de la Generalitat de Catalunya, a desembre de 2023, de les 2343 persones del municipi demandants d'ocupació, 1340 són dones, la majoria majors de 45 anys amb estudis fins a la secundària. Aquesta tendència també queda reflectida a les dades del Servei Local d'Ocupació corresponents a l'any 2023, que registren que el 60% de les persones d'Esplugues ateses al servei són dones i d'aquestes, més de la meitat tenen estudis d'ESO, assimilats o inferiors.

Gràfic 33: Taxa d'atur registral estimada per sexe a Esplugues i Catalunya en desembre de 2023

Font: Elaboració pròpia a través de dades del Idescat

c) Serveis d'ocupació i promoció econòmica

El Servei d'Economia i Treball desenvolupa projectes ocupacionals i accions de formació i acompanyament a les dones ocupades i en situació de recerca i/o millora de feina:

Esplugues, Ciutat pels Talent. El Servei ha desenvolupat dos projectes singulars al territori que van tenir per objectiu identificar i reconèixer aquelles ocupacions habitualment poc reconegudes socialment però que son de rellevant importància en el sector on es desenvolupen. Feines principalment ocupades per dones amb un nivell formatiu baix. En concret ha desenvolupat dos projectes en aquest sentit, "Sales Blanques i talents" i "Coneixent oficis, descobrint talents", els resultats dels quals en clau d'inserció laboral, millora de la qualificació, apoderament, i projecció professional suposen mesures d'alt impacte per a la ciutadania en general i per les dones en concret com a col·lectiu diana:

- "Sales blanques i talents" va suposar la professionalització de 12 dones , provinents de la neteja en l'àmbit domèstic, la majoria havien tingut poques experiències laborals regularitzades. Mitjançant la formació específica en la neteja en espais que requereixen d'una certa especificitat i complexitat, i de les pràctiques posteriors en hospitals i centres de dia, van millorar la seva ocupabilitat en el sector de la neteja i van millorar les seves possibilitats d'accedir a un lloc de treball amb millors condicions laborals.
- "Coneixent oficis, descobrint talents", en la mateixa línia, va possibilitat la formació en oficis vinculats a la manipulació i venda de producte fresc, perfils molt reclamats per grans superfícies i mercats. De la mateixa manera va suposar la formació d'un grup de persones en situació d'atur (més del 75% eres dones) i les posteriors practiques.
- Treball als Barris: projecte vinculats al barri de Can Vidalet (que aglutina el 30% de la població del municipi), una població al barri caracteritzada per dones, amb baixa qualificació, provinents d'altres països (Sud-Amèrica i el Marroc, prioritàriament). El projecte inclou serveis d'orientació i acompanyament a la inserció laboral a les persones en recerca de feina, posant especial atenció a les dones que presenten majors dificultats d'accés al mercat de treball.
- A més es desenvolupen actuacions ocupacionals, com els plans d'ocupació, incloent en els processos de selecció criteris de prioritació de col·lectius que presentes més dificultats d'accés al mercat de treball, entre les que troben, dones migrades, dones amb

baixa qualificació, dones majors de 52 anys, dones víctimes de violència de gènere o dones monoparentals, entre d'altres. A més d'introduir criteris de prioritització en els seus processos de selecció, desenvolupa línies d'actuació específicament dedicades a dones, com la línia DONA del projecte Treball i Formació del SOC, o els plans d'ocupació de l'AMB.

Cal destacar que, en el marc de l'enquesta ciutadana per a desenvolupar el IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028), una persona va apuntar a la necessitat d'enfortir els programes d'ocupabilitat per a dones de més de 55 anys, proposta que es té molt present des del servei d'Economia i Treball.

Des del servei de Projectes estratègics i internacionals s'ha desenvolupat el document **Impuls a la igualtat laboral** per a les associacions del tercer sector, on es recull tota la informació sobre les obligacions legals d'aquestes entitats envers de la igualtat entre dones i homes amb l'objectiu d'impulsar aquestes accions.

Pel que fa a l'emprenedoria femenina, des de Esplugues s'han desenvolupat diverses accions. En aquest sentit, des del 2012 cada any s'organitza la **Jornada Emprenem en Femení** des de la Regidoria de Dones i Reforma Horària i el Consell Comarcal del Baix Llobregat, i amb col·laboració amb el Servei d'Economia i Treball de l'ajuntament. Al 2022 se'n van fer dues, la **10a Jornada Emprenem** sobre l'emprenedoria femenina i la **Jornada Dones Empresàries, Dones Innovadores. La seva adaptació al món tecnològic**, amb l'objectiu de continuar afavorint l'emprenedoria de les dones vinculada a les STEAM i el món de la innovació tecnològica. Pel que fa a la valoració d'aquesta activitat per part de la ciutadania, per a un 52% de les dones que van respondre a l'enquesta era una activitat desconeguda, malgrat això, un 38% de les que sí que coneixien la Jornada, li van donar entre un 3 i un 5. Pel que fa als homes, amb les seves respostes, s'han posicionat de manera heterogènia en totes les opcions, destacant amb un 29% la selecció de la valoració d'un 3. Pel que fa als comentaris de millora, cal destacar la bona acollida d'aquesta activitat amb quatre persones indicant-ne la seva positivitat. També es torna a indicar la necessitat d'ampliar la difusió i visibilitat de l'activitat a més d'ampliar-la amb més accions i freqüència, però la freqüència de la jornada és anual.

L'Ajuntament també va desenvolupar en 2022 el projecte **Dona, emprenedora i referent** amb la col·laboració de AMB. L'objectiu és impulsar el talent femení emprenedor a través de 48 hores de sessions grupal de treball per millorar les eines de gestió empresarial i de creixement personal, sessions de mentoria i coaching individual i dues sessions de networking amb un alt grau de satisfacció per part de les 11 participants.

Al 2023 un altre grup de dones emprenedores es va començar a organitzar de forma autònoma,

amb el suport del servei d'Economia i Treball i del CIRD Vil·la Pepita, amb la cessió d'espai per a les seves reunions.

Imatge 15: Cartell DONES EMPRESÀRIES, DONES INNOVADORES. La seva adaptació al món tecnològic

Font: Pàgina web Consell Comarcal del Baix Llobregat

Pel que fa a projectes vinculats a la tecnologia i la innovació, l'ens espluguí va desenvolupar el projecte de **+Dones³. Ciència, Talent i Tecnologia**, dins del qual es va desenvolupar el subprojecte de **Transformació digital amb perspectiva de gènere** amb la col·laboració de l'Ajuntament de Sant Just Desvern i el Consell Comarcal del Baix Llobregat per promoure les competències digitals i l'apoderament de les dones en situació d'atur o emprenedores. Es van realitzar dues edicions al 2023, arribant a 52 dones.

d) Conclusions i propostes de millora

L'Ajuntament d'Esplugues té un compromís clar amb les polítiques transformadores vinculades a la reforma horària i els usos del temps, amb una ampla dedicació al treball en xarxa i a la promoció de bones pràctiques a les empreses. A més, està al capdavant en l'ocupació de les dones i dedica part dels seus projectes a la promoció del treball i l'emprenedoria en femení. Com s'ha pogut observar de manera generalitzada, l'ens aposta per la tecnologia, la innovació i la digitalització com a espais de treball per a dones, amb un impuls fort per a la participació de

nenes al sector STEAM.

La reforma horària continua sent una àrea de treball i en l'enquesta ciutadana es va identificar una confusió en les diferències entre conciliació i corresponsabilitat, doncs, seria interessant continuar amb la difusió i sensibilització de la temàtica, especialment als homes de la ciutat, per tal d'assolir una repartició de les tasques de cures més igualitària. En el marc de l'enquesta ciutadana per a desenvolupar el IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028), com a mesures concretes es va apuntar a la necessitat de fomentar horaris més flexibles, ajudes a les persones treballadores per cobrir temps de cura, finançar o incentivar a les empreses privades perquè que donin facilitats per la conciliació, tallers i programes gratuïts i subvencions o reducció de preus per facilitar les tasques de cures a infants o persones adultes. Mesures que ja s'estan implementant per part de l'Ajuntament a través de la sensibilització i intercanvi de bones pràctiques i recursos pel teixit empresarial, oferint espais de guarda per infants, activitats extraescolars i campaments abans de les vacances laborals i grups de suport per a persones cuidadores no professionals.

Pel que fa al treball amb les empreses, és clau continuar amb la promoció d'horaris més compatibles amb la vida personal per part de les empreses i comerços. També enfortir les relacions amb el sector, oferint-les-hi recursos i ampliant les bones experiències entre les empreses d'Esplugues. Es compta amb dades sobre el nombre de dones en càrrecs de responsabilitat al teixit social i seria rellevant, en la mesura del possible, tenir-ne del teixit empresarial municipal. Igualment, es destaca la positivitat de l'organització de jornades inspiradores que donen visibilitat a les dones emprenedores, com les Jornades Emprenem.

En relació a l'ocupació, resulta clau seguir apostant per projectes ocupacionals que tinguin per objectiu promoure i millorar les oportunitats laborals de les dones que presenten majors dificultats d'accés al mercat de treball, mitjanant projectes de formació, experiència laboral i suport a la recerca de feina. Esdevenen especialment rellevants les actuacions de capacitació de les dones en situació de recerca de feina, en la millora de la qualificació professional de sectors amb alta representació de les dones per promoure una millora en les condicions laborals. A més, cal continuar amb la reducció de la bretxa digital per garantir l'autonomia i l'accés als recursos ocupacional disponibles que permetin a les dones amb majors dificultats accedir a les oportunitats laborals presents a les xarxes, així com l'accés a millors ofertes laborals o promoció laboral.

Per últim, per a totes aquestes mesures, és clau posar èmfasi en la comunicació efectiva per a que arribi la informació a tota la ciutadania, elaborant una Estratègia de comunicació específica per a cada línia.

Línia estratègica 6. Reconeixement del lideratge i la participació de les dones

La participació a la vida política local, tant a nivell institucional, associatiu, veïnal o altres, de les dones és un indicador rellevant per mesurar la igualtat de gènere i pel correcte funcionament del sistema polític democràtic. La participació política i el lideratge des de la perspectiva de gènere aporta noves mirades i idees al procés de presa de decisions i garanteix que es tinguin en compte les necessitats de les dones, enfortint, així, la democràcia. A més, ofereix grans oportunitats per a què les dones s'apoderin i obtinguin representativitat en espais on ha estat excloses històricament.

Durant les darreres dècades ha augmentat la presència de les dones a l'espai públic i polític. Malgrat això, les diferències entre la participació de les dones i els homes encara són elevades. Per exemple, en l'àmbit polític, encara no hi ha paritat entre homes i dones en el si de molts dels consistoris i, en el cas de les dones regidores, acostumen a ocupar regidories d'àrees socials o més dirigides cap a les cures. Segons l'estudi "Representació de les dones en governs locals: una anàlisi global" d'ONU Dones, que analitza 133 països comptabilitzats per l'estudi, a data 1 de gener de 2020, només un 36% compta amb dones com a representants electes en òrgans de govern local. Aquesta xifra és més alta que la representativitat de les dones als parlaments nacionals (25%) però està molt lluny de la paritat. De fet, només 20 dels països analitzats (el 15%) arriben al 40% de la representació de dones en òrgans de decisió locals, estant Esplugues dins d'aquest percentatge amb una presència del 54% de dones al govern local.

Així, a aquesta darrera línia estratègica, s'analitzaran la participació sociopolítica de les dones espluguines, prestant especial atenció a les iniciatives impulsades des de l'Ajuntament en aquest aspecte. Concretament, s'analitzaran els següents elements:

La participació política de les dones a Esplugues

Participació de les dones a la vida associativa i social d'Esplugues

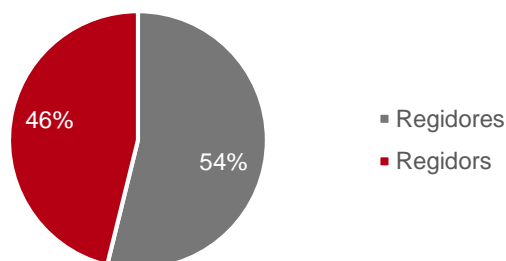
PRINCIPALS CONCLUSIONS

- Consolidació de la representació política de les dones en les regidories de l'ens, superant el 50%.
- Participació activa de les dones en la vida política i associativa amb projectes com Alcaldessa als barri i una relació consolidada amb les associacions de dones i plataformes fora de l'àmbit municipal.
- El Consell Municipal de les Dones és un òrgan participatiu consolidat i reconegut en el municipi.
- L'ens dona suport amb perspectiva de gènere a les associacions mitjançant guies, recomanacions i enquestes de valoració de la integració d'aquesta perspectiva. Malgrat això, encara no s'ha integrat totalment el treball per la igualtat de gènere i els plans d'igualtat i protocol de prevenció de les violències masclistes no es troben desenvolupats a totes les entitats.
- Les subvencions municipals a entitats tenen criteris de gènere. La inclusió de la presència paritària a les juntes de govern i càrrecs de responsabilitat a les entitats com a criteris de puntuació, ha tingut un impacte augmentant la presència de dones en aquests càrrecs dins la xarxa associativa d'Esplugues.

a) La participació política de les dones a Esplugues

El Govern Municipal d'Esplugues pel mandat 2023-2027 està presidit per l'alcaldesa Pilar Díaz Romero i conformat pels grups municipal del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC) i Esplugues en Comú Podem (EeCP). El compromís polític per la presència de dones s'observa en la conformació del Govern Municipal, amb 7 (53,85%) regidores i 6 (46,15%) regidors.

Gràfic 34: Regidores i regidors del Govern Municipal d'Esplugues

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Cal destacar que, **en la repartició de regidories no es reproduïxen baixes de gènere en**

les temàtiques representades per dones i per homes. Serveis tradicionalment associats a dones, com Drets Socials o Drets Civils i Ciutat Inclusiva, són responsabilitat de regidors, i serveis com a Protecció Civil, Civisme i Convivència, Economia i Treball, Gestió Econòmica o Policia Local i Ciutat Segura, són dirigides per dones.

Imatge 17. Cartipàs Municipal 2023 – 2027, actualitzat a maig de 2024

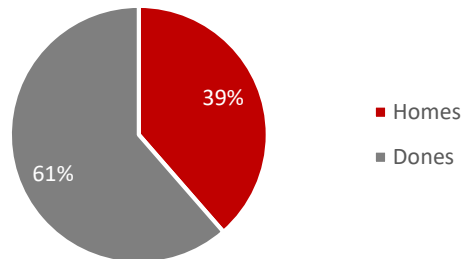

Font: web de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat

Un dels projectes pel foment de la participació política de les dones és el projecte **Alcaldesa als barris** en el qual, Pilar Díaz Romero, alcaldessa espluguina, es reuneix amb la ciutadania

dels diferents barris del municipi per recollir les seves necessitats i propostes. En aquest sentit, la participació des del 2020 és paritària, amb una major presència de les dones, que són el 61% de les assistents, davant un 39% que hi són homes.

Gràfic 35: Participació per gènere en el projecte Alcaldessa als barris

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament d'Esplugues (2024)

Les temàtiques se centren al voltant d'aspectes com l'habitatge, la mobilitat, la seguretat i il·luminació dels carrers, el civisme, l'espai públic i els espais d'educació i cures d'infants i gent gran. Encara que no s'han identificat temàtiques específiques de gènere sí que hi ha una vinculació entre els temes abordats i la perspectiva de gènere, com per exemple, l'accés a habitatge, espais per poder conciliar o la percepció de la seguretat.

b) Participació de les dones a la vida associativa i social d'Esplugues

La participació associativa al municipi espluguís és variada i amb un ampli teixit d'entitats. El registre actual mostra 172 entitats inscrites, amb quatre específicament de dones i dues que estan vinculades a les dones en el món de l'esport i l'escriptura. Amb aquesta última, l'Ajuntament organitza, de manera conjunta, diverses activitats com el sopar de les dones, premis i projectes i també participen de manera activa en el Consell de Dones.

Associacions de dones a Esplugues

- Associació de dones de Can Vidalet el Taller
- Associació de dones de La Plana
- Associació de dones El Gall
- Associació DIAS

- Associació per a l'ajuda i promoció del futbol femení.
- Associació de dones escriptores d'Esplugues.

Cal destacar que, entre 2022 i 2023 s'han destinat 10.974€ pel suport econòmic a dues Associacions de dones (Associació de Dones de la Plana i Associació de Dones del Gall) que han demanat conveni amb l'Ajuntament.

Al 2023, des del servei de participació de l'Ajuntament es va enquestar a les entitats d'Esplugues (que no són Associacions de Dones) en relació a la inclusió de la perspectiva de gènere, per tal d'oferir-les-hi un millor suport. En aquest sentit, 57 de les entitats van respondre i els resultats van mostrar que **el 60% de les persones associades són dones**, i que **també ho són el 53% de les persones que formen part dels òrgans de govern** de les entitats (Junta Directiva, Patronat), però que **només el 39% de les presidències de les entitats estaven feminitzades**. El 58% de les persones contractades amb remuneració per les entitats són dones i de les persones voluntàries, el 67% són dones, de les quals el 74% tenen menys de 55 anys.

Cal destacar que el 23% de les entitats espluguines indiquen tenir polítiques d'igualtat com un dels àmbits d'actuació, el 16% destaca la promoció de la igualtat d'oportunitat entre dones i homes com a una de les seves principals activitats i el 25% realitzen accions amb perspectiva de gènere, però **només el 30% compta amb un Pla d'igualtat de gènere**.

Per tant, les entitats que han contestat estan feminitzades en la seva composició organitzativa y associativa, encara que no es reflecteix igual en les presidències, així com tampoc esdevé prioritari treballar en la igualtat entre dones i homes, o al menys explícitament. Davant d'aquesta situació, s'ha incorporat com acció pel IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania, l'assessorament a les entitats i associacions per treballar envers la igualtat de gènere, aprofundint en les accions que ja s'estan portant a terme. S'ofereixen serveis i recursos com assessorament, formació, cessió d'espais, subvencions i informació de les lleis i normatives, guies i publicacions, etc. i, en aquest sentit, alguns dels recursos estan pensats per afavorir i integrar la perspectiva de gènere: al 2023 s'ha ofert formació en la gestió emocional per al voluntariat, al 2022 es va publicar el document "Impuls a la igualtat laboral" per ajudar en el compliment amb la normativa vigent en les entitats. El document "L'Agenda 2030 i els ODS a les entitats" amb una explicació del ODS5. Igualtat de gènere, el document "5 guies per a una comunicació no sexista" (2020) i "Com incorporar la perspectiva de gènere a les entitats?" (2019).

A més a més, des de l'ens s'ha impulsat la presència de les dones en associacions i entitats, mitjançant els requisits de gènere a les subvencions, que s'han aplicat a 602 documents (entre

2016 i 2022), que comencen a aplicar-se amb l'Ordenança General reguladora de la concessió de subvencions on es reflecteix que les bases constitueixen un mecanisme per integrar la perspectiva de gènere.

En aquest sentit, el **Pla Estratègic de subvencions de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat 2020-2023**, document que regeix l'acció de l'ens, menciona directament la igualtat entre dones i homes, la lluita contra la violència masclista, l'educació no sexista i la resposta a les necessitats i interessos específics de les dones, com a objectiu específic de caràcter sectorial del Pla.

Dins d'aquest Pla, en les bases reguladores de subvencions del 2021, 2022 i 2023, es fa una menció explícita a la igualtat de gènere, l'apoderament de dones, l'assoliment d'una ciutat feminista i a les polítiques de dones i reforma horària. A més, dins dels principis bàsics de les entitats i les seves activitats hi és la igualtat de gènere. També està inclòs l'ús no sexista del llenguatge i la prohibició de la publicitat sexista de les persones i entitats beneficiàries.

Finalment, a les bases reguladores de l'atorgament de les subvencions, l'Ajuntament inclou criteris d'igualtat de gènere als criteris de valoració específics segons la temàtica dels projectes a més de desenvolupar la línia de subvenció per al foment de la participació de les dones a la vida pública i governança.

Taula 18: Clàusules de gènere aplicades per l'Ajuntament de Esplugues de Llobregat a les seves subvencions

Clàusules de gènere aplicades segon àrees en les subvencions	
<ul style="list-style-type: none"> • Drets socials • Cooperació al desenvolupament i promoció de la pau • Cultura • Educació • Esports • Joventut i intercanvis internacionals • Interculturalitat i nova ciutadania 	<p>Criteris d'igualtat de gènere. Fins a 6 punts.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Que les Juntes Directives i/o els òrgans de direcció o administració tinguin un nombre de dones superior al 30%. Fins a 1 punt. - Que l'entitat dugui a terme accions de foment d'igualtat de gènere (Plans d'igualtat i/o altres accions). Fins a 1 punt. - Que l'entitat participi en actes vinculats al Dia internacional de les dones (8 de març) i al Dia internacional contra la violència envers les dones (25 de novembre). Fins a 1 punt.

	<ul style="list-style-type: none"> - Que l'entitat programi i executi per a la totalitat de les persones associades, la sessió formativa contemplada a l'apartat 5 del Protocol. Fins a 1 punt. - Que l'Entitat promogui de forma efectiva la participació i la incorporació de persones associades a la Xarxa d'Agents Preventives. Fins a 2 punts.
<ul style="list-style-type: none"> • Prevenció i promoció de la salut 	<p>6.1. Promoure la igualtat d'oportunitats fomentant la participació activa i la visibilitat de les dones:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als òrgans de gestió de l'entitat i en la direcció i gestió dels projectes i activitats que aquesta desenvolupa. Fins a 2,5 punts • Duent a terme accions de foment d'igualtat de gènere (Plans d'igualtat i/o altres accions). Fins a 2,5 punts

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esplugues

Pel que fa a la participació ciutadana, des del 2014, Esplugues desenvolupa els **pressuposts participatius** per permetre a la ciutadania decidir part de les inversions municipals. Al 2022 es van destinar 236.000€ del total i al 2023, 227.870€. En ambos anualitats s'han finançat alguns projectes que contribueixen indirectament a la igualtat de gènere.

Com a part del processos participatius, Esplugues compta amb l'**Audiència Jove d'Esplugues** amb una participació paritària de dones joves, ja que es treballa amb 13 grups-classe, durant l'horari lectiu. Fins a l'actualitat no s'han tractat explícitament temàtiques de gènere, però sí temes amb un impacte en la igualtat de gènere: a la 15a edició (curs 2021-2022), es tracta el tema de la salut mental, que té una major incidència en les noies i al Manifest es menciona el reclam de no discriminar, entre altres opcions, per gènere. A la 16a (curs 2022-2023) es tracta la salut de la joventut a través de l'alimentació saludable i sostenible, la qual té un impacte diferencial de gènere. De cara a les properes edicions, es considera la idoneïtat de destinar alguna edició a la igualtat de gènere.

Tanmateix, des de l'ens s'ha fomentat la participació de les dones joves amb la **Trobada de dones joves** al novembre de 2021, amb la participació de 43 noies, i d'on es van desenvolupar activitats com una secció feminista a la revista el Pont i unes jornades de prevenció dels trastorns de la conducta alimentària. I és de destacar el projecte impulsat des de joventut: "Influjoques", una figura que funciona de nexa i antena entre el jovent i l'Ajuntament, que rep una beca per tal de realitzar tasques de difusió i informació, coordinadament amb els PIDCES, així

com participar en activitats i projectes, com per exemple elaborant un manifest propi pel 25N. Aquest projecte compta amb una participació major de noies.

Dins de la iniciativa **Missió ODS Esplugues**, que té l'objectiu d'implicar a la ciutadania més jove en l'assoliment d'aquests través de jocs interactius, el quart més jugat és el d'igualtat de gènere i es van crear personatges trencadors amb els estereotips de gènere per a dinamitzar el joc.

Pel que fa a la participació de les dones, el principal òrgan permanent i de participació sectorial és el **Consell Municipal de les Dones**, que es va constituir a l'any 1999 per promoure la participació ciutadana en els temes vinculats a la igualtat de gènere. Es realitza de manera trimestral els dimecres a les 19h i amb caràcter extraordinari, quan sigui necessari. En aquest sentit, actualment, està format per més de 200 dones; compta amb la participació de les Associacions de dones, grups polítics, associacions veïnals, entitats i particulars i la seva presidència l'ostenta la l'Alcaldessa i Regidora de polítiques de Dones i Reforma Horària la Sra. Pilar Díaz Romero.

A l'enquesta **Participa per la igualtat de gènere a Esplugues** en el marc del **IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la ciutadania (2024 – 2028)** el Consell va obtenir una puntuació de 3,8 sobre 5. Les propostes van anar en la línia de millorar la comunicació i difusió del òrgan, gravant, publicant i recollint públicament els continguts de les assemblees, la qual cosa es porta a terme ja que totes les actes estan disponibles al web de l'Ajuntament. També es va incidir en la necessitat d'augmentar la participació de la ciutadania mitjançant, per exemple, comissions de treball per impulsar iniciatives específiques de la ciutadania.

Des de l'activitat municipal, l'ens impulsa la visibilitat i lideratge de les dones mitjançant la participació en plataformes consolidades vinculades al Consell Comarcal del Baix Llobregat com el Consell de Dones, els congressos de dones i l'Observatori de les Dones als Mitjans de Comunicació.

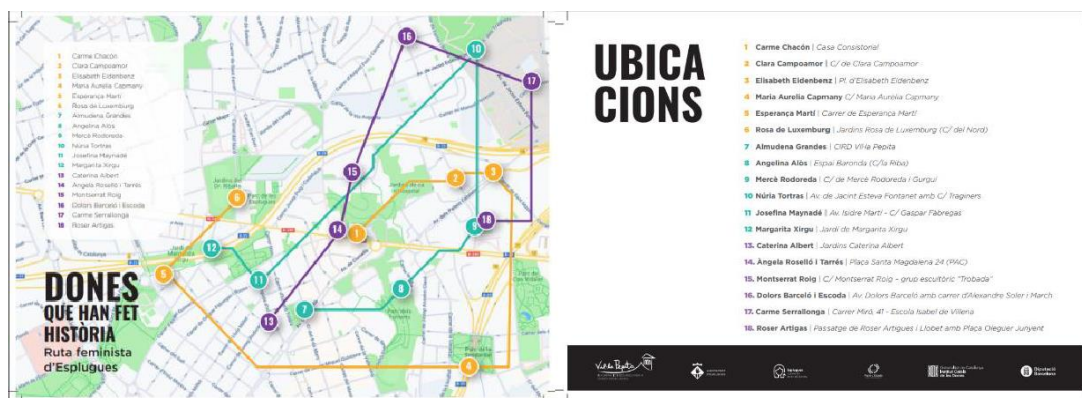
En aquest sentit, el **Consell Comarcal de les Dones del Baix Llobregat** es va crear en 2006 com a òrgan de participació amb la finalitat d'impulsar polítiques d'igualtat de gènere. Actua com a òrgan adscrit al Consell Comarcal del Baix Llobregat i amb la col·laboració dels 30 ajuntaments, la Diputació de Barcelona i l'Institut Català de les Dones. Organitza, entre d'altres el **Congrés de Dones del Baix Llobregat**. A l'últim (el 6è) al 2022, Esplugues va participar en amb 24 delegades i organitzant dues subseus.

L'Observatori de les Dones als Mitjans de Comunicació va començar al 2000 com a una iniciativa de 5 cinc Consells de dones del Baix Llobregat (Cornellà de Llobregat, Sant Boi de

Llobregat, Esplugues de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí) i Drac Màgic, Cooperativa Promotora de Mitjans Audiovisuals. Col·labora econòmicament, en els projectes anuals i en l'impuls del Concurs "Reimagina't. Vídeos lliures de sexisme", finançant-ne els tallers per a la creació de dits vídeos. Cal destacar que l'Institut espluguí Joanot Martorell ha estat guanyador al 2022 i 2023. També s'ha col·laborat amb la Mostra Internacional de Films de Dones de Barcelona, en la programació de cinefòrums fora de la ciutat amb: "Conegudes (també) a casa".

A nivell d'espai públic, al 2022 es va dissenyar i implementar la **Ruta Feminista** per reconèixer a dones rellevants en la història, amb la seva actualització al 2023 i 2024. El projecte consisteix en diferents itineraris per reconèixer a dones rellevants en la història en general i també d'Esplugues. Es poden recórrer de forma autònoma anant els punts indicats al mapa on hi ha una placa amb un codi QR amb un vídeo que explica la història de la dona en qüestió. En aquest sentit, a l'enquesta ciutadana es va valorar la ruta amb un 3,7 sobre 5 per part de les dones i un 2,8 sobre 5 per part dels homes, proposant millorar la comunicació i visibilitat, a més de tenir visites guiades específiques i reconèixer a artistes locals.

Imatge 18: Ruta feminista d'Esplugues

Font: Pàgina web de l'Ajuntament d'Esplugues

Finalment, en el **Programa d'Acollida a Persones Nouvingudes**, s'inclouen 2 visites anuals al CIRD, molt ben valorades, resultant un valuós espai per aconseguir fomentar la participació de les dones en la seva diversitat.

c) Conclusions i propostes de millora

La presència de les dones en l'espai polític a través de les regidories està consolidada, amb una representació clara de les dones sense reproduir estereotips de gènere en la repartició de regidories. Pel que fa a la presència dins del teixit associatiu, la participació i implicació de les dones és clara, amb un impuls fort per part de l'ens a través d'activitats i serveis específics. Dins de les associacions, la presència de les dones es troba consolidada amb associacions de veïnes a les quals el mateix Ajuntament dona finançament, tot i que hi ha una representació menor en els espais de presa de decisió i una baixa inclusió de la perspectiva de gènere a les activitats de la resta de serveis.

En aquest sentit, l'ens ofereix serveis específics d'acompanyament a les associacions, on es troben recursos per la igualtat de gènere, tot i que es recomana desenvolupar un acompanyament més específic per tal d'incloure aquesta perspectiva com també les obligacions legals, la qual cosa s'ha incorporat dins del Pla d'accions del IV Pla.

Es constata una aposta per la inclusió de la perspectiva de gènere amb els requisits de gènere en les seves subvencions municipals a les associacions. El següent pas seria aplicar clàusules de gènere als contractes de l'Ajuntament, la qual cosa s'ha incorporat dins del Pla d'accions del IV Pla.

El Consell Municipal de Dones és un òrgan consolidat i amb una profunda vinculació amb l'Ajuntament que, en l'esforç de continuar millorant es podrien crear comissions de treball per impulsar iniciatives, tal com es va recollir en l'enquesta ciutadana.

Finalment, l'Ajuntament té presència en diversos òrgans de participació com el Consell de Dones del Baix Llobregat, la Taula Social Metropolitana i L'Observatori de les Dones als Mitjans de Comunicació, i amb una aposta clara per la visibilitat de les dones amb el projecte de Ruta Feminista.

Per tant, es recomana continuar enfortint les relacions amb les entitats espluguines i continuar treballant en les xarxes fora del municipi. A més, donat el nivell de maduresa en la participació, es recomana continuar reforçant el lideratge de les dones des de la interseccionalitat, amb especial èmfasi en les dones novingudes i la intergeneracionalitat.

7. Principals conclusions

Esplugues de Llobregat és un municipi implicat i compromès amb la igualtat de gènere i es manifesta a través de la seva estructura política, les seves polítiques públiques, accions i teixit associatiu. El grau d'incorporació de la perspectiva de gènere és elevat i el municipi mostra una maduresa en el treball per la igualtat. Per això, resulta clau augmentar el grau de comunicació i difusió de les polítiques de gènere, seguir promovent la participació ciutadana en les polítiques d'igualtat de gènere, posant èmfasi en la incorporació de la interseccionalitat.

Pel que fa a la **Línia estratègica 1. Compromís amb la igualtat**, l'Ajuntament d'Esplugues manifesta un compromís inequívoc amb la igualtat de gènere tant a nivell polític, amb l'existència d'una Regidoria específica, com mitjançant les polítiques públiques i les accions concretes que se'n deriven. Que denoten una llarga trajectòria ja que s'està elaborant el IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania i el III Pla d'Igualtat de Gènere Intern.

Aquest compromís s'evidencia en què el Pla d'Actuació Municipal (PAM), que recull les línies estratègiques municipals, inclou expressament la Igualtat de Gènere a la línia 3. Un altre exemple és la consolidació del servei CIRD Vil·la Pepita, que és el més ben valorat amb un 4,1 de 5 a l'enquesta passada a la ciutadania¹³. També s'evidencia amb la dedicació pressupostària i de recursos humans per part de l'Ajuntament a la temàtica d'igualtat de gènere, com s'observa en la recent consolidació de l'equip de treball del CIRD, la planificació de tallers, formacions, activitats, jornades i projectes específiques vinculats a aquestes polítiques.

Tot i que l'activitat és contínua, sembla que la comunicació i difusió són millorables, i la ciutadania va reiterar la proposta de donar a conèixer les accions que dur a terme l'ens, a l'enquesta ciutadana, de manera que s'ha incorporat al Pla d'accions l'elaboració d'una Estratègia de Comunicació.

En relació amb l'anterior, i a causa de la quantitat d'accions vinculades a les polítiques d'igualtat, és clau crear i sistematitzar indicadors de gènere per part de tots els serveis de l'Ajuntament, ja que s'ha assolit una transversalitat de la perspectiva de gènere en la majoria d'aquests.

Un punt fort és l'aposta de l'Ajuntament pel Dret al Temps i la Reforma Horària, àmbit en què

¹³ Es va dissenyar una enquesta amb el nom **Participa per la igualtat de gènere a Esplugues**, oberta entre el 22 de gener i l'11 de febrer de 2024. Van participar 59 persones, de les quals el 88% (52) eren dones, 12% (7) homes i cap persona no binària. Per a més informació: [Esplugues de Llobregat \(diba.cat\)](https://diba.cat)

és pioner, creant la Xarxa d'Empreses, Entitats i Comerços per la Reforma Horària¹⁴, amb 165 membres. I l'aposta per l'eliminació de la bretxa de gènere a l'àmbit STEAM (Ciència, Tecnologia, Enginyeria i Matemàtiques) comptant amb projectes específics com +Dones3. Ciència, Talent i Tecnologia¹⁵. Val a dir que el 52% de la població enquestada el desconeixia, però les persones participants l'han valorat amb una nota mitjana de les dues edicions (2022 i 2023) amb un 8.

Pel que fa a la **Línia estratègica 2. Accions contra les violències masclistes** La realitat d'Esplugues s'alinea amb la realitat social, per tant, abordar les violències masclistes esdevé una línia prioritària. En aquest sentit, Esplugues té una àmplia experiència en el treball d'aquesta temàtica i mostra maduresa en el seu abordatge. El CIRDA es dedica, entre d'altres, a l'atenció de les dones víctimes de violències masclistes mitjançant el servei d'assessorament psicològic i el servei d'assessorament jurídic, constatant-se un augment de les dones ateses al llarg dels anys, símptoma que és un servei conegut. És de destacar la creació de l'espai quinzenal Entre Dones, d'apoderament psicosocial, dinamitzat per la psicòloga del servei d'assessorament psicològic, de 20 sessions anuals i una molt bona acollida entre les participants, valorant-lo amb un 4,85 de 5, amb comentaris com: "Ha estat un espai per compartir experiències, pensaments, inquietuds de manera objectiva, conèixer altres dones, no jutjar ni ser jutjada. Espai, sororitat, compartir i respecte."

Part de la joventut espluguina reproduïx comportaments masclistes en les seves relacions, tal com ocorre en tots els municipis i aquesta situació va sorgir com una preocupació generalitzada en l'enquesta ciutadana, realitzada en el marc de la present diagnosi. Es va portar a terme una enquesta als centres educatius¹⁶, en què es va evidenciar la normalització dels comportaments masclistes menys obvis com el control subtil o la cosificació de les dones, especialment en el cas dels nois (el 60% d'aquests). Les noies i persones no binàries, en contrast, semblen tenir

¹⁴ <https://esplugues.cat/serveis/feminismes/pacte-per-la-reforma-horaria/>

¹⁵ <https://www.esplugues.cat/dones3/>

¹⁶ Enquesta dissenyada per l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (Regidoria de Polítiques de Dones i Reforma Horària, Àrea de Drets Socials i Ciutadania i Servei Municipal d'Educació) per recollir la percepció i experiències del jovent en relació a la igualtat de gènere, convivència i violències, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat. Es va passar entre el 19 d'octubre i el 2 de novembre de 2023, amb 879 respostes, corresponents a un 51,9% de noies, 46% de nois i un 2,2% de persones no binàries. L'alumnat prové de tots els cursos d'ESO i Batxillerat, amb una majoria d'alumnat cursant l'ESO (87,4%) i pertinent a 9 centres educatius del municipi, tant públics com concertats.

una percepció més clara de les situacions que constitueixen violències masclistes a més d'identificar millor la gravetat d'aquestes.

Tanmateix, la violència més abordada per l'ens sembla ser emmarcada en l'àmbit de la parella i les violències sexuals, degut a les demandes que arriben al servei. Tot i així s'han ofert tallers i activitats de sensibilització per prevenir-ne altres àmbits, com el digital i posant èmfasi en ampliar el concepte de violències masclistes a través del Joc participatiu de gran format Surt de les caselles! Prevenció de les violències masclistes, creat ad hoc per la Regidoria de Polítiques de Dones i Reforma Horària, que es va dinamitzar en la commemoració del 25N i es portarà als centres educatius.

Esplugues compta amb diferents recursos per enfrontar aquestes violències com el Protocol d'actuació per unes festes lliures d'agressions sexistes a Esplugues, el Protocol local per a l'abordatge integral de la violència masclista i vinculat a aquest, el Circuit local d'abordatge integral de les violències masclistes conformat per tots els serveis municipals i supramunicipals que poden detectar i abordar les Violències Masclistes. També compta amb els dispositius de Punts Liles durant la Festa Major i destaca que al 2023 s'ha creat un Circuit d'actuació específic en situacions d'urgència per violències masclistes. Properament el municipi s'adherirà al Protocol marc de dol en cas de femicidi, del Consell Comarcal del Baix Llobregat, conegut i utilitzat al 2020 davant els 3 femicidis ocorreguts.

Un dels reptes que sorgeixen és seguir transversalitzant la perspectiva interseccional a totes les accions vinculades a les violències masclistes, a través de formacions al Circuit local d'abordatge de les violències masclistes.

Es realitzen accions i activitats de sensibilització per part de l'Ajuntament, de forma regular, amb tallers anuals de prevenció de les violències masclistes als centres educatius, a través del Programa d'Activitats Educatives Complementàries (PAEC), a tall d'exemple al 2023 es van realitzar un total de 32 tallers arribant a 1351 alumnes. A més d'accions per commemorar el 25N, Dia Internacional per l'eliminació de la violència vers les dones. Es de destacar que en aquesta data es planifiquen activitats des de diferents serveis de l'Ajuntament (joventut, gent gran, policia local, esports, etc.), a més del Consell Comarcal del Baix Llobregat.

La Línia estratègica 3. Drets, qualitat de vida i interseccionalitat posa de manifest els progressos en la incorporació de la perspectiva de gènere a tots els serveis de l'Ajuntament, així com la diversitat sexual i de gènere, la diversitat funcional i la interculturalitat, de manera compartimentada. Cal seguir treballant per tal que la interseccionalitat, és a dir, la interrelació de les diferents perspectives, esdevingui una perspectiva transversal a totes les àrees. Així mateix, es ressalta la importància de continuar implementant sistemes de seguiment

d'indicadors des d'una òptica de gènere.

Per una banda, és notable la consolidació de les col·laboracions en relació amb la igualtat de gènere en les àrees amb més impacte en la qualitat de vida de les dones com: Salut, amb qui s'han desenvolupat activitats anuals per promoure la salut femenina i la commemoració de dates rellevants com el Dia Internacional d'Acció per la Salut de les Dones (28 de maig) i el Dia Mundial contra el Càncer de Mama (19 d'octubre), a més de projectes contra la solitud (Projecte Recettes de prescripció social basada en la natura) i altres accions puntuals.

D'altra banda, s'han implementat programes d'animació sociocultural per fomentar un envelliment actiu i saludable, amb especial atenció a les necessitats de les dones grans. Així mateix, s'han impulsat iniciatives per promoure la igualtat de gènere en l'àmbit esportiu, com l'establiment de criteris de subvenció que incentiven la participació femenina, la creació d'un Protocol contra l'assetjament sexual a l'esport (actualment en procés) i la promoció de la participació mixta als Jocs Esportius Escolars de Catalunya. A més, s'han realitzat ajustaments a les infraestructures esportives per garantir la seguretat.

El compromís amb la perspectiva de gènere també es veu reflectit en el Pla Director de Cooperació Internacional, que busca garantir la igualtat de gènere i reduir les desigualtats socials a escala global. Cal destacar l'aprovació del Pla Municipal per la Diversitat Sexual, Afectiva i de Gènere 2023-2026, amb l'objectiu de transversalitzar la perspectiva de la diversitat en totes les polítiques i actuacions municipals. Des de Serveis Socials Bàsics també es té en compte la perspectiva de gènere, treballant amb estreta col·laboració amb el CIRD. Pel que fa als serveis centrats en l'àmbit de l'espai públic, els diferents Plans de Millora Urbana d'Esplugues contempnen mesures per adaptar l'ordenació urbana a la perspectiva de gènere i, com a proposta dels tallers participatius de l'Agenda Urbana Esplugues 2030, es va realitzar una marxa exploratòria durant el 2024 amb perspectiva de gènere, on es van recollir 11 propostes centrades a millorar l'espai urbà des d'aquesta perspectiva.

En la **Línia estratègica 4. Coeducació i transmissió d'una cultura igualitària** s'observa un ens municipal i una ciutat compromesos amb les polítiques d'igualtat de gènere i la transmissió d'una cultura igualitària, amb especial èmfasi en la transformació digital i la participació de les nenes i noies en l'àmbit STEAM, com s'evidencia en l'existència del projecte +Dones³: Ciència, Talent i Tecnologia.

Malgrat l'aposta clara de l'Ajuntament, s'han apreciat diferències significatives entre l'interès de les noies i nois per l'àmbit tecnològic, com s'ha pogut recollir a l'enquesta de l'alumnat i la manca de dones referents va sorgir com una preocupació i una prioritat en l'enquesta ciutadana.

Actualment, Esplugues fomenta la igualtat de gènere mitjançant diverses activitats dins del Programa Activitats Educatives Complementàries (PAEC). A més, l'ús dels recursos públics com les biblioteques i l'Escola Municipal de Música són paritaris entre dones i homes, a més, a les biblioteques s'hi mostren exposicions de temàtica d'igualtat de gènere, s'acullen xerrades relacionades i en el marc de la commemoració de diades temàtiques (8M i 25N) es dona visibilitat a llibres relacionats i des de l'EMM s'hi ha participat activament.

El servei de ludoteca mòbil, Esplujuga, dirigit a la primera infància, ofereix materials sense càrrega estereotipada fugint d'elements que puguin generar violència, exclusions i etiquetes amb materials i joguines que donen valor als sabers tradicionalment considerats femenins i fomenten les cures.

Des dels Museus d'Esplugues, s'ha desenvolupat el propi programa d'igualtat que contempla des d'exposicions, permanents i temporals sobretot vinculades a ceramistes, personatges familiars paritaris com en Fanguet i la Terrisseta o l'eliminació dels rols de gènere als contes familiars. A més, al 2023 es va implementar el Premi Teresa Jansana amb l'objectiu de fomentar l'estudi històric des de una perspectiva feminista de les dones d'Esplugues al llarg del temps en diferents àmbits de la vida de la ciutat.

S'ha desenvolupat la Ruta Feminista, que traça 4 itineraris, donant visibilitat a 24 dones a carrers, parcs i jardins on s'ubica una placa amb l'enllaç a un vídeo explicatiu de la vida de cadascuna. I per últim, és clau la participació en l'Observatori de les Dones als Mitjans de Comunicació o el Premi Delta de narrativa escrita per dones. Un repte consisteix en continuar treballant per garantir que tots els espais tinguin un Protocol contra l'assetjament sexual, especialment en els casos on hi ha menors d'edat.

Pel que fa a la **Línia estratègica 5. Usos del Temps**, l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat està compromès amb les polítiques transformadores vinculades a l'ús del temps i en concret a la Reforma Horària¹⁷, amb una dedicació ampla al treball en xarxa i a la promoció de millores pràctiques a les empreses. A més, està al capdavant en l'ocupació de les dones i dedica part dels seus projectes a la promoció del treball i emprenedoria en femení (programes específics i la Jornada anual Emprenem en femení). Com s'ha pogut observar, de manera generalitzada, l'ens aposta per la tecnologia, la innovació i la digitalització com a espais de treball per a dones,

¹⁷ La reforma horària proposa l'impuls de canvis horaris per a què puguem gaudir de més llibertat en la gestió del nostre temps. Perquè sincronitzant els nostres hàbits horaris amb els de la resta del món (recuperar les 2 hores de desfasament) i amb un ritme més ordenat, aconseguirem guanyar temps, millorant en salut, igualtat i qualitat de vida.

amb un impuls fort per a la participació de nenes al sector STEAM.

La reforma horària continua sent una àrea de treball, amb la dinamització de la Xarxa d'Empreses, Entitats i Comerços per a la Reforma Horària, amb 165 membres i la Jornada anual en relació a aquesta temàtica, en què es comparteixen informacions actualitzades, bones pràctiques i recursos.

A l'enquesta ciutadana es va identificar una confusió entre els conceptes conciliació i corresponsabilitat i com a mesures concretes va sorgir la necessitat de fomentar horaris més flexibles, ajudes a les persones treballadores per cobrir temps de cura, finançar o incentivar a les empreses privades per a què donin facilitats per la conciliació, tallers i programes gratuïts i subvencions o reducció de preus per facilitar les tasques de cures a infants o persones adultes. Accions ja implementades com s'ha pogut observar en la diagnosi d'aquesta línia.

Finalment, pel que fa a la **Línia estratègica 6. Reconeixement del lideratge i la participació de les dones** la presència de les dones a l'espai polític a través de les regidories està consolidada, amb una representació clara de les dones sense reproduir estereotips de gènere en la repartició de regidories. Pel que fa a la presència dins del teixit associatiu, la participació i implicació de les dones és alta, amb un impuls fort per part de l'ens a través d'activitats i serveis específics. Dins de les associacions, la presència de les dones es troba consolidada amb Associacions veïnals de dones (3) a les quals el mateix Ajuntament dona finançament, una Associació de Dones Esplugues que va sorgir dels tallers d'escriptura impulsats des del CIRDA. Pel que fa a la resta d'entitats¹⁸, la majoria de persones associades són dones (un 59,62%), hi ha una alta representació en òrgans de govern (un 52,69%), però molt menor en els espais de presa de decisió (només un 39,29% ocupa la presidència). També es va preguntar per la incorporació de la perspectiva de gènere a les seves activitats, que va resultar baixa (el 24,56% de les entitats realitzen accions amb perspectiva de gènere). En aquest sentit, l'ens ofereix serveis específics d'acompanyament a les associacions, on es troben recursos per la igualtat de gènere. Així mateix, dins dels projectes participatius, la perspectiva de gènere es troba inclosa, per exemple en les clàusules de gènere en les seves subvencions per a les associacions.

El Consell Municipal de Dones és un òrgan consolidat i amb una profunda vinculació amb l'Ajuntament. A l'enquesta ciutadana es va proposar millorar la comunicació i traçabilitat de les

¹⁸ Durant el segon semestre de 2023 s'ha realitzat un qüestionari a les entitats d'Esplugues per tal de conèixer la seva realitat i oferir un millor suport des de l'Ajuntament d'Esplugues. En total han contestat 57 entitats, que representen aproximadament la meitat d'entitats registrades a Esplugues.

accions, així com també augmentar la presència ciutadana amb comissions de treball per impulsar iniciatives específiques de la ciutadania. És de destacar el projecte impulsat des de joventut: “Influjojes”, una figura que funciona de nexa i antena entre el jovent i l’Ajuntament, que rep una beca per tal de realitzar tasques de difusió i informació, coordinadament amb els PIDCES, així com participar en activitats i projectes, com per exemple elaborant un manifest propi pel 25N. Aquest projecte compta amb una participació major de noies.

Finalment, l’Ajuntament té presència en diversos òrgans de participació vinculats a la Igualtat de Gènere com “Alianza STEAM pel talent femení. Nenes en peu de Ciència” (del Ministerio de Educación...), “Red Innpulso. Red de Ciudades de la Ciencia y la Innovación” (del Ministerio de Ciencia i dins d’aquesta la Jornada de Mujeres y Ciencia), Projecte europeu “Time4all”, la Xarxa SIAD, la Taula tècnica del Consell de les Dones del Baix Llobregat i la Comissió de treball sobre Violències Masclistes, la Taula social metropolitana d’igualtat de gènere (AMB) i dins d’aquesta s’ha creat el grup de dades i gènere. I tant de la Taula social pel pacte metropolità del temps com la Xarxa Catalana pel Dret del Temps, l’Ajuntament d’Esplugues forma part del grup impulsor.

8. Pla d'acció

A partir de les necessitats detectades mitjanant la diagnosi de gènere, es dissenya el present Pla d'accions que guiarà i estructurarà les polítiques feministes de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat durant el període 2024-2028.

A continuació, es presenten les 81 accions, dividides en 6 línies estratègiques per abordar la igualtat de gènere de manera transversal des del compromís institucional vers la contínua millora de les condicions de les dones espluguines.

Cal destacar que el present Pla d'Acció està concebut per incorporar canvis a les accions proposades segons les necessitats de la societat espluguina. Fins i tot, també es planteja l'opció d'incorporar noves accions i eliminar aquestes que, amb l'evolució de la realitat, no continuen sent pertinents.

Aquest enfocament parteix del convenciment de la necessitat de desenvolupar polítiques públiques resilents i adaptables, que siguin pertinents a les realitats socials i que aprofiten els recursos per omplir les necessitats de la ciutadania.

Línia estratègica 1. Compromís amb la igualtat

Objectiu general

Situar la igualtat efectiva entre dones i homes com a valor central de l'acció municipal i desenvolupar totes les polítiques municipals des de la perspectiva de gènere.

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
1	Promoure una contractació pública amb perspectiva de gènere	Incorporació de noves clàusules de gènere a la contractació de l'Ajuntament.	Número de persones de l'Ajuntament formades. Percentatge de licitacions amb clàusules de gènere per servei.	2024- 2028	Unitat jurídica administrativa, RRHH i tots els serveis	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 8. Treball decent i creixement econòmic ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides
2	Transversalitzar la perspectiva de gènere a les entitats del municipi	Actualització dels criteris de gènere a les subvencions a entitats.	Número de criteris de gènere a bases reguladores subvencions municipals.	2025	Unitat jurídica administrativa i tots els serveis	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 8. Treball decent i creixement econòmic

						<p>ODS 10. Reducció de les desigualtats</p> <p>ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides</p> <p>ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>
3		<p>Assessorament a les entitats i associacions per treballar envers la igualtat de gènere.</p>	<p>Número d'entitats assessorades.</p> <p>Número de mesures implementades.</p>	<p>Anual</p>	<p>Infància, Acol·lida i Acció comunitària</p>	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 8. Treball decent i creixement econòmic</p> <p>ODS 10. Reducció de les desigualtats</p> <p>ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides</p> <p>ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
4	Avaluar l'impacte de gènere dels pressupostos municipals	Elaboració de l'informe d'impacte de gènere dels pressupostos municipals anuals.	Impacte de gènere dels pressupostos municipals anuals.	Anual	Igualtat, participació i tots els serveis	<p>ODS 1. Fi de la pobresa</p> <p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 8. Treball decent i creixement econòmic</p> <p>ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles</p> <p>ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides</p>
5	Seguiment i difusió del IV Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania	<p>Creació de la Comissió d'Igualtat de gènere.</p> <p>Informe anual de seguiment.</p> <p>Pla de difusió.</p>	<p>Número de reunions de la Comissió d'Igualtat.</p> <p>Grau de compliment de les accions del Pla.</p> <p>Materials de difusió creats i número d'accions de difusió.</p>	2024 - 2028	Igualtat i comitè d'igualtat	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides</p>

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
6	Garantir la recollida de dades desagregades per gènere de tots els serveis municipals	Recollida de dades desagregades per gènere de tots els serveis municipals.	Percentatge anual de serveis que recullen dades desagregades per gènere.	Anual	Tots els serveis	ODS 5. Igualtat de gènere
7	Garantir una comunicació municipal amb perspectiva de gènere i interseccional	Actualització guia d'estil de les publicacions institucionals.	Guia d'estil actualitzada.	2025	Comunicació	ODS 5. Igualtat de gènere
8		Formació específica per al personal municipal sobre una comunicació inclusiva i no sexista.	<p>Nombre de persones assistents a la formació segons gènere, àrea i càrrec.</p> <p>Satisfacció de les persones assistents i valoració de la utilitat de la formació.</p> <p>Valoració qualitativa</p>	2026	Comunicació i RRHH	ODS 5. Igualtat de gènere

			expressada en la sessió de valoració de les accions realitzades al final de l'any.			
ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
9	Ampliar l'abast i participació al CIRD Vil·la Pepita	Elaboració d'una estratègia de comunicació del CIRD Vil·la Pepita.	Document estratègic de comunicació.	2026	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere
10	Garantir la incorporació de la perspectiva de gènere als plans directoris de les àrees municipals	Desenvolupar un Pla Local de Seguretat amb perspectiva de gènere.	Aprovació d'un Pla Local de Seguretat amb perspectiva de gènere. Número d'hores de formació ofertades. Temàtiques. Número de persones formades.	2025 - 2026	Polícia local	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles

11		Redacció del Pla d'Infància i adolescència amb una visió en clau de gènere.	Aprovació del Pla. Número d'accions envers la igualtat de gènere. Número d'hores de formació en valors igualitaris ofertades. Número de persones que treballen amb infància formades. Grau de satisfacció.	2025	Infància	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats
----	--	---	--	------	----------	--

Línia estratègica 2. Accions contra les violències masclistes

Objectiu general

Impulsar la lluita contra les violències masclistes en l'àmbit institucional i social, amb especial ressò en la prevenció i en la reparació, a més de pensar a intervenir amb el jovent espluguí.

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
1	Augmentar el coneixement per part de la ciutadania dels serveis que ofereix el CIRDA Vil·la Pepita i avaluar-ne la satisfacció	Crear fulletons informatius. Ofereix visites al CIRDA Vil·la Pepita anuals. Grup focal de valoració dels serveis amb usuàries.	Materials creats. Número de visites anuals. Número de participants per gènere/ acció/ any. Grau de satisfacció usuàries CIRDA. Propostes de tallers o millores.	2024 - 2028	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides

2	Garantir l'acompanyament en la prevenció i la reparació de les situacions de violència masclista	Servei d'assessorament psicològic individual i grupal del CIRD Vil·la Pepita. Servei d'assessorament jurídic del CIRD Vil·la Pepita.	Número d'hores oferides. Número de dones ateses. Percentatge d'atencions per VM.	Anual	Igualtat	ODS 3. Salut i benestar ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats
3		Creació del servei de psicologia infanto-juvenil al CIRD Vil·la Pepita.	Incorporació professional de la psicologia infanto-juvenil.	2028	Igualtat	ODS 3. Salut i benestar ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats
4		Oferir tallers de prevenció de les violències masclistes a l'alumnat dels centres educatius (PAEC).	Número de tallers i hores realitzades. Percentatge de centres educatius.	Anual	Igualtat, educació, policia local	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 17. Aliances per assolir els objectius

		Xerrades de prevenció agent tutor/a.	Grau de satisfacció.			
5		Implementar accions de prevenció de tots els àmbits i formes de les violències masclistes per a la ciutadania amb perspectiva interseccional, en el marc del 25N, entre d'altres.	Número d'accions. Número de persones participants per gènere.	Anual	Igualtat, xarxa local abordatge integral VM	ODS 3. Salut i benestar ODS 5. Igualtat de gènere ODS 17. Aliances per assolir els objectius
6		Oferir formacions al circuit local de VM per a l'abordatge de tots els àmbits i formes de les violències masclistes amb perspectiva interseccional.	Temàtiques de la formació. Número de persones formades. Grau de satisfacció.	2024 - 2028	Igualtat	ODS 3. Salut i benestar ODS 5. Igualtat de gènere ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides ODS 17. Aliances per assolir els objectius

7		Actualització del protocol local d'abordatge integral de la violència masclista.	Aprovació del Protocol.	2025 -2027	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides
ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
8	Sensibilitzar a la ciutadania en relació a les violències masclistes i informar dels recursos municipals	Campanya de comunicació en contra de les violències masclistes.	Productes comunicatius creats.	2024 - 2028	Igualtat, comunicació, joventut	ODS 5. Igualtat de gènere
9	Garantir l'abordatge holístic i comunitari de les violències masclistes	Participació a xarxes supramunicipals vinculades a l'abordatge de les violències masclistes.	Nombre de participacions anuals per xarxa.	Anual	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 17. Aliances per assolir els objectius

10		Treball en xarxa entre els i les professionals de la xarxa local d'abordatge integral de les violències masclistes.	<p>Nombre de reunions anuals de la comissió tècnica de seguiment del protocol local d'abordatge integral de la violència masclista.</p> <p>Nombre de reunions anuals específiques amb serveis de la xarxa.</p> <p>Número d'hores de supervisió de casos anuals.</p>	Anual	Igualtat, xarxa local abordatge integral VM	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>
ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
11	Protocolitzar les actuacions derivades en cas de femicidi	Adhesió al Protocol marc de dol en cas de femicidi del Consell Comarcal del Baix Llobregat.	Adhesió del Protocol.	2024	Igualtat	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>
12		Actualització del protocol d'actuació davant les	Aprovació del Protocol.	2027- 2028	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere

		violències masclistes en espais d'oci.	Accions formatives del protocol, participants per gènere i grau satisfacció.			
13	Promoure una ciutat lliure de violències masclistes	Desplegar dispositius de punts liles durant la Festa Major.	Número d'hores oferides. Número d'intervencions per dia/ punt lila.	Anual	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere
14		Creació d'una xarxa d'establiments aliats davant les violències masclistes.	Aprovació de protocol. Número d'establiments aliats. Número de persones formades. Número d'intervencions anuals. Material de difusió creat.	2024-2028	Igualtat Economia i treball, policia local	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 17. Aliances per assolir els objectius
15		Millora de l'enllumenat públic	Número de marxas exploratòries.	2024- 2027	Espai públic	ODS 5. Igualtat de gènere

		i eliminació dels punts foscos de la ciutat.	Nombre de participants per gènere a les marxes. Número de millores realitzades.			
ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
16	Promoure activitats de lleure i esportives lliures de violències sexuals i masclistes	Elaboració del protocol per a la prevenció i abordatge de les violències sexuals en l'esport i l'activitat física.	Aprovació del Protocol. Accions formatives del protocol, participants per gènere.	2024- 2026	Esport, Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides
17		Elaboració del protocol per a la prevenció i abordatge de les violències sexuals i masclistes a l'Escola Municipal de Música.	Aprovació del Protocol Accions formatives del protocol, participants per gènere.	2024 - 2027	Cultura, Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides

Línia estratègica 3. Drets, qualitat de vida i interseccionalitat

Objectiu general

Impulsar els drets i la qualitat de vida amb perspectiva de gènere i tenint en compte tots els eixos de discriminació (interseccionalitat) com a prioritat en l'organització d'actuacions municipals.

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
1	Capacitar, a través del Pla Intern d'Igualtat de l'Ajuntament, en perspectiva de gènere interseccional	Pla de formació en perspectiva de gènere i interseccional.	Percentatge d'àrees amb formació en perspectiva de gènere.	2024- 2028	Recursos humans	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides
2	Treballar en xarxa entre els serveis de l'Ajuntament per implementar la interseccionalitat en les accions per la no	Creació de la Taula Municipal de treball per la no discriminació i la igualtat de tracte.	Número de serveis participants. Número de reunions trimestrals.	2024- 2028	Drets civils	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 17. Aliances per assolir els objectius

	discriminació i la igualtat de tracte					
ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
3	Aplicar la perspectiva de gènere en l'execució i la gestió de les transformacions de l'espai públic.	Projecte 4x100: millorem l'espai públic.	Número de carrers en què s'han implementat actuacions de millora amb impacte de gènere. Tipologia d'actuacions de millora urbana amb impacte de gènere realitzades.	2024- 2027	Espai públic	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles
4	Internacionalitzar projectes relacionats amb la salut des del punt de vista de la Cooperació i la perspectiva de gènere	Co-liderar la implementació d'un dels centres de salut visual de la Fundació Ètnia Barcelona, gestionat per dones al Senegal.	Implementació del centre. Número de dones que gestionen el centre.	2024- 2028	Cooperació Internacional	ODS 3. Salut i benestar ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 17. Aliances per assolir els objectius

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
5	Garantir els drets sexuals i reproductius	Oferta de tallers i difusió d'informació a la ciutadania en tots els cicles de vida.	<p>Nombre, temàtica dels tallers realitzats i servei que l'impulsa.</p> <p>Participació per gènere.</p> <p>Grau de satisfacció.</p>	Anual	Salut, Drets civils i Igualtat	<p>ODS 3. Salut i benestar</p> <p>ODS 5. Igualtat de gènere</p>
6	Sensibilitzar a la ciutadania sobre els drets de les dones en la salut	Activitats de sensibilització pel Dia Internacional de la Salut de les Dones (28.5) i Dia Internacional contra el càncer de mama (19.4).	<p>Nombre i temàtica de les activitats de sensibilització.</p> <p>Participació per gènere.</p> <p>Nombre d'entitats col·laboradores anuals.</p>	Anual	Salut, Igualtat, Esports	<p>ODS 3. Salut i benestar</p> <p>ODS 5. Igualtat de gènere</p>
7	Proporcionar eines per l'apoderament, la xarxa i el benestar de les dones	<p>Oferta de tallers per a dones al CIRD Vil·la Pepita.</p> <p>Serveis i activitats d'igualtat de gènere dins del programa</p>	<p>Nombre i temàtica dels tallers</p> <p>Participació.</p>	Anual	Igualtat	<p>ODS 3. Salut i benestar</p> <p>ODS 5. Igualtat de gènere</p>

		"Prescripció social i salut" de la Generalitat de Catalunya.	Grau de satisfacció.			
ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
8	Promoure els drets de les dones, el seu apoderament i benestar emocional	Servei individual i grupal (Entre Dones) d'assessorament psicològic i servei d'informació.	Número d'hores participants a Entre Dones, temàtiques i grau de satisfacció. Número d'usuàries del servei individual de psicologia i tipologia assessorament.	Anual	Igualtat	ODS 3. Salut i benestar ODS 5. Igualtat de gènere
9		Programació anual del Mes de les dones (8M), en col·laboració amb tot l'Ajuntament, AADD i agents clau.	Total d'activitats anuals. Participació per gènere. Número d'agents implicats.	Anual	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 17. Aliances per assolir els objectius

10	Promoure i garantir l'accés a la pràctica esportiva i a l'activitat esportiva buscant la paritat en tots els àmbits de l'Activitat física i l'Esport	Creació d'equips mixtes, femenins en esports tradicionalment masculinitzats i equips masculins en esports tradicionalment feminitzats.	Evolució de la presència equilibrada per gènere per entitats esportives.	2025 -2028	Esports	ODS 3. Salut i benestar ODS 5. Igualtat de gènere
----	--	--	--	------------	---------	--

Línia estratègica 4. Coeducació i transmissió d'una cultura igualitària

Objectiu general

Estimular la coeducació i la transmissió d'una cultura igualitària per l'eliminació de les discriminacions de gènere i de les desigualtats socials.

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
1	Reduir la bretxa de gènere a l'àmbit STEAM	Projecte +Dones ³ Ciència, Talent i Tecnologia	Nombres de tallers als centres educatius. Nombre de tallers i hores extraescolars. Nombre de participants per gènere i edat. Dones participants a dones makers. Nenes i noies participants als casals Girl STEAM.	Anual	Igualtat, Tecnologia i innovació tecnològica	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere ODS 8. Treball decent i creixement econòmic ODS 9. Indústria, innovació i infraestructura

			Grau de satisfacció i impacte de gènere.			
2		Activitats per a la ciutadania de sensibilització i visibilització de dones referents en l'àmbit STEAM.	Número d'activitats anuals (commemoració Dia Internacional de les nenes i les dones a la Ciència, etc.). Participants per gènere. Grau de satisfacció.	Anual	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere
3		Presentació del projecte +Dones3 a convocatòries europees (URBACT, ERASMUS, CERV....)	Nombre de convocatòries presentades. Nombre de convocatòries guanyades.	2024- 2028	Projectes estratègics i internacionals, Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 9. Indústria, innovació i infraestructura
4		Participació en xarxes supramunicipals i activitats que incideixen en l'eliminació de la bretxa de gènere a l'àmbit STEAM	Número de reunions anuals per xarxa.	Anual	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 8. Treball decent i creixement econòmic

		(Alianza STEAM: trobada anual, conferències, Red Innpulso: Jornada Mujer, Ciencia e Innovación, etc).	Participació a les activitats: assistència o ponència.			ODS 9. Indústria, innovació i infraestructura ODS 17. Aliances per assolir els objectius
ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
5	Oferir espais d'esbarjo coeducatius	Dinamització de patis escolars (en horari escolar i de migdia) amb criteris coeducatius als centres educatius públics de primària.	Mesures implementades. Memòria anual en clau de gènere.	Anual	Educació	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere
6	Promoure la igualtat de gènere a través de la lectura i escriptura	Projecte de foment de la lectura amb clau de gènere, als centres educatius.	Número de contes en clau de gènere. Temes abordats. Memòria del projecte en clau de gènere.	Anual	Educació	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere

7		Creació i dinamització de la maleta coeducativa per educació infantil i cicle inicial de primària.	Percentatge de centres educatius participants. Grau de satisfacció.	2025 - 2028	Igualtat, Educació	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere
8		Dinamització de clubs de lectura quadrimestrals amb perspectiva de gènere conjuntament amb l'Associació de Dones Escriutores d'Esplugues (ADEE).	Nombre de dones participants per gènere i edat. Temàtiques abordades. Grau de satisfacció.	2024 - 2028	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 17. Aliances per assolir els objectius
9		Participació activa amb les edicions del Premi Delta de narrativa escrita per dones, del Baix Llobregat.	Número de reunions anuals. Número d'activitats implementades anualment (tallers d'escriptura, presentacions del llibre, clubs de lectura, accions de difusió...).	Anual	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 17. Aliances per assolir els objectius

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
10	Transversalitzar la perspectiva de gènere al Pla Educatiu d'Entorn	Formació a l'equip de monitoratge per a una intervenció en clau de gènere.	Temàtiques de la formació. Número de persones formades. Grau de satisfacció.	2025- 2028	Educació	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere
11	Promoure la coeducació des de les primeres etapes educatives	Diagnosi sobre l'estat de la coeducació a totes les escoles bressol del municipi	Informe de la diagnosi.	2026- 2028	Educació	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere
12	Oferir als centres educatius de secundària activitats extraescolars que promoguin valors coeducatius	Activitat extraescolar anual amb grups mixtes i lliures d'estereotips de gènere.	Hores ofertades. Participació per gènere anual.	2024-2028	Educació	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere

13	Sensibilitzar sobre la igualtat de gènere i contribuir a l'apoderament del jovent	Tallers i activitats sobre autocura, relacions i apoderament personal als equipaments juvenils.	Participació per gènere i edat. Temàtiques abordades. Grau de satisfacció. Recull de demandes amb clau de gènere per part del jovent. Participació influjoves per activitat.	2024 -2028	Joventut	ODS 3. Salut i benestar ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere
14	Ofereix eines coeducatives a les famílies	Incloure xerrades sobre prevenció de violències masclistes, corresponsabilitat, etc. dins del programa de xerrades del Pla Educatiu d'Entorn.	Número de xerrades, temàtica. Número de participants per gènere i nivell educatiu.	2024 - 2028	Educació, Igualtat	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
15	Sensibilitzar i proporcionar models de gènere igualitaris per a la gent gran	Oferta de cinefòrums des de la perspectiva de gènere per la gent gran, dins la programació regular.	Número de pel·lícules que tracten o donen la visió de perspectiva de gènere. Participació per gènere. Principals reflexions recollides.	2024 - 2028	Gent Gran	ODS 5. Igualtat de gènere
16	Difondre la trajectòria femenina dins la ceràmica catalana	Projecte anual Petites històries, grans dones.	Número de persones participants per gènere.	2024 - 2028	Patrimoni cultural i Memòria Democràtica	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere
17		Projecte de commemoració dels 110 anys de naixement d'Angelina Alós Tormo. (Programa d'activitats i exposició monogràfica).	Número de persones participants per gènere Número d'activitats programades anualment.	2027	Patrimoni cultural i Memòria Democràtica	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere

18	Donar visibilitat al paper de les dones a la història d'Esplugues de Llobregat	Premi de recerca Teresa Jansana, sobre l'aportació de les dones a la història d'Esplugues.	Número de persones participants per gènere i convocatòria. Temàtiques abordades. Accions de divulgació.	Anual	Patrimoni cultural i Memòria Democràtica	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere
19		Projecte Guardianes de la memòria. Recull de testimonis de dones entre 1940 i l'actualitat.	Número de persones participants per gènere. Grau de satisfacció.	2025 - 2028	Patrimoni cultural i Memòria Democràtica	ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides
20	Promoure una cultura crítica en relació al paper de les dones en els mitjans de comunicació.	Participar en les activitats i projectes organitzats per l'Observatori de les dones als mitjans de comunicació.	Número de reunions anuals amb l'ODMC. Número d'activitats implementades anualment.	Anual	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 17. Aliances per assolir els objectius

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
21	Promoure una oferta cultural igualitària en clau de gènere	Inclusió de la perspectiva de gènere i interseccional a la programació d'esdeveniments culturals.	Nombre d'esdeveniments amb perspectiva de gènere anual.	Anual	Cultura	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 10. Reducció de les desigualtats</p> <p>ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides</p>
22	Incorporar la perspectiva de gènere en la programació de l'Escola d'Art Municipal	<p>Donar visibilitat a dones artistes de la pintura i la ceràmica dins la programació anual.</p> <p>Vincular l'elaboració dels productes artístics a diades commemoratives (25N, 8M...).</p>	<p>Artistes treballades.</p> <p>Valoració de l'alumnat.</p> <p>Número de productes artístics elaborats i accions vinculades realitzades.</p>	Anual	Cultura	<p>ODS 4. Educació de qualitat</p> <p>ODS 5. Igualtat de gènere</p>

Línia estratègica 5. Usos dels temps

Objectiu general

Impulsar noves lògiques d'usos dels temps, impulsant la igualtat de distribució de les tasques de cures per una conciliació i corresponsabilitat igualitària en la societat.

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
1	Promoure el Dret al Temps amb el teixit empresarial	Assessorament per empreses en mesures d'usos del temps.	Nombre d'empreses assessorades. Proporció d'hores realitzades.	2024 - 2028	Igualtat, Economia i treball	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 8. Treball decent i creixement econòmic ODS 9. Indústria, innovació i infraestructura ODS 17. Aliances per assolir els objectius
2		Dinamització de la Xarxa d'Empreses, entitats i	Adhesió de noves empreses.	Anual	Igualtat, Economia i treball	ODS 5. Igualtat de gènere

		comerços per la Reforma Horària.	<p>Nombre d'empreses membres, grup motor i ambaixadores.</p> <p>Nombre de bones pràctiques compartides.</p>			<p>ODS 8. Treball decent i creixement econòmic</p> <p>ODS 9. Indústria, innovació i infraestructura</p> <p>ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles</p> <p>ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>
3		Jornada anual dels usos del temps.	<p>Temàtiques abordades.</p> <p>Nombre d'assistents per gènere.</p>	Anual	Igualtat, Economia i treball	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 8. Treball decent i creixement econòmic</p> <p>ODS 9. Indústria, innovació i infraestructura</p> <p>ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles</p>

4		Participació en xarxes supramunicipals i activitats que incideixen en una transformació equitativa de l'organització social dels treballs i dels temps.	Número de reunions anuals per xarxa. Participació a les activitats: assistència o ponència.	Anual	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 8. Treball decent i creixement econòmic ODS 9. Indústria, innovació i infraestructura ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles ODS 17. Aliances per assolir els objectius
ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
5	Promoure la corresponsabilitat amb la ciutadania	Sensibilitzar a la ciutadania envers la corresponsabilitat i conciliació mitjançant jornades, activitats i accions.	Nombre d'accions desenvolupades. Nombre de persones participants per gènere.	2024- 2028	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles

6		Convertir l'espai familiar del Museu Can Tinturé en un espai d'acollida en un horari concret.	Número de famílies que fan ús del servei. Participació per gènere. Grau de satisfacció.	2027- 2028	Patrimoni cultural i Memòria Democràtica	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles
7		Instal·lar canviadors de nadons en els lavabos, tant femenins com masculins, dels equipaments municipals.	Percentatge d'equipaments municipals en què s'han instal·lat canviadors de nadons en ambdós lavabos.	2024- 2028	Espai públic	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles
8	Facilitar la conciliació per a les famílies	Implementació programa TempsxCures.	Número i tipologia de serveis. Número d'infants per gènere.	Anual	Infància	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
9	Donar suport a les persones cuidadores	Grups d'ajuda mútua per a persones cuidadores.	Número de grups creats Participació per gènere.	Anual	Salut	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles

Línia estratègica 6. Reconeixement del lideratge i la participació de les dones

Fomentar el rol de les dones com a agents polítics mitjançant la seva participació en els assumptes públics i reconeixen el seu lideratge.

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
1	Augmentar la participació de dones de diferents col·lectius (nouvingudes, racialitzades, amb discapacitat, joves, etc) a les activitats del CIRD Vil·la Pepita i al Consell Municipal de les Dones.	Accions de difusió específiques per col·lectiu. Participació al Consell Municipal de les dones.	Número d'accions realitzades. Noves usuàries. Número de dones d'AADD assistents, per Consell i activitat. Percentatge de propostes del Consell de Dones realitzades.	2024-2028	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats
2	Contribuir a l'enfortiment de les associacions de dones	Dotar amb eines i recursos a les associacions de dones pel desenvolupament de les accions planificades a través d'assessorament,	Convenis i finançament anual.	Anyal	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere

		atorgament d'ajuts econòmics, cessió d'espai, reunions, etc.	Número de reunions anuals. Número d'activitats conjuntes amb el CIRD. Número anual d'hores de cessió d'espais a AADD.			ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles ODS 17. Aliances per assolir els objectius
ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
3	Treballar en xarxa per garantir la promoció dels drets de les dones i el foment de la igualtat de gènere	Participació activa en xarxes supramunicipals, projectes i activitats que incideixen en la promoció de la igualtat de gènere (Consell de Dones del Baix Llobregat, DIBA, AMB, Xarxa SIAD, etc).	Número de reunions anuals per xarxa. Participació a les activitats: assistència o ponència. Nombre d'activitats organitzades conjuntament amb altres xarxes.	Anual	Igualtat	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 17. Aliances per assolir els objectius

4	Reconèixer a persones, col·lectius i empreses del municipi que realitzen accions pel foment de la igualtat de gènere	Atorgament del guardó Premi El Pont d'Esplugues al Foment de la Igualtat.	<p>Número de propostes rebudes d'entitats sense ànim de lucre.</p> <p>Total de candidatures valorades.</p>	2027	Igualtat i Consell Assessor Premis Pont	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>
5	Apoderar i fomentar la igualtat d'oportunitats en el cicle de vida de les dones a les ciutats de la regió de Marràqueix - Safí	Treball en xarxa amb altres municipis del Baix Llobregat en el projecte JUSUR.	Nombre d'accions realitzades i nombre de dones a les que repercuteix	2024-2028	Cooperació Internacional, Igualtat	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 10. Reducció de les desigualtats</p> <p>ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles</p> <p>ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
6	Augmentar la presència de noies joves en càrrecs de responsabilitat a les entitats i grups juvenils	Incorporació de criteris de gènere a les subvencions a entitats juvenils.	Número d'entitats juvenils que compleixen criteris de gènere. Percentatge de noies a entitats o grups juvenils. Percentatge de noies en càrrecs de responsabilitat a entitats o grups juvenils.	2024-2028	Juventut	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 17. Aliances per assolir els objectius
7	Conèixer la situació de les entitats municipals en relació al foment de la igualtat de gènere	Realització d'un diagnòstic de les entitats amb perspectiva de gènere, de forma periòdica.	Informe del diagnòstic. Percentatge d'entitats amb polítiques d'igualtat. Percentatge de dones associades i voluntàries. Percentatge de dones en òrgans de govern.	2026-2028	Participació	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 17. Aliances per assolir els objectius

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
8	Donar visibilitat a la participació política i social de les dones	Projecte "Dones que transformen".	Número d'accions de divulgació anuals (exposicions, cinefòrums...).	Anual	Cooperació Internacional	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 10. Reducció de les desigualtats</p> <p>ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles</p> <p>ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>
9	Fer visibles les aportacions de les dones a la ciutat per tal de generar referents	Incorporació de noms de dones al nomenclàtor.	Evolució del percentatge de noms de dones al nomenclàtor.	Anual	Comissió nomenclàtor	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles</p>

10		Desenvolupar la jornada anual Emprenem en femení.	<p>Nombre de persones participants per gènere.</p> <p>Nombre d'empreses participants.</p>	Anual	Igualtat, Economia i treball	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 8. Treball decent i creixement econòmic</p> <p>ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>
11	Fomentar l'emprenedoria femenina espluguina	Reactivació de la xarxa de dones emprenedores.	<p>Aprovació reactivació xarxa.</p> <p>Número de dones emprenedores participants.</p>	2024 - 2028	Economia i treball	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 8. Treball decent i creixement econòmic</p> <p>ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>

ID	Objectiu	Accions	Indicadors	Any	Responsable	ODS
12	Visibilitzar la participació de les dones a l'esport en clau de gènere	Accions de divulgació de dones esportistes i la seva situació i contribució a l'esport.	Número d'accions de divulgació anuals (exposicions, cinefòrums...).	Anual	Esports	<p>ODS 5. Igualtat de gènere</p> <p>ODS 10. Reducció de les desigualtats</p> <p>ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles</p> <p>ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>

Sistemes de seguiment i avaluació

A fi de garantir el correcte funcionament del Pla es proposen reunions de seguiment per mesurar el nivell d'implantació de les accions, la seva efectivitat i les possibles esmenes de millora. La Comissió es reunirà **anualment** amb l'objectiu de fer un **seguiment de les accions desenvolupades, a més d'avaluar i recomanar els canvis i incorporacions pertinents de totes les accions.**

Fruit d'aquestes reunions, s'elaborarà un **informe d'avaluació**, on s'analitzi el grau d'implementació del Pla. Així mateix, s'indicaran els punts que s'han de millorar, modificar o incloure, si s'escau.

Per poder realitzar l'informe d'avaluació, s'elaborarà un **sistema d'indicadors** que recolliran la següent informació en un document compartit amb la implicació de tots els serveis de l'Ajuntament:

- Nombre d'accions executades.
- Nombre d'accions en procés d'implantació.
- Nombre d'accions sense iniciar.
- Nombre de persones beneficiàries, per gènere.
- Nombre i tipus de canvis afegits a les accions
- Nombre, descripció i justificació de les noves accions afegides.
- Nombre, descripció i justificació de les accions que no es duran a terme.

9. Bibliografia i fonts documentals

324.cat. (s.f). Alliberen una noia de 18 anys retinguda i maltractada per la parella a l'Hospitalet. Recuperat de <https://www.ccma.cat/324/alliberen-una-noia-de-18-anys-retinguda-i-maltractada-per-la-parella-a-lhospitalet/noticia/3226953/>

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (2019). Modificació memòria convocatòria 2019 del programa treball i formació (TRF)- ampliació.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (2020). Memòria convocatòria del programa treball i formació (TRFO 2020).

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (2020). Pla d'execució anual 2019- 2020 Projecte Treball als barris: Pla de millora de Can Vidalet.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (2021). Pla d'execució anual 2020- 2021 Projecte Treball als barris: Pla de millora de Can Vidalet.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (2022). Memòria tècnica i econòmica del programa treball i formació (TRFO) – convocatòria 2022.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (2022). Pla d'execució anual 2021- 2022 Projecte Treball als barris: Pla de millora de Can Vidalet.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (2023). Cartipàs 2023-2027.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (2023). Pla d'execució anual 2023- 2024 Projecte Treball als barris: Pla de millora de Can Vidalet.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (2023). Pla d'execució anual 2022- 2023 Projecte Treball als barris: Pla de millora de Can Vidalet.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (2023). Respostes formulari valoració Petites Històries, Grans Dones 2023.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (s.d.). Dones empresàries, dones innovadores. La seva adaptació al món tecnològic.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (s.d.). Guió de memòria tècnica convocatòria extraordinària ucraïna - programa treball i formació (TRFO).

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (s.d.). I Premi de recerca Teresa Jansana.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (s.d.). Jornada per reactivar la Xarxa de Reforma Horària d'Esplugues.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (s.d.). Memòria convocatòria del programa treball i formació (TRFO).

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (s.d.). Memòria tècnica del programa treball i formació per entitats locals – línia PANP, PRGC, DONA, MG52 i TRANS*.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (s.d.). Memòria tècnica i econòmica del programa treball i formació (TRFO) – convocatòria per entitats locals.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (s.d.). Memòria tècnica i econòmica del programa treball i formació (TRFO) – convocatòria per entitats locals.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat (s.d.). Voluntariat i suport associatiu d'Esplugues.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2013). Acord de suport al Decàleg de bones pràctiques de la comunicació local pública.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2016-2019). Pacte per a la reactivació econòmica i la creació d'ocupació de qualitat.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2016-2019). Pla Local de Seguretat d'Esplugues 2016-2019.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2017). Llibre d'estil de les publicacions de l'Ajuntament d'Esplugues.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2017). Pla Especial per a la regulació de l'establiment de centres de culte o religiosos en el municipi d'Esplugues de Llobregat (Anunci i document del Pla).

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2017-2021). III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania (Prorrogat al 2022) de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2018-2022). Pla d'Igualtat Intern de l'Ajuntament d'Esplugues.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2019-2023). PAM – Pla d'Actuació Municipal.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2019-2024). Pla Local d'Infància i Adolescència d'Esplugues de Llobregat 2019-2024.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2020). Pla de Mobilitat Urbana Sostenible Esplugues 2020.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2020-2023). Pla Estratègic de subvencions de l'ajuntament d'Esplugues de Llobregat 2020-2023.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2020-2023). Pla Municipal per la Diversitat Sexual, Afectiva i de Gènere 2023-2026.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2021). Bases específiques reguladores de l'atorgament de subvencions de l'Ajuntament d'Esplugues per l'any 2021.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2021). Convocatòria de subvencions dins el marc de les bases específiques reguladores de l'atorgament de subvencions de l'Ajuntament d'Esplugues, any 2021.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2021). Servei de drets socials. Memòria 2021.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2021). Solidaritat i cooperació al desenvolupament. Memòria 2021.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2021-2022). Amb projectes 2021- 2022.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2021-2022). Escola Municipal de Música Esplugues de Llobregat. Memòria curs 2021-22.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022) Detall Memòria CIRD 22 Comunicació.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). "Informe de dinamització. Pressupost participatiu Esplugues 2022".

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Bases específiques reguladores de l'atorgament de subvencions de l'Ajuntament d'Esplugues per l'any 2022.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Contracte programa 2021-2022 RUDEL.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Convocatòria de subvencions dins el marc de les bases específiques reguladores de l'atorgament de subvencions de l'Ajuntament d'Esplugues, any 2022.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Informe final de la 15a Audiència Jove d'Esplugues del Llobregat.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Memòria 2022 Ludoteca mòbil.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). MEMÒRIA EXECUTIVA Projecte +Dones³.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Pla de Mesures Antifrau.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Pressupost d'Esplugues.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Punt de voluntariat i suport associatiu memòria d'activitats 2022.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Servei de drets socials. Memòria 2022.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Servei de drets socials. Memòria 2022.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Solidaritat i cooperació al desenvolupament. Memòria 2022.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022-2023). Escola Municipal de Música Esplugues de Llobregat. Memòria curs 2022-23.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). "Informe de dinamització. Pressupost participatiu Esplugues 2023".

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). Amb petits canvis podem assolir grans reptes.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). Bases específiques reguladores de l'atorgament de subvencions de l'Ajuntament d'Esplugues per l'any 2023.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). Convocatòria de subvencions dins el marc de les bases específiques reguladores de l'atorgament de subvencions de l'Ajuntament d'Esplugues, any 2023.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). Diagnosi de les entitats d'Esplugues amb perspectiva de gènere (any 2023).

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). Formacions gènere Ajuntament.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). Informe final de la 16a Audiència Jove d'Esplugues del Llobregat.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). Notícia Joc, monòleg i 'coaching' contra la violència masclista.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). Organigrama tècnic.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). Pla d'Inspecció d'activitats comunicades.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). Plec de prescripcions tècniques particulars reguladores de la contractació, mitjançant procediment obert simplificat, del servei de dinamització del projecte "+Dones3: ciència, talent i tecnologia edició 2023, al municipi d'Esplugues de Llobregat.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2023). Pressupost d'Esplugues.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2024). Pressupost d'Esplugues.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2025). Pla estratègic Esplugues 2025.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). 5 guies per a una comunicació no sexista.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Actes 25N.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). App Ciutadana: Esplugues Seguretat.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Com incorporar la perspectiva de gènere a les entitats?

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Dades desagregades cultura.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Detall Pla d'Igualtat Intern Comunicació Gènere.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Esports i activitat física. Accions que es fan per fomentar la igualtat de dones i homes.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Impuls a la igualtat laboral.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Infografia resum +Dones3.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Informació correu tècniques igualtat- MMEE i policia local.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2024). Informe dels resultats de l'enquesta sobre

violències masclistes i bretxa digital en l'àmbit STEAM, a l'alumnat dels centres educatius d'Esplugues de Llobregat.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). L'agenda 2030 i els ODS a les entitats.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Memòria explicativa "Transformació digital amb perspectiva de gènere".

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Ordenança general reguladora de la concessió de subvencions.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Pla Bàsic d'Emergència Municipal.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Pla d'Inclusió Social d'Esplugues.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Projecte 4x100%.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Projectes de cooperació al desenvolupament amb perspectiva de gènere per a incorporar al Pla Director d'igualtat.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Resum perspectiva de gènere projectes estratègics i internacionals.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (s.d.). Servei de biblioteca pública Esplugues de Llobregat. Biblioteca Pare Miquel d'Esplugues. Dades de la biblioteca.

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. (2022). Amb projectes 2021-2022.

Barcelona Cuida. (s.d.). Espai Barcelona Cuida. Recuperat de <https://www.barcelona.cat/ciutatcuidadora/ca/espai-barcelona-cuida/targetacuidadora>

Consell Comarcal del Baix Llobregat. (s.d.). Protocol marc de dol en cas de femicidi a la Comarca del Baix Llobregat.

El Baix Llobregat. (2023). InfoDonesiMT2022. Recuperat de <https://www.elbaixllobregat.cat/sites/default/files/arxiu-OCBL/InfoDonesiMT2022.pdf>

El Baix Llobregat. (2023). InfTrim_3T23 - OMG. Recuperat de https://www.elbaixllobregat.cat/sites/default/files/arxiuOCBL/InfTrim_3T23%20-%20OMG.pdf

EspluLab. (2021). EspluLab2021.

EspluLab. (2023). EspluLab Indicadors 2023.

Museu d'Esplugues de Llobregat. (2015-2023). Programa d'igualtat. Museu d'Esplugues de Llobregat 2015-2023.

Observatori del Treball i Model Productiu. (s.d.). Recuperat de https://observatoritreball.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/perspectiva-de-gènere/treball_catala_perspectiva_genere/index.htm |

Observatori Metropolità de Gènere. (2023). Recuperat de https://www.elbaixllobregat.cat/sites/default/files/arxiusOCBL/InfTrim_3T23%20-%20OMG.pdf

Observatori Treball. (2021). Enquesta de qualitat i condicions de treball. Recuperat de https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estadistica/enquesta_qualitat_condicions_treball/edicio2021/arxius/Enquesta_qualitat-i-condicions-treball_ed2021.pdf

Observatori Treball. (2023). Flexibilització del temps de treball. Recuperat de https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/fragments_de_coneixement/arxius/Flexibilitzacio-del-temps-de-treball.pdf

Pangea. (s.f.). Recuperat de <https://nextcloud.pangea.org/index.php/s/dWkd58ibpnNySQd>

PowerBI. (s.f.). Recuperat de <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiaWJlM5NWZhNTQ0NTM3ZC00NzQ0LWl0ZTI0OTU2Yzg4NjE3YW00IiwidCI6IjNiOTQyN2RjLWQzMGUtNDNiYy04YzA2LWZmNzI1MzY3NmZlYyIsImMiOiJh9>